

**Sametinget är ett
självständigt folkvalt
parlament som ska verka
för en levande samisk
kultur och medverka i
samhällsplaneringen.**

**Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget**

ČOAHKKINBEAVDEGIRJI 2018:3

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 2018:3

**Sámediggi
Sametinget**

**Čoahkkinbeaivvit
Sammanträdesdatum**

§§ 21 - 39

2018-05-23--25

Saadteskenjuana/Saxnäs

Baiki ja áigi /Plats och tid

Saxnäsgården, Saxnäs
2018-05-23; kl 08.30 - 16.55
2018-05-24; kl 08.30 - 17.00
2018-05-25; kl 08.30 - 18.00

Mearrideaddjit/ Beslutande

Ledamöter enligt bilagda uppropslistor
Lahtut nammačuorvunlisttuid mielde

Iežá oasseváldi /Övriga deltagande

Siri Persson, čálli/ sekreterare

Paragrafát /Paragrafer

§§ 21 - 39

Dárkkisteaddji/ Utses att justera

Peter Holmqvist, Áslat Simma

Vuolláičallosat
Underskrifter

čálli
sekreterare

Siri Persson

ságadoalli
ordförande

Paulus Kuoljok

§§ 21- 36, 38-39

ságadoalli
ordförande

Åsa Blind

§§ 37

dárkkisteaddji
justerare

Peter Holmqvist

§§ 21 - 39

dárkkisteaddji
justerare

Áslat Simma

§§ 21 - 39

*Dárkkástus lea diedihuvvon almmuhantávvalis.
Justeringen har tillkännagivits enligt anslag.*

Orgána /Organ

Sámediggi/Sámedigge/Saemiedigkie/Sametinget

Čoahkkínbeaivemearri/Sammanträdesdatum

2018-05-23--25

Ilmmuhanbeaivi /Datum för anslags uppsättande

2018-05-28

Beavdegirjji vurkensadji
Förvaringsplats för protokollet

Sámedikki hálddahus, Giron/
Sametingets kansli, Kiruna

Vuolláičála/Underskrift

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 21 Rahpan

Sámedikki ávtehe sávva bures boahtima ja rahpá čeahkkima.

§ 22 Lahtuid nammačuorvun

./ Lahtut čurvojuvvojit nammačuorvunlisttu nr 1 mielde, 2018-05-23, dii. 08.30.
31 lahtu leat sajis.

Elisabeth Önnhall čohkká lahtu Josefina Skerk sajis
Áslat Simma čohkká lahtu Matti Berg sajis
Agneta Rimpi čohkká lahtu Oscar Sedholm sajis
Peter Holmqvist čohkká lahtu Sten Wälitalo sajis
Nils Johan Labba čohkká lahtu Anne Madeleine Kuhmunen sajis
Rolf Ohlson čohkká lahtu Julia Wahlberg sajis
Ronny Svarto čohkká lahtu Lars Wilhelm Svonni sajis

1. várre-ávtehe ilmmuha ahte juohke lahttu oážžu sárdnut 4 minuvtta hávális, ii ráddjejuvvo galle have.

§ 23 Guovtti dárkkisteaddji válljen

Britt Sparrock evttoha Áslat Simma dárkkisteaddjin.

Mona Persson evttoha Peter Holmqvist dárkkisteaddjin.

Sámediggi mearrida

ahte válljet Peter Holmqvist ja Áslat Simma dárkkisteaddjin.

Håkan Jonsson evttoha gáibidit Paulus Kuoljoka ávtehe-doaimma máhcahuvvot
Sámediggeortnega § 117 jelgii.

Boddu 08.50 – 09.05

Anja Fjellgren Walkeapää čohkká lahtu Britt Sparrock sajis

Paulus Kuoljok ordförande

§ 21 Öppnande

Sametingets ordförande hälsar samtliga välkomna och förklarar sammanträdet öppnat.

§ 22 Upprop av ledamöter

./. Upprop av ledamöter enligt bilagd närvarolista nr 1, 2018-05-23, kl 08.30.
31 ledamöter är närvarande.

Elisabeth Önnhall ersätter ledamoten Josefina Skerk

Áslat Simma ersätter ledamoten Matti Berg

Agneta Rimpi ersätter ledamoten Oscar Sedholm

Peter Holmqvist ersätter ledamoten Sten Wälitalo

Nils Johan Labba ersätter ledamoten Anne Madeleine Kuhmunen

Rolf Ohlson ersätter ledamoten Julia Wahlberg

Ronny Svarto ersätter ledamoten Lars Wilhelm Svonni

1:e vice ordföranden meddelar att talartid för varje ledamot är 4 minuter per gång
ingen begränsning av antalet debattinlägg.

§ 23 Val av två justerare

Britt Sparrock föreslår Áslat Simma till justerare.

Mona Persson föreslår Peter Holmqvist till justerare.

Sametinget beslutar

att utse Peter Holmqvist och Áslat Simma till justerare.

Håkan Jonsson föreslår att återkalla Paulus Kuoljoks uppdrag som Sametingets ordförande i enlighet med § 117 i Sametingsordningen.

Ajournering 08.50 – 09.05

Anja Fjellgren Walkeapää ersätter Britt Sparrock

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 24 Vejolaš liige áššit

Ávtehe diediha ahte Håkan Jonssona ortnetgažaldat lea evttohus liigeáššái.

Stivraságadoalli Per-Olof Nutti diediha ahte § 117 Sámediggeortnegis ii miedit dasa (§ daningo ávtehe maiddái válljejuvvo ráđđehusas.

Håkan Jonsson diediha ahte gáibádus lea eahpeluohttámušášši ja dat galgá giedahallot.

Lars Jon Allas doarju Per-Olof Nutti cealkámuša ahte eahpeluohttámušgáibádussii ii miedihuvvo Sámediggeortnegis.

Ávtehe dáhttu Håkan Jonssona čilget leago eahpeluohttámušgáibádus liigeášši.

Håkan Jonsson čilge ahte ii leat liigeášši. Dat lea eahpeluohttámuš.

Lars Jon Allas cuige ahte Sámedikki ávtehe dege iežá lahtut eai leat cealkán eret ámmáha, danin ii leat Sámedikki eanetlohku rievdan.

Lars Miguel Utsi diediha ahte ii leat ovddiduvvon liigeášši. Håkan Jonsson gáibádus lei ortnetgažaldat ja evttoha ahte Sámediggi joatká áššelisttuin.

Ávtehe diediha ahte ii leat ovddiduvvon liigeášši ja danin guodđit paragrafa.

Boddu 09.25 – 10.30

Josefina Skerk boahdá fas sadjásis

Britt Sparrock boahdá fas sadjásis

Elisabeth Önnhall čohkká lahtu Håkan Jonsson sajis

Inger Baer Omma čohkká lahtu Lars Jon Allas sajis

Anja Fjellgren Walkeapää čohkká lahtu Jan Persson sajis

Daniel Holst dáhttu diehtit goas eahpeluohttámušgáibádus galgá giedahallot.

Ávtehe diediha ahte eahpeluohttámušgáibádus giedahallojuvvo Válgááššiid vuolde.

Per-Olof Nutti diediha ahte Sámiid Riikkabellodat ollásit luohttá ávtehkii.

Marita Stinnerbom diediha ahte Guovssonásti ollásit luohttá ávtehkii.

Jan Ranerud diediha ahte Vuovdega ollásit luohttá ávtehkii.

Anders Kråik diediha ahte Samerna ollásit luohttá ávtehkii ja doarju maid ahte eahpeluohttámušgáibádus ávtehe vuostá giedahallojuvvo čoahkkimis.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 24 Eventuella extra ärenden

Ordföranden meddelar att Håkan Jonssons ordningsfråga är ett förslag till ett extra ärende.

Styrelseordförande Per-Olof Nutti meddelar att § 117 Sametingsordningen inte medger det (§ eftersom ordföranden är också förordnad av regeringen.

Håkan Jonsson meddelar att yrkandet är ett misstroende och ska behandlas.

Lars Jon Allas stöder Per-Olof Nuttis anförande att yrkande om misstroende inte har stöd i Sametingsordningen.

Ordföranden vill ha förtydligande från Håkan Jonsson om yrkandet om misstroende mot Sametingets ordförande är ett extra ärende.

Håkan Jonsson förtydligar att det inte är ett extra ärende. Det är ett misstroende.

Lars Jon Allas påtalar att Sametingets ordförande eller andra ledamöter inte har inte avsagt sig, Majoriteten i Sametinget har därmed inte förändrats.

Lars Miguel Utsi meddelar att inget extra ärende har lyfts. Håkan Jonssons yrkande var En ordningsfråga och föreslår att Sametinget fortsätter enligt föredragningslistan.

Ordföranden meddelar att inget extra ärende har lyfts och därmed lämnas paragrafen.

Ajournering 09.25 – 10.30

Josefina Skerk återinträder

Britt Sparrock återinträder

Elisabeth Önnhall ersätter Håkan Jonsson

Inger Baer Omma ersätter ledamoten Lars Jon Allas

Anja Fjellgren Walkeapää ersätter ledamoten Jan Persson

Daniel Holst vill ha besked när yrkandet och misstroende ska provas..

Ordföranden meddelar att yrkandet om misstroende kommer behandlas under paragrafen Valärenden.

Per-Olof Nutti meddelar att Sámiid Riikkabellodat har fullt förtroende för ordföranden.

Marita Stinnerbom meddelar att Guovssonásti har fullt förtroende för ordföranden.

Jan Rannerud meddelar att Vuovdega har fullt förtroende för ordföranden.

Anders Kråik meddelar att partiet Samerna har fullt förtroende för ordföranden och stöder även att yrkande om misstroende mot ordföranden ska provas.

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 25 Sámi oppalaš politihkalaš digaštallan

Áššegirjiit

- Digaštallannjuolggadusat sámi oppalašpolitihkalaš digaštallama oktavuodas 201805

Sámi oppalašpolitihkalaš digaštallan Sámediggeortnega § 34 vuodul dollo
2018-05-23; dii 10.30 – 12.00.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe evttoha bidjat ášši áššebáhpiriidda.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehít dehe hilgut ávtehe evttohusa, ja gávnaha ahte
Sámediggi doarju ávtehe evttohusa bidjat ášši áššebáhpiriidda.

Sámediggi mearrida

ahte bidjat ášši áššebáhpiriidda.

Lars Jon Allas boahdá fas sadjásis

Jan Persson boahdá fas sadjásis

Elisabeth Kråik čohkká lahtu Anders Kråik sajis

Carola Fjällström čohkká lahtu Marie Persson Njaita sajis

Julia Omma čohkká lahtu Anne Madeleine Kuhmunen sajis

Karl-Einar Enarsson čohkká lahtu Lars-Paul Kroik sajis

Paulus Kuoljok ordförande

§ 25 Samisk allmänpolitisk debatt

Dokument

- Debattregler för samisk allmänpolitisk debatt 201805

Den samisk allmänpolitiska debatten enligt § 34 Sametingsordningen äger rum
2018-05-23; kl 10.30 – 12.00.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden föreslår att ärendet läggs till handlingarna.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för ordförandens förslag och
Finner att Sametinget godtagit ordförandens förslag att lägga ärendet till handlingarna.

Sametinget beslutar

att lägga ärendet till handlingarna.

Lars Jon Allas återinträder

Jan Persson återinträder

Elisabeth Kråik ersätter ledamoten Anders Kråik

Carola Fjällström ersätter ledamoten Marie Persson Njaita

Julia Omma ersätter ledamoten Anne Madeleine Kuhmunen

Karl-Einar Enarsson ersätter ledamoten Lars-Paul Kroik

§ 26 Mošuvnnat

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 26.1

M 508 – Sámi eatnama suodjalit

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 508 Per Mikael Utsi 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-203
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12-1-13, § 134.12
- Stivrabeavdegirji 2017-11-13 – 15, § 175.10
- Stivrabeavdegirji 2018-01-15 – 17, § 17.10
- Dievasčoahkkineavdegirji 2018-02-07 – 09, § 8.12

Áššegiedahalli:

Sámediggi mearridii guovvamánu 7-9 b2018, § 8.12 beavdáibidjat ášši.

Per Mikael Utsi lea guovvamánu 11 b 2017 , ovddidan mošuvnna mas son gáibida:

ahte Sámediggi gáibida ahte ráđđehus ja riikabeaivi rievdadit birasláhkačoakkáldaga, boazodoallolága, minerálalága ja vuovdedikšunlága nu ahte dat guhte geavaha eatnama čearu – ja boazodoalloguovllus galgá go geavaha eatnamiid vuhtiiváldit ja gudnejahttit sámiid rievtti geavahit dáid eatnamiid.

Stivra mearridii skábmamánu 13 – 15 b 2017, § 175.10

ahte bivdit boazodoallolávdegotti cealkámuša áššis.

Mošuvnna ákkat leat ahte dálá vuodđonjuolggadusat eai leat dievaslaččat eaige speadjalastte dan opmodatsuoji mii sápmelaččaid eatnamiin ja čáziin lea vuodđolága jelgii. Danin dárbbasuvvojit ođđa juolggadusat mat čielgaseappot čájehit sámi eananvuoigatvuodaid sisdoalu ja got dát doibmet opmodatrievtti ektui.

Duogáš

Sámiin lea nugo iežá álgoálbmogiin eareliiggánis oktavuohta eatnamiidda ja čáziide. Dávjá gávdno sihke historjjálaš, dovddolaš ja vuoiŋnalaš čanastat vassis guvlui dan vuodul got dat lea geavahuvvon ovdal ja dál. Ollugat dovdet čanastaga báikkiide mat addet oadjebasvuoda, ja gos leat oahppan dovdat luonddu go leat das eallán. Juohke dinga mii luonddus rievdá váikkuha danin sámi eanangeavaheami, ja dalle maiddá sámi kultuvrra ja sámi ealáhusaid, mii lea

§ 26 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 26.1 M 508 - Skydd av samisk mark

Dokument

- Motion nr 508 av Per Mikael Utsi 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-203
- Styrelseprotokoll 2017-09-12-1-13, § 134.12
- Styrelseprotokoll 2017-11-13—15, § 175.10
- Styrelseprotokoll 2018-01-15—17, § 17.10
- Plenumsprotokoll 2018-02-07—09, § 8.12

Föredragande:

Sametinget beslutade den 7- 9 februari 2018, § 8.12, att bordlägga ärendet.

Per Mikael Utsi har den 11 februari 2017 , inlämnat en motion där han yrkar:

att Sametinget begär att regeringen och riksdagen ändrar miljöbalken, rennäringslagen, minerallagen och skogsvårdslagen så att den som brukar marken inom same- och renskötselområdet ska bruka marken med hänsyn och respekt för samernas rätt att bruka samna mark.

Styrelsen beslutade den 13 – 15 november 2017, § 175.10

att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Skälet till yrkandet är att dagens författningar på området är ofullständiga och inte speglar det egendomsskydd samernas rätt till land och vatten har enligt grundlagen. Det behövs därför nya regler som tydligare klargör innebörden av samernas markrättigheter och hur dessa förhåller sig till äganderätten.

Bakgrund

Samerna liksom andra urfolk har ett särskilt förhållande till mark och vatten. Det finns ofta en historisk, emotionell och spirituellt koppling till ett område utifrån hur det använts historiskt och i nutid. Många känner sig bundna till platser som ger trygghet och där man lärt känna naturen genom att leva i den. Varje förändring i landskapet påverkar därmed den samiska markanvändningen och därmed den samiska kulturen och de samiska näringarna vilket i förlängningen innebär samernas situation och levnadssätt. En förändrad eller begränsad

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

§ 26.1 M 508 – Sámi eatnama suodjalit - joatkka

seamma go sámiid dilli ja eallinvuohki. Go eanangeavaheapmi rievdá dahje ráddjejuvvo – omd. sisabahkkemiid geažil dahje iežá eanangeavaheami geažil mii ii vuhtiiváldde sámi geavaheami – de dat váikkuha oktavuoda eatnamiidda ja čáziide ja sáhttit de massit historjja, árbedieđu ja bistevašvuoda materiálalaš ja immateriála kulturárba; bázahusaide ja sámi kultureanadagaid, ja nu ahte árbevirolaš ealáhusaid dego boazodoalu, bivddu ja guolásteami šaddá váttis doaimmahit.

Riikkabeaivi lea mángii cealkán ahte sámi kultuvrra seailluheami fertet dáhkidit.¹ Dasto nanne maid rádddehusvuodu 1 kap. 1 § viđát oassi ahte sámi álbmoga vejolašvuotta seailluhit ja ovdánahttit iežaset kultur- ja servodateallima galgá ovddiduvvot. Earet dáid cealkámušaid de lea rádddehus bidjan alcces sámedolitihkalaš ulbmiliid ahte galgá oččodit ealli sámi kultuvrra mii lea vuodđuduvvon guoddevaš ekologalaš boazodollui ja iežá sámi ealáhusaide. Ruotta lea maid vuolláičállán mánga riikkaidgaskasaš instrumeantta mat nannejit álgoálbmogiid iešmearrideami ja eananvuoigatvuodaid suoji. Dás sáhtta namuhit ON álgoálbmotjulggaštusa, ON konvenšuvnna politihkalaš ja siviila rivttiid birra ja ON konvenšuvnna biologalaš girjáivuoda birra.

Našuvnnalaš lágain leat vissis mearrádusat mat addet suoji sámi eanangeavaheapmái ja njulgosiidda. Dat eai deavdde dattege Ruota riikkaidgaskasaš geatnegasvuodaid. Lágaid čadaheamis čájehuvvo dat omd lobiid juolludeami dáfus birasvahágahtti doaimmain Birasláhkačoakkáldaga jelgii, iskanlobiid ja konsešuvnnaid Biraslága jelgii (1991:45), vuovdedoalus vuovdedikšunlága ektui (1979:429) ja áššiid plána- ja huksenlága ektui (2010:900) nugo mošuvdnaovddideaddji čujuha.

Sámedikki bargu doaibma- ja gulahallanplánain servodatplánemis ja eanansisabahkkemiid ektui

Sámediggi galgá ovddidit ealli sámi kultuvrra ja vuolggahit doaimmaid ja evttohit bijuid mat ovddidit dán kultuvrra. Sámedikki bargguide gullá eareliiggánit ahte oassálastit servodatplánemis, ja bearráigeahččat ahte sámi dárbbut vuhtiiváldojit, ee. boazodoalu beroštumit eanan- ja čáhcegeavaheamis, ja juohkit dieduid sámi diliid birra (Sámediggeláhka 2 kap. 1 §).

Dan sivas go dilli lea nu go lea ja go dálá vuodđonjuolggadusain leat váilevašvuodát, de lea Sámediggi bargagoahtán doaibma- ja gulahallanplánain mii galgá nanusmuhttit sámi mielváikkuheami proseassain mat čuhcet sámi eanangeavaheapmái. Dán dokumeanttas galgá

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.1 M 508 - Skydd av samisk mark – *forts.*

markanvändning - t.ex. genom fragmentering pga. exploateringar av olika slag eller annan markanvändning som inte tar hänsyn till samiskt brukande – påverkar förbindelsen till särskilda land- och vattenområden och kan innebära en förlust av historia, traditionell kunskap och kontinuitet till det materiella och immateriella kulturarvet; fornlämningar och samiskt kulturlandskap, liksom försvårande av utövandet av traditionella näringar såsom renskötsel, jakt och fiske.

Riksdagen har i olika sammanhang uttalat att den samiska kulturens fortlevnad måste garanteras.¹ Vidare stadgar 1 kap. 1 § femte stycket regeringsformen att det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. Utöver dessa uttalanden har regeringen uppställt som samepolitiskt mål att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologisk hållbar rennäring och andra samiska näringar. Därutöver har Sverige ratificerat flera internationella instrument där urfolks rätt till bl.a. självbestämmande och markrättigheter skyddas. Här kan exempelvis nämnas FN:s urfolksdeklaration, FN:s konvention om politiska och medborgerliga rättigheter samt FN:s konvention om biologisk mångfald.

I nationell lagstiftning finns vissa bestämmelser som uppställer ett skydd för samisk markanvändning och rättigheter. Dessa motsvarar dock inte i tillräcklig utsträckning Sveriges internationella åtaganden. Detta framgår tydligt vid tillämpningen av lagstiftning beträffande exempelvis tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt Miljöbalken, undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner enligt minerallagen (1991:45), skogsbruk enligt skogsvårdslagen (1979:429) och ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900), vilket motionären påpekat.

Sametingets arbete med handlings- och kommunikationsplan för samhällsplanering och markexploateringar

Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Till Sametingets uppgifter hör särskilt att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid utnyttjande av mark och vatten samt att informera om samiska förhållanden (Sametingslagen 2 kap. 1 §).

Med anledning av rådande situation och brister i befintliga författningar har Sametinget inlett ett arbete med att ta fram en handlings- och kommunikationsplan som behandlar ett ökat samiskt inflytande i processer som påverkar samisk markanvändning. Dokumentet avser dels

§ 26 Mošuvnnat - joatka

§ 26.1 M 508 – Sámi eatnama suodjalit - joatka

leat dálá dili analysa mii čájeha gilvaledji eanangeavaheami (ráddjejuvvon sisabahkkemiidda) sámi guovllus, ja got dat váikkuhit sámi eanangeavaheami. Dasto galgá maiddái čielggadit heivvolaš riikkaidgaskasaš instrumeanttaid ja našuvnnalaš vuodđonjuolggadusaid (maiddái daid maid mošuvdnaovddideaddji namuha) mat gusket sámi eananrivttiide j.e. Dán vuodul galgá plána čujuhit makkár doaibmabijuid, eareliiggánit vuodđonjuolggadusrievdadusaid ektui, fertešii álggahit vai divvu daid váilevašvuodát mat leat našuvnnalaš lágain, ja sihkkarastit ahte plána heivehuvvo álbmotrievttálaš instrumeanttaide ja geatnegasvuodaide ja maiddái sámi dárbbuide ja beroštumiide. Jurdda lea ahte dokumeanta sáhtta leat ávkin go lea oktavuohta iežá aktevrraiguin, omd. ráđđehusain, vai gaskkusta makkár konkreta vuodđonjuolggadusrievdadusaid lea dárbu dahkat nu ahte Sámediggi oažžu lasi váikkuhanválddi ja vai sámi eanangeavaheapmi ja sámi eananvuoigatvuodaid doahttaluvvojit buorebut.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dán vuodul lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

¹ prop. 1985/86:3 s. 57

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.1 M 508 - Skydd av samisk mark – *forts.*

att innehålla en nulägesanalys som ger en översikt över konkurrerande markanvändning (avgränsat till exploateringar) inom samiskt område och hur dessa påverkar den samiska markanvändningen. Därutöver en redogörelse för tillämpliga internationella instrument och nationella författningar (inklusive de som nämnts av motionären) som berör samiska markrättigheter m.m. Utifrån detta avser planen att adressera frågor om vilka åtgärder, framför allt med hänsyn till författningsändringar som behöver vidtas för att åtgärda brister i nationell lagstiftning och säkerställa att den anpassas till folkrättsliga instrument och åtaganden samt till samiska intressen och behov. Tanken är således att dokumentet ska kunna användas i kontakter med andra aktörer, inklusive regeringen, för att bl.a. kommunicera vilka konkreta författningsändringar som behöver genomföras för att ge Sametinget ett ökat inflytande och uppnå en ökad respekt för samisk markanvändning och samiska markrättigheter.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávteheke

§ 26.2 M 514 – Lágat ja ortnegat almmolaš (buohkaid) eanangeavaheamis mehciin ja duoddaris

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 514 Lars Miguel Utsi 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-208
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12-1-13, § 134.18
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.14
- Stivrabeavdegirji 2018-01-15—17, § 17.11
- Stivrabeavdegirji 2018-02-07—09, § 8.12

Áššegiedahalli:

Sámediggi mearridii guovvamánu 7-9 b 2018, § 8.12 beavdáibidjat ášši.

Lars Miguel Utsi lea 11 b. guovvamánus 2017:s, ovddidan mošuvnna gos son gáibida:

ahte Sámediggi galgá bargat dan nala ahte eiseválddit čadahit doarvái buriid doaimmaid nu ahte álbmoga eanangeavaheapmi meahcis ja duoddaris čuovvu lágaid ja ortnegiid.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.14

ahte bivdit boazodoallo- ja ealáhuslávdegottis cealkámuša áššis.

Mošuvnna ákkat lea ahte eiseválddiin eai doarvái bures čuovvol lágaid ja ortnegiid mehciin ja duoddariin almmolaš eanangeavaheamis; namalassii turismmas, olgoáibmoeallimis ja vuoiŋnasteamis, mii fas njeaidá luohhtevašvuoda servodahkii ja servodatásahusaide. Ovdamearkkat leat ruivvideapmi, fuođđuid ja bohccuid muosehuhttin, lobihis vuodjin, suolaguollebivdu, bohccuid ogohallan, elliidbiinnideapmi ja vahágahttin j.ea. mat vahágahttet boazodoalu njuolga.

Buohkaid beassan mehciide

Ráđđehusvuodu 2. kap § 18 nanne ahte buohkat galget beassat lundui buohkaidrievtti jelgii. Mii buohkaidriekti lea ii čilge vuodđoláhka dahje iežá lagat lagabui. Dat ipmirduvvo dattege nu ahte dat lea riekti geavahit iežáid opmodaga – eatnamiid dahje čáziid – omd. johtit daid badjel, juobe vácci ge, ja oanehet áigái doppe leahkit. Dát gusto vaikko eaiggát dahje son guhte mearrida opmodaga badjel ii leat miedihán dasa ahte eanan geavahuvvo nu. Ruotas lea

§ 26 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 26.2 M 514 - Lag och ordning inom allmänhetens markutnyttjande i skog och fjäll

Dokument

- Motion nr 514 av Lars Miguel Utsi 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-208
- Styrelseprotokoll 2017-09-12-1-13, § 134.18
- Styrelseprotokoll 2017-11-12—14, § 175.14
- Styrelseprotokoll 2018-01-15—17, § 17.11
- Styrelseprotokoll 2018-02-07—09, § 8.12

Föredragande:

Sametinget beslutade den 7 -9 februari 2018, § 8.12, att bordlägga ärendet.

Lars Miguel Utsi har den 11 februari 2017 , inlämnat en motion där han yrkar

att Sametinget ska verka för att myndigheter gör tillräckliga insatser för att allmänhetens markutnyttjande i skog och fjäll sker enligt lag och ordning.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.14

att överlämna till rennärings- och näringsnämnden för yttrande.

Skälet till yrkandet är att det föreligger brister i myndigheternas upprätthållande av lag och ordning i skog och fjäll vad avser allmänhetens markutnyttjande: turism, friluftsliv och rekreation, något som sänker förtroendet för samhället och dess institutioner. Detta gäller nedskräpning, störning av vilt och renar, olovlig körning, tjuvfiske, hetsjakt av ren, djurplågeri och skadegörelse m.m., skador som drabbar renskötseln direkt.

Allmänhetens tillgång till naturen

I 2 kap. 18 § regeringsformen stadgas att alla skall ha tillgång till naturen enligt allemansrätten. Vad allemansrätten är framgår inte närmare av grundlagen eller av annan lagstiftning. Den förstås dock som en rätt att använda annans fastighet – mark och vatten – främst genom att färdas över den, åtminstone till fots, och under en kortare tid uppehålla sig där. Detta även om inte ägaren eller den som annars bestämmer över fastigheten har samtyckt till att marken används på sådant sätt. Allemansrätten och allmänhetens tillgång till naturen i form av friluftsliv och rekreation i Sverige har en stark ställning. Detta framgår utöver

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

§ 26.2 M 514 – Lágat ja ortnegat almmolaš (buohkaid) eanangeavaheamis mehciin ja duoddaris - joatkka

buohkaidriekti hui nanus ja nu lea maiddá buohkaid beassanláhki lundui olggustallat ja vuoinnastit. Dat boahtá ovdan vuodđolágamearrádusas ja maiddá das ahte leat sierra riikkaberoštusguovllut olgoáimmoeallima várás maid Luonddugáhttendoaimahat ja Mearra- ja čáhceiseváldi leat mearridan (gč. mearrádusaid birasláhkačoakkáldaga kap 3). Buohkaidrievttis leat dattege muhtun ráddjejumit nu ahte dat ii atte dušše njulgosiid muhto maiddá geatnegasvuodaid.²

Ráddjejumit ja geatnegasvuodaid

Son guhte vánddarda mehciin maiddá iežáláhkái lea geatnegas vuhtiiváldit daid mat leat birra – namalassii šattuid ja elliid ja maiddá olbmuid lahka, omd. iežáid geat návddašit olgoáimmoeallima. Geatnegasvuodta várrogasat vánddardit luonddus nannejuvvo birasláhkačoakkáldagas kap. 7:s 1§:s mii cealká ahte juohkehaš guhte geavaha buohkaidrievtti dahje muđui vánddarda luonddus galgá gudnejahttit ja čájehit várrogasvuodta go doppe lea.

Vissis guovlluin ráhkadit eiseválddit dárkilet njuolggadusaid ortnega birra mehciin. Ee. leat mearrádusat suddjejuvvon guovlluide, nugo luonddureserváhtaide, suodjemehčiide jnv. mat rahpet vejolašvuodta láhkaásahusaid bokte ráddjet buohkaid beassama, geavaheami ja doaimmaid. Earet dáid de gávdnojit maiddá iežá njuolggadusat mat bidjet rámmaid buohkaid luonddugeavaheamis. Dás sáhtá namuhit:

- Ruivvideapmi muddejuvvo biraslágain mat celket ahte ii oaččo olgun ruivvidit báikkiid gosa buohkain lea riekti beassat dahje oaidnit (15 kap. 26 §) ja dainna sáhtá oažžut ránggáštusa (29 kap. 7 ja 7a §§)
- Meahccevuodjinlágas (1975:1313) leat njuolggadusat meahccevuojániid geavaheami birra earet eanandoalu dahje vuovdedoalu
- Bivdolágas (1987:259) ja bivdoláhkaásahusas (1987:905) leat njuolggadusat ráfáiduhhton elliid, bivdorihkkosiid j.ea. birra
- Rihkuslágain leat njuolggadusat elliidbiinnideami birra (16 kap. 13 §), ruovttu ráfirihkkosiid ja lobihis báhkema birra (4 kap. 6 §)
- Nállesuodjalanláhkaásahus (2007:845) ja 8 kap. birasláhkačoakkáldagas leat mearrádusat ealli- ja šaddošlaja suodjaleami birra
- Kulturbirasláhka (1988:950) sisttisdoallá njuolggadusaid kulturbirrasa ja bázahusaid suodjaleami birra

² Son guhte rihkku buohkaidrievtti rájiid sáhtá šaddat máksit buhtadusa daid vahágiid ovddas maid lea dagahan juogo mielaevttus dahje fuollatmeahtunvuodas, go lea lobiheamet rasttildan iežá obmo eatnama (omd. jus vajálduhtá giddet verráha nu ahte gusat besset olggos ja vuddjojot johtolagas.).

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.2 M 514 - Lag och ordning inom allmänhetens markutnyttjande i skog och fjäll – *forts.*

grundlagsbestämmelsen av det finns specifika områden av riksintresse för friluftslivet utpekade av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (se bestämmelser i 3 kap. miljöbalken). Allemansrätten gäller dock med visa begränsningar och medför således inte bara rättigheter utan också skyldigheter.²

Begränsningar och skyldigheter

Den som rör sig i skog och mark också på andra sätt är skyldig att ta hänsyn till sin omgivning – till växt- och djurliv lika väl som till andra människor i närheten, bland annat andra som ägnar sig åt friluftsliv. Skyldigheten att visa hänsyn till naturen stadgas i 7 kap. 1 § miljöbalken som anger att var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.

På särskilda områden gäller närmare föreskrifter av myndighet om uppträdandet i skog och mark. Bland annat finns bestämmelser för skyddade områden såsom naturreservat, nationalparker m.m. som ger möjlighet att genom föreskrifter begränsa allmänhetens tillträde, nyttjande och aktiviteter. Utöver ovanstående finns andra regelverk som uppställer ramar för allmänhetens nyttjande av naturen. Här kan huvudsakligen följande nämnas

- Nedskräpning regleras i miljöbalken som anger att ingen får skräpa ned utomhus på platser dit allmänheten har tillträde eller insyn till (15 kap. 26 §) och kan medföra straffansvar (29 kap. 7 och 7a §§)
- Terrängkörningslag (1975:1313) innehåller regler om körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk
- Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905) innehåller regler om fredade arter, jaktbrott m.m.
- Brottsbalken innehåller regler om bl.a. djurplågeri (16 kap. 13 §), hemfridsbrott och olaga intrång (4 kap. 6 §)
- Artskyddsförordningen (2007:845) och 8 kap. miljöbalken innehåller bestämmelser om skydd för djur- och växtarter
- Kulturmiljölagen (1988:950) innehåller regler om skydd av kulturmiljö och fornlämningar

Myndighetsansvar

Som framgår ovan finns omfattande regelverk som styr allmänhetens vistelse i naturen. Dessa regelverk har att tillämpas av en rad olika myndigheter vars verksamhet består i att utöva

² Den som överskrider allemansrättens gränser kan bli skadeståndsskyldig och tvingas ersätta skador som vållats uppsåtligt eller av oaktsamhet genom olovlig passage över annans mark (till exempel när någon glömmier att stänga en grind så att kreatur slipper ut och skadas i trafiken).

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

§ 26.2 M 514 – Lágat ja ortnegat almmolaš (buohkaid) eanangeavaheamis mehciin ja duoddaris - joatkka

Eiseváaldeovddasvástádus

Nu go dás oaidná de gávdnojit olu njuolggadusat mat stivrejit buot olbmuid luonddugeavaheami. Leat mánggat sierra eiseválddit mat bearráigehččet daid doaimmaid mat luonddus dáhpáhuvvet dahje mat váikkuhit buohkaid rievtti vánddardit dahje orodit luonddus: gielddat, leanastivrrat, Poliisaeiseváldi, Luonddugáhttendoaimmahat, Vuovdestivra, Mearra- ja čáhceiseváldi, Riikaantikvára j.ea. Dát eiseválddit sáhttet namuhuvvon njuolggadusaid vuođul bidjat doaibmabijuid, omd. nammadit dihto olbmuid geain lea sierra ovddasvástádus (omd. luonddubearráigehččiid ja bivdobearráigehččiid).

Sámedikki ovddasvástádus, barggut ja fápmudusat

Sámediggi galgá ovddidit ealli sámi kultuvrra ja vuolggahit doaimmaid ja evttohit bijuid mat ovddidit dán kultuvrra. (Sámediggeláhka 2 kap. 1 §). Sámedikki bargguide gullá eareliiggánit ahte oassálastit servodatplánemis, ja bearráigeahččet ahte sámi dárbbut vuhtiiváldojit, ee. boazodoalu beroštumit eanan- ja čáhcegeavaheamis, ja juohkit dieđuid sámi diliid birra (Sámediggeláhka 2 kap. 1 §).

Dan sivas go Sámedikkis ii leat bearráigeahččanovddasvástádus iežá eiseválddiid dahje ovttaskasaid badjel de ii leat Sámedikkis vejolašvuohta dárkut got dát eiseválddit čadahit gustovaš rievtti. Dat máksá ahte Sámediggi ii sáhte cealkit got ovddasvástideaddji eiseváldi, nugo Poliisaeiseváldi, leanastivra jnv. galgá čadahit iežas eiseváldedoaimma. Sámedikkis lea dattege vejolašvuohta dialoga ja ovttasbarggu bokte cuiget iežá eiseválddiide daid váttisvuođaid mat čuožžilit go olgoáibmoeallin viidána ja lassána ja got dáid čuolmmaid sáhtta čoadit.

Eiseváldeovttasdoaimma rámmaid siskkobealde gulahallá Sámediggi jámma iežá eiseválddiiguin go lea sáhka riikkaberoštumiin, meahcevuodjimis/skohtervuodjimis, boazovuojahallamiin ja boazosuoláдемиin, ja go Sámediggi bargogohččosa mielde muitala eiseválddiide sámi diliid birra. Mošuvdnaovddideaddji evttohus boahtá danin Sámedikki dálá bargguid vuollái lága jalgii ja maiddái jotkkolaččet go Sámedikkis lea oktavuohta iežá eiseválddiiguin.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte: evttohit stivríi ahte mošuvdna dán vuođul lea vástiduvvon.

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.2 M 514 - Lag och ordning inom allmänhetens markutnyttjande i skog och fjäll – *forts.*

tillsyn över den aktivitet som förekommer i naturen eller på annat sätt berör allmänhetens vistelse i naturen: kommuner, länsstyrelser, Polismyndigheten, Naturvårdsverket,

Skogsstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbete m.fl.

Dessa myndigheter har befogenheter att upprätthålla ovan nämnda regelverk genom olika åtgärder, inklusive att utse personer med särskilt ansvar (exempelvis naturvårdsvakter och jakttillsynsmän).

Sametingets ansvar, uppgifter och befogenheter

Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Till Sametingets uppgifter hör särskilt att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid utnyttjande av mark och vatten samt att informera om samiska förhållanden (Sametingslagen 2 kap. 1 §).

Eftersom Sametinget inte har tillsynsansvar över andra myndigheter eller enskilda saknar Sametinget möjlighet att avgöra hur dessa aktörer tillämpar gällande rätt. Detta innebär även att Sametinget inte kan uttala hur ansvariga myndigheter, såsom Polismyndigheten, länsstyrelsen m.fl. ska utföra sina myndighetsuppgifter. Sametinget har dock möjlighet att i dialog och samverkan med dessa myndigheter påtala de problem som uppstår i och med ett utökat och rörligare friluftsliv och hur dessa problem skulle kunna hanteras.

Inom ramen för myndighetssamverkan för Sametinget regelbunden dialog med berörda myndigheter där bl.a. frågor om riksintressen, terräng/skoterkörning, renpåkörningar och renstölder behandlas och där Sametinget, i enlighet med sin instruktion informerar myndigheterna om samiska förhållanden. Motionärens yrkande omfattas således redan av Sametingets uppgifter enligt lag samt utförs löpande genom Sametingets kontakter med berörda myndigheter.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

§ 26.2 M 514 – Lágat ja ortnegat almmolaš (buohkaid) eanangeavaheamis mehciin ja duoddaris - joatkka

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dán vuodul lea vástiduvvon.

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.2 M 514 - Lag och ordning inom allmänhetens markutnyttjande i skog och fjäll – *forts.*

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 26.3 M 516 - Boazopoliissat

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 516 Johan Skogsfeldt 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-210
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12-1-13, § 134.20
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.15
- Stivrabeavdegirji 2018-01-15 – 17, § 17.12
- Dievasčoahkkineavdegirji 2018-02-07 – 09, § 8.14

Áššegiedahalli:

Sámediggi mearridii guovvamánu 7-9 b 2018, § 8.12 beavdáibidjat ášši.

Johan Skogsfeldt lea guovvamánu 11 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi bargá dan nala ahte Poliisaeiseváldi addá lassioahpu boazodoalu ja bohccuid birra dihto poliisajovkui mii sáhtta doaibmat boazodoalloguovllus, nugo Norggas dahket. Oahpahus galgá addit lassigealbbu ja leat eaktodáhtolaš.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.15

ahte bivdit boazodoallolávdegotti cealkámuša áššis.

Sámedikki stivra diehtá daid boazobiinnidemiid ja uhkádusaid birra boazosámiid vuostá mat leat ovddiduvvon.

Stivra celkkii čoahkkimis Poliisaeiseválddiin skábmamánu 7 b 2017, ahte lea dárbu oahpahit poliissaid boazodoalu ja sámi kultuvrra birra. Poliisaeiseváldi lei mielas ná laktet gealbbu poliisavirgeolbmuid gaskkas ja áigu viidáseappot bargat áššiin ovttasráđiid Sámedikkiin.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dán vuodul lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon

§ 26 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 26.3 M 516 - Renskötselpoliser

Dokument

- Motion nr 516 av Johan Skogsfeldt 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-210
- Styrelseprotokoll 2017-09-12-1-13, § 134.20
- Styrelseprotokoll 2017-11-12—14, § 175.15
- Styrelseprotokoll 2018-01-15—17, § 17.12
- Plenumsprotokoll 2018-02-07—09, § 8.14

Föredragande:

Sametinget beslutade den 7 -9 februari 2018, § 8.14, att bordlägga ärendet.

Johan Skogsfeldt har den 11 februari 2017, inlämnat en motion där han yrkar

att Sametinget verkar för att hos Polismyndigheten begära en utökad utbildning om renskötsel och renar som kan införas hos en grupp poliser som verkar inom renskötselområdet enligt norsk förebild. Utbildningen ska vara meriterande men frivillig.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.15

att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Sametingets styrelse är varse om det djurplågeri och hot mot renskötare som förekommer.

Styrelsen framförde vid möte med Polismyndigheten region nord den 7 november 2017, behovet av en utbildning hos polisen om renskötsel och samisk kultur. Polismyndigheten ställde sig positiv till en sådan utökad kompetens hos deras tjänstemän och kommer nu att gå vidare med frågan i samverkan med Sametinget.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen mot bakgrund av ovan är besvarad.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen mot bakgrund av ovan är besvarad.

§ 26 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 26.3 **M 516 – Boazopoliissat – joatkka**

./ Stefan Mikaelsson gáibida mošuvnna dohkkehuvvot. Mielddus.

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške dieđiha ahte earet stivrra evttohusa de lea Stefan Mikaelsson ovddidan vuosteevttohusa.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa dahje dohkkehit dehe hilgut Stefan Mikaelsson vuosteevttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju Stefan Mikaelsson vuosteevttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte dohkkehit mošuvnna.

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.3 M 516 – Renskötsepoliser – *forts.*

./. Stefan Mikaelsson yrkar att motionen antas. Bilaga.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Stefan Mikaelsson

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller Bifall till eller avslag för Stefan Mikaelssons motförslag och finner att Sametinget godtagit Stefan Mikaelssons motförslag.

Sametinget beslutar

att motionen antas.

§ 26 Mošuvnnat- joatkka

Paulus Kuoljok ávteŋke

§ 26.4 M 503 – Vuovdesámi assimilerenproseassa

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 503 Katarina Sevä 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-197
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12-1-13, § 134.7
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.5
- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-02-07 – 09, § 8.15

Áššegiedahalli:

Sámediggi mearridii guovvamánu 7-9 b 2018, § 8.12 beavdáibidjat ášši.

Katarina Sevä lea guovvamánu 11 b 2017 , ovdidan mošuvnna mas son gáibida:

ahte Sámediggi bidjá johtui guorahallama das got assimilerenproseassa lea váikkuhan vuovdesámiid dili dássožii, rievttálaččat, sosiálalaččat ja kultuvrralaččat.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.5

ahte gohččut hálldahusa giedahallat ášši.

Stivra guorrasa mošuvdnaovddideaddji čielggadeapmái ja ahte lea dárbu guorahallat got assimileren lea váikkuhan vuovdesámiid dillái, sihke historjjálaččat ja dálá áiggis.

Stivra atná ahte rievttálaččat, sosiáladit ja kultuvrralaččat heive dát ášši sámi duohtavuodákommišuvnna barggu vuollái ja danin berre mošuvdnaovddideaddji gáibádus čielggaduvvot dán proseassa rámma siskkobealde.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 26 Motioner - *forts.*

Paulus Kuoljok ordförande

§ 26.4 M 503 – Den skogssamiska assimilierungsprocessen

Dokument

- Motion nr 503 av Katarina Sevä 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-197
- Styrelseprotokoll 2017-09-12-1-13, § 134.7
- Styrelseprotokoll 2017-11-12—14, § 175.5
- Plenumsprotokoll 2018-02-07—09, § 8.15

Föredragande:

Sametinget beslutade den 7 – 9 februari 2018, § 8.15

Katarina Sevä har den 11 februari 2017, inlämnat en motion där hon yrkar:

att Sametinget initererar en utredning om hur assimilierungsprocessen har påverkat skogssamernas situation fram till idag, rättsligt, socialt och kulturellt.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.5

att uppdra till kansliet bereda ärendet.

Styrelsen instämmer i motionärens beskrivning och att det finns behov av att utreda hur assimilierungsprocessen har påverkat skogssamernas situation, så väl ur ett historiskt perspektiv, som ur ett nutida perspektiv. Styrelsen anser att frågan ur ett rättsligt, socialt och kulturellt perspektiv ryms inom arbetet med en samisk sanningskommission och att ett arbete med att fullgöra motionärens yrkanden därför lämpligen bör utföras inom ramen för den processen.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

§ 26 Mošuvnnat - joatkka

§ 26.4 M 503 – Vuovdesámi assimilerenproseassa – joatkka

./ Stefan Mikaelsson ovddida vuosteevttohusa mildosa jelgii – ahte mošuvdna dohkkehuvvo.

Rolf Ohlson diediha ahte Bivdo- ja guolástansámit dorjot Stefan Mikaelsson vuosteevttohusa.

Åvtehe loahpaha digaštallama.

Åvtehe diediha ahte earet stivrra evttohusa de lea Stefan Mikaelsson ovddidan vuosteevttohusa.

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa dahje dohkkehit dehe hilgut Stefan Mikaelsson vuosteevttohusa, ja gávnaha ahte Sámediggi doarju Stefan Mikaelsson vuosteevttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dohkkehuvvo.

Josefina Skerk evttoha manidit § 27 Interpellašuvnnaid ja vástádusaid danin go okta interpellánta ii lea sajis.

Åvtehe mearrida manidit § 27 Interpellašuvnnaid ja vástádusaid giedahallama.

§ 28 giedahallo 2018-05-23, dii 13.42

Marie Persson Njaita boahotá fas sadjásis

Nils-Johan Labba čohkká lahtu Anne Madeleine Kuhmunen sajis

§ 26 Motioner - *forts.*

§ 26.4 M 503 – Den skogssamiska assimilierungsprocessen – *forts.*

./. Stefan Mikaelsson lämnar motförslag enligt bilaga – att motionen ska antas.

Rolf Ohlson meddelar att Jakt- och fiskesamerna yrkar bifall till Stefan Mikaelssons motförslag.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Stefan Mikaelsson

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Stefan Mikaelssons motförslag och finner att Sametinget godtagit Stefan Mikaelssons motförslag.

Sametinget beslutar

att motionen antas.

Josefina Skerk föreslår att § 27 Interpellationer och svar behandlas senare på grund av att en av interpellanterna inte är närvarande.

Ordföranden beslutar att § 27 Interpellationer och svar behandlas senare.

§ 28 behandlas 2018-05-23, kl 13.42

Marie Persson Njaita återinträder

Nils-Johan Labba ersätter ledamoten Anne Madeleine Kuhmunen

Paulus Kuoljok ávteške

§ 27 Interpellašuvnnat ja vástádusat

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-02-07—09, § 10
- Interpellašuvnnat ja vástádusat § 10

1. Erik-Oscar Oscarsson

- Sámedikki kommentárat Ruota 22 ja 23 áigodatraportii nállevealahanlávdegoddái

2. Erik-Oscar Oscarsson

- Kulturlávdegotti delegašuvdnaortnet

3. Håkan Jonsson

- Stivráláhtuid báلكát

4. Håkan Jonsson

- Ng. geahčadanráđi birra

Ášši gieđahallo 2018-05-23, dii 15.35

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške evttoha bidjat interpellašuvnnaid ja vástádusaid áššebáhpiriidda.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut su evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju ávteške evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte bidjat interpellašuvnnaid ja vástádusaid 1-4 áššebáhpiriidda.

Čoahkkín botkejuvvo 2018-05-23, dii 16.55 - 2018-05-24, dii 08.30.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 27 Interpellationer och svar

Dokument

- Plenumsprotokoll 2018-02-07—09, § 10
- Interpellationer och svar § 10

1. av Erik-Oscar Oscarsson

- Sametingets kommentarer till Sveriges 22:a och 23:e periodiska rapport till kommittén för avskaffande av rasdiskriminering

2. av Erik-Oscar Oscarsson

- Angående kulturnämndens delegationsordning

3. av Håkan Jonsson

- Angående styrelseledamöters arvoden

4. av Håkan Jonsson

- Angående s. k insynsråd
-

Ärendet behandlas 2018-05-23, kl 15.35

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden föreslår att interpellationerna och svaren läggs till handlingarna.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för ordförandens förslag och finner att Sametinget godtagit ordförandens förslag.

Sametinget beslutar

att lägga interpellationerna och svaren 1-4 till handlingarna.

Ajournering 2018-05-23 ,kl 16.55 - 2018-05-24, kl 08.30.

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 28 Kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma – ođasmahttin

Áššegirjiit

- Stivrabeavdegirji 2014-12-09—11, § 177
- Stivrabeavdegirji 2015-01-20—21, § 15
- Kulturlávdegotti beavdegirji 2015-01-26, § 4
- Stivrabeavdegirji 2015-01-27, § 35
- Stivrabeavdegirji 2015-02-18, § 67
- Kulturlávdegotti beavdegirji 2015-03-25, § 8
- Stivrabeavdegirji 2015-04-16--17, § 98
- Kulturlávdegotti beavdegirji 2015-10-22, § 4
- Stivrabeavdegirji 2015-12-07-08, § 248
- Stivrabeavdegirji 2016-01-26--27, § 18
- Dievasčoahkkineavdegirji 2016-02-23--25, § 11
- Kulturlávdegotti beavdegirji 2016-03-07--08, § 10.7
- Stivrabeavdegirji 2016-04-26--28, § 65
- Dievasčoahkkineavdegirji 2016-05-31—06-02, § 27
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 81
- Kulturlávdegotti beavdegirji 2018-04-24, § 6
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 105

Áššegiedáhalli: Susanne Idivuoma

Kulturlávdegoddi galgá čoahkkimis cuoŋománu 24 b mearridit evttohusa ođasmahttit kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma mii dasto biddjo ovdan dievasčoahkkimii.

Stivra mearridii cuoŋománu 11 -13 b 2018, § 81

ahte giedáhallat ášši telefončoahkkimis cuoŋománu 27 b ja de ovddidit ášši dievasčoahkkimii miessemánu 2018.

Kulturlávdegoddi mearridii cuoŋománu 24 b 2018, § 6

ahte dohkkehit kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma 2018-2021 evttohusa,

ahte kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma 2018-2021 evttohus ovddiduvvo stivrii mii válbme ášši dievasčoahkkimii.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

./ ahte dohkkehit kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma 2018-2021 evttohusa.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Paulus Kuoljok ordförande

§ 28 Kulturpolitiskt handlingsprogram – revidering

Dokument

- Styrelseprotokoll 2014-12-09—11, § 177
- Styrelseprotokoll 2015-01-20—21, § 15
- Kulturnämndens protokoll 2015-01-26, § 4
- Styrelseprotokoll 2015-01-27, § 35
- Styrelseprotokoll 2015-02-18, § 67
- Kulturnämndens protokoll 2015-03-25, § 8
- Styrelseprotokoll 2015-04-16--17, § 98
- Kulturnämndens protokoll 2015-10-22, § 4
- Styrelseprotokoll 2015-12-07-08, § 248
- Styrelseprotokoll 2016-01-26--27, § 18
- Plenumsprotokoll 2016-02-23--25, § 11
- Kulturnämndens protokoll 2016-03-07--08, § 10.7
- Styrelseprotokoll 2016-04-26--28, § 65
- Plenumsprotokoll 2016-05-31—06-02, § 27
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 81
- Kulturrådets protokoll 2018-04-24, § 6
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 105

Föredragande: Susanne Idivuoma

Kulturnämnden ska vid sammanträde den 24 april besluta om ett förslag till revidering av kulturpolitiskt handlingsprogram som därefter ska överlämnas till plenum för beslut.

Styrelsen beslutade den 11 -13 april 2018, § 81

att behandla ärendet vid telefonsammanträde den 27 april för att överlämna ärendet till plenum i maj 2018.

Kulturnämnden beslutade den 24 april 2018, § 6

att anta förslag till kulturpolitisk handlingsprogram 2018-2021,

att förslag till kulturpolitisk handlingsprogram 2018-2021 lämnas till styrelsen för beredning inför plenum.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

./. anta förslaget till kulturpolitisk handlingsprogram 2018-2021.

Paragrafen justeras omedelbart

Justerarens sign

§ 28 Kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma – ođasmahttin – joatkka

Ášši gieđahallo 2018-05-23, § 28.

./ Torkel Stångberg ovddida liigeevttohusa mildosa jelgii.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe diediha ahte earet stivrra evttohusa de lea Torkel Stångberg ovddidan liigeevttohusa.

Ávtehe bidjá vuos ovdan stivrra evttohusa ja dasto liigeevttohusa.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut Torkel Stångberg liigeevttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju Torkel Stångberg liigeevttohusa.

Sámediggi mearrida

./ ahte dohkkelit kulturpolitihkalaš doaibmaprográmma 2018-2021 evttohusa,

ahte dokumenteren, kulturmuittuid ja fealtainventeremat váldojit mielde Sámedikki kulturpolitihkalaš doaibmaprogrammii. Danin go min eatnamiidda ja čáziide leat nu olu sisabáhkemat.

Håkan Jonsson boahká fas sadjásis

Anders Kråik boahká fas sadjásis

Lars-Paul Kroik boahká fas sadjásis

Erik-Oscar Oscarsson čohkká lahtu Lars-Jonas Johansson sajis

Kristina Krihke Nordling čohkká lahtu Christina Åhrén sajis

Ávtehe diediha ahte § 27 Interpellašuvnnat ja vástádusat gieđahallojit dál.

§ 27 Interpellašuvnnat ja vástádusat gieđahallojit 2018-05-23, dii15.35.

§ 28 Kulturpolitiskt handlingsprogram – revidering – forts.

Ärendet behandlas 2018-05-23, § 28.

./. Torkel Stångberg lämnar tilläggsförslag enligt bilaga.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett tilläggsförslag från Torkel Stångberg.

Ordföranden prövar först styrelsens förslag och därefter tilläggsförslaget.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Torkel Stångbergs tilläggsförslag och finner att Sametinget godtagit Torkel Stångbergs tilläggsförslag.

Sametinget beslutar

- ./. att anta förslaget till kulturpolitisk handlingsprogram 2018-2021,
att dokumentation, fornminnes- och fältinventeringar införs i Sametingets kulturpolitiska handlingsprogram. Detta då våra marker och vatten ständigt hotas av exploateringar.

Håkan Jonsson återinträder

Anders Kråik återinträder

Lars-Paul Kroik återinträder

Erik-Oscar Oscarsson ersätter ledamoten Lars-Jonas Johansson

Kristina Krihke Nordling ersätter ledamoten Christina Åhrén

Ordföranden meddelar att § 27 Interpellationer och svar behandlas nu

§ 27 Interpellationer och svar behandlas 2018-05-23, kl 15.35.

./ Lahtut čurvojuvvojit nammačuorvunlisttu nr 2 mielde, 2018-05-24, dii 08.30.
31 lahtu leat sajis.

Áslat Simma čohkká lahtu Matti Berg sajis

Agneta Rimpi čohkká lahtu Oscar Sedholm sajis

Peter Holmqvist čohkká lahtu Sten Wälitalo sajis

Kristina Krihke Nordling čohkká lahtu Christina Åhrén sajis

Nils Johan Labba čohkká lahtu Anne Madeleine Kuhmunten sajis

Rolf Ohlson čohkká lahtu Julia Wahlberg sajis

Ronny Svarto čohkká lahtu Lars Wilhelm Svonni sajis

./ Upprop av ledamöter enligt bilagd närvarolista nr 2, 2018-05-24, kl 08.30.
31 ledamöter är närvarande.

Áslat Simma ersätter ledamoten Matti Berg

Agneta Rimpi ersätter ledamoten Oscar Sedholm

Peter Holmqvist ersätter ledamoten Sten Wälitalo

Kristina Krihke Nordling ersätter ledamoten Christina Åhrén

Nils Johan Labba ersätter ledamoten Anne Madeleine Kuhmunten

Rolf Ohlson ersätter ledamoten Julia Wahlberg

Ronny Svarto ersätter ledamoten Lars Wilhelm Svonni

Paulus Kuoljok ordförande

§ 29 Parlameantavisti

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 408 Karin Vannar ovddidan, 2011-11-08, dnr 2011-1505
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2008-05-20--22, § 33.1
- Stivrabeavdegirji 2010-08-25--27, § 172
- Stivrabeavdegirji 2010-12-07--09, § 253
- Stivrabeavdegirji 2011-01-18, §
- Stivrabeavdegirji 2011-02-23, § 65
- Čálus Stáhta opmodatdoibmii 2011-03-04, dnr 2010-1605
- Stáhta opmodatdoaimma vástádus 2011-04-18, dnr 2010-1605
- Stivrabeavdegirji 2011-10-05, § 181
- Stivrabeavdegirji 2012-06-25--26, § 152.6
- Stivrabeavdegirji 2012-09-25--27, § 220.6
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2012-10-23--26, § 48.6
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2013-02-19--21, § 10.1
- Stivrabeavdegirji 2013-09-24--26, §§ 114, 125.1.1
- Stivrabeavdegirji 2013-10-23, §§ 145.3, 146
- Stivrabeavdegirji 2014-01-21--23, § 10
- Stivrabeavdegirji 2014-04-09--11, § 53
- Stivrabeavdegirji 2014-05-21, § 77
- Stivrabeavdegirji 2014-06-24--25, § 93
- Stivrabeavdegirji 2014-08-26--27, § 111
- Stivrabeavdegirji 2014-11-07, § 149
- Stivrabeavdegirji 2014-12-09--11, § 166
- Stivrabeavdegirji 2015-01-20--21, § 6
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2015-02-17--19, § 13
- Stivrabeavdegirji 2015-09-09, § 210
- Stivrabeavdegirji 2015-08-31--09-02, § 221
- Reive Girona gielddas 2015-09-25
- Stivrabeavdegirji 2015-12-07--08, § 242
- Stivrabeavdegirji 2016-01-26--27, § 7
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2016-02-23--25, § 10
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2016-05-31--06-02, 24
- Stivrabeavdegirji 2016-06-13--14, § 108
- Stivrabeavdegirji 2016-11-01, § 185
- Reive gielddaide geat leat čájehan beroštumi – dievasmahttindieđuid gáibádus 2016-11-11, dnr 1.1.2-2016-1002
- Stivrabeavdegirji 2016-12-05--08, § 197
- Čilgehus
- Stivrabeavdegirji 2017-01-16--19, § 10
- Dievasčoahkkkinbeavdegirji 2017-02-10--11, § 8
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12--13, § 135
- Reive Árviesjávrrie gielddas 2017-12-18, dnr 2.7.4-2015-184
- Stivrabeavdegirji 2017-12-20--21, § 202
- Reive Ubmeje gielddas 2017-12-21,
- Stivrabeavdegirji 2018-01-15--17, § 13
- Stivrabeavdegirji 2018-03-22, § 50
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11--13, § 61

Paulus Kuoljok ordförande

§ 29 Parlamentsbyggnaden

Dokument

- Motion nr 408 av Karin Vannar, 2011-11-08, dnr 2011-1505
- Plenumsprotokoll 2008-05-20—22, § 33.1
- Styrelseprotokoll 2010-08-25—27, § 172
- Styrelseprotokoll 2010-12-07—09, § 253
- Styrelseprotokoll 2011-01-18, §
- Styrelseprotokoll 2011-02-23, § 65
- Skrivelse till Statens fastighetsverk 2011-03-04, dnr 2010-1605
- Svar från Statens fastighetsverk 2011-04-18, dnr 2010-1605
- Styrelseprotokoll 2011-10-05, § 181
- Styrelseprotokoll 2012-06-25—26, § 152.6
- Styrelseprotokoll 2012-09-25—27, § 220.6
- Plenumsprotokoll 2012-10-23—26, § 48.6
- Plenumsprotokoll 2013-02-19—21, § 10.1
- Styrelseprotokoll 2013-09-24—26, §§ 114, 125.1.1
- Styrelseprotokoll 2013-10-23, §§ 145.3, 146
- Styrelseprotokoll 2014-01-21—23, § 10
- Styrelseprotokoll 2014-04-09—11, § 53
- Styrelseprotokoll 2014-05-21, § 77
- Styrelseprotokoll 2014-06-24—25, § 93
- Styrelseprotokoll 2014-08-26—27, § 111
- Styrelseprotokoll 2014-11-07, § 149
- Styrelseprotokoll 2014-12-09—11, § 166
- Styrelseprotokoll 2015-01-20—21, § 6
- Plenumsprotokoll 2015-02-17—19, § 13
- Styrelseprotokoll 2015-09-09, § 210
- Styrelseprotokoll 2015-08-31--09-02, § 221
- Skrivelse från Kiruna kommun 2015-09-25
- Styrelseprotokoll 2015-12-07--08, § 242
- Styrelseprotokoll 2016-01-26--27, § 7
- Plenumsprotokoll 2016-02-23--25, § 10
- Plenumsprotokoll 2016-05-31--06-02, 24
- Styrelseprotokoll 2016-06-13--14, § 108
- Styrelseprotokoll 2016-11-01, § 185
- Utskick till de intresserade kommunerna- begäran om komplettering 2016-11-11, dnr 1.1.2-2016-1002
- Styrelseprotokoll 2016-12-05--08, § 197
- Sammanställning
- Styrelseprotokoll 2017-01-16--19, § 10
- Plenumsprotokoll 2017-02-10--11, § 8
- Styrelseprotokoll 2017-11-12—13, § 135
- Skrivelse från Arvidsjaur kommun 2017-12-18, dnr 2.7.4-2015-184
- Styrelseprotokoll 2017-12-20—21, § 202
- Skrivelse från Umeå kommun 2017-12-21,
- Styrelseprotokoll 2018-01-15—17, § 13
- Styrelseprotokoll 2018-03-22, § 50
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 61

PK *[Signature]*

§ 29 Parlameantavisti - joatkka

Áššegirjijt joatkka

- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 99

Áššegiedahalli; Anders Kråik. Anja Taube

Sámediggi mearridii guovvamánu 10-11 b 2017, § 8, máhcahit ášši.

Sámediggi mearridii miessemánu 31 b – geassemánu 2 b 2016, § 24

ahte ain guorahallat molssaeavttuid Gironii gosa parlameantavistti hukset,

ahte čájehit guorahallama bohtosiid boahte dievasčoahkkimis,

ahte loahpalaš mearrádus dálá proseassas Girona huksensaji ektui ii dahkko ovdal boahte dievasčoahkkimis.

Stivra mearridii geassemánu 13-14 b 2016, 108:

ahte fállat visot gielddaide mat leat ohcan beassat hukset parlameantavistti, vejolašvuoda čájehit iežaset evttohusaid Skiellehte dievasčoahkkimis.

ahte hálldahus ovttaš stivraságadolliin hutket got gielddat sáhttet ovddastuvvot Skiellehta dievasčoahkkimis.

Gielddat mat leat čájehan beroštumi Sámedikki parlameantavistti hukset čájehedje iežaset evttohusaid golggotmánu 3 b. Skiellehtis.

Stivra mearridii skábmamánu 1 b. 2016, § 185:

ahte giedahallat ášši stivračoahkkimis juovlamánu 5-8 b. 2016.

Lea sáddejuvvon reive daidda gielddaide mat ledje Skiellehtis ja vel Vualtjere gildii mas bivdit dievasmahtti dieđuid. Maŋemus áigemearri sáddet dáid dieđuid lea juovlamánu 15 b. 2016.

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Dokument *forts.*

- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 99

Föredragande: Anders Kråik. Anja Taube

Sametinget beslutade den 10-11 februari 2017, § 8, att återremittera ärendet.

Sametinget beslutade den 31 maj - 2 juni 2016, § 24

- att fortsätta utreda alternativ till Kiruna som ort för placering av parlamentsbyggnaden,
 - att redovisa resultat av utredningen till nästa plenum,
 - att avgörande beslut i pågående process med aktuell tomt i Kiruna inväntar nästa plenum.
-

Styrelsen beslutade den 13-14 juni 2016, 108:

- att erbjuda alla kommuner som ansökt om placering av parlamentsbyggnaden får möjlighet att redovisa sina förslag vid nästa plenum i Skellefteå,
 - att kansliet tillsammans med styrelseordförande utformar en mall över kommunernas representation vid plenum i Skellefteå.
-

Kommuner som visat intresse för Sametingets parlamentsbyggnad redovisade sina förslag till parlamentsbyggnad den 3 oktober i Skellefteå.

Styrelsen beslutade den 1 november 2016, § 185:

- att behandla ärendet vid styrelsesammanträdet den 5-8 december 2016.
-

Ett utskick har sänts till de kommuner som var närvarande i Skellefteå samt till Vilhelmina kommun där kompletterande uppgifter efterfrågas. Senaste dag att inlämna kompletteringar är den 15 december 2016

§ 29 Parlameantavisti - *joatkka*

Sámedikki stivra lea guorahallan molssaeavttuid Gironii parlameantavistti huksemii.

Stivra mearridii odđajagimánu 16-19 b 2017, §

ahte addit guorahallama bohtosa dievasčoahkkimii mearrádusa várás.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mearridit báikki Sámedikki parlameantavistti huksemii.

Stivra mearridii juovlamánu 20 – 21 b 2017, § 202

ahte gohččut hálldahusa vástidit Árviesjávrrie gildii ahte Sámediggi máhccá áššái go parlameantavistti áššegiedahallan lea válmmas,

ahte muđui joatkit áššegiedahallamiin dego dábálaččat.

Stivra mearridii odđajagimánu 15 – 17 b 2018, § 13

ahte gohččut Anders Kråik bargat áššiin.

Stivra mearridii njukčamánu 22 b 2018, § 50

ahte gohččut Anders Kråik ja hálldahusa bargat áššiin stivračoahkkima rádjái cuoŋománus.

Stivra mearridii cuoŋománu 11 – 13 b 2018, § 61

ahte gohččut hálldahusa giedahallat ášši,

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis cuoŋománu 27 b.

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Sametingets styrelse har utrett alternativ till Kiruna som ort för placering av parlamentsbyggnaden.

Styrelsen beslutade den 16-19 januari 2017, §

att överlämna resultatet av utredningen till plenum för beslut

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att fastställa lokaliseringsort för Sametingets parlamentsbyggnad.

Styrelsen beslutade den 20 – 21 december 2017, § 202

att uppdra till kansliet besvara Arvidsjaurs kommuns förfrågan att Sametinget återkommer i frågan när beredningen av parlamentsbyggnaden är klar,

att i övrigt bereda ärendet vidare.

Styrelsen beslutade den 15 – 17 januari 2018, § 13

att uppdra till Anders Kråik arbeta med ärendet.

Styrelsen beslutade den 22 mars 2018, § 50

att uppdra till Anders Kråik och kansliet bereda ärendet vidare till styrelsesammanträdet i april.

Styrelsen beslutade den 11 – 13 april 2018, § 61

att uppdra till kansliet bereda ärendet,

att behandla ärendet vid telefonsammanträdet den 27 april

PK DU Jelt

§ 29 Parlameantavisti - joatkka

Dát eavttut sáhttet leat vuolggan digaštallamii dievasčoahkkimis das ahte guđe báikái visti berrelii huksejuvvot.

1. Galgá leat báiki gosa beassá togiin, bussiin, girdiin, biillain
2. Galgá leat báiki mas lea stuora mearkkašupmi sámiide
3. Galgá leat báiki gos leat buorit ovdánanvejolašvuodát
4. Galgá leat báiki gos lea stuora válljenvárri bargomárkanis
5. Galgá leat báiki gos leat buorit vejolašvuodát gávdnat ássandálu
6. Galgá leat báiki gos leat buorit oahpahusvejolašvuodát
7. Galgá leat báiki gos lea nanu infrastruktuvra
8. Galgá leat báiki mii lea sámi hálddašangiielddas
9. Galgá leat báiki gos leat nana kulturguoddi sámi árbevierut ja ásahusat
10. Galgá leat giielddas mii doahtala sámi vuoigatvuodaid ja gos eallá ođđaáigásaš oaidnu olmmošvuoigatvuodaid ektui.

Sámi parlameantavistti huksenbáiki, gárvvistanproseassa ja áigemearri

Duogáš oanehaččat:

Sámediggi mearridii 1994:s ahte Sámedikki hálldahus galgá leat Gironis. Dan rájes lea dát mearrádus nanusmuvvan go eanasoassi Sámedikki doaimmas lea áiggi miel biddjon Gironii. Go stáhta ovddidii parlameantavistti huksema Gironii de álggii projekterenproseassa mii ovdan válddii viessosaji, šiehtadallamiid giieldain ja arkitektatgilduvvu das ahte makkár visti galggai leat. Dán barggu vuodđun lei ahte visti galgá huksejuvvot Gironii, ja lei lunddolaš čuovvoleapmi dan mearrádusas maid Sámediggi lei dahkan báikki ektui.

Gironis leat dál (21) ollesáiggebargi ja vuordimis šaddet vel (8) ođđa virggi lagamus jagiid. Muhtun oassi doaimmas lea biddjon báikkálaš kantuvrraide Jáhkkámáhkái, Deardnái ja Staarii.

Dan rájes go Sámediggi rabai vejolašvuoda árvvoštallat iežá báikkiid parlameantavistái de leat gávccii ođđa báikki čájehan beroštumi. Dat leat Vualtjere, Máláge, Jáhkkámáhkke, Árviesjávrrie, Likšu, Staare, Arjepluovve ja Granö.

Historjjálaš bealli dás, ee daiguin mearrádusaiguin mat ovdal leat juo dahkkon, álggahuvvon proseassa viessosajiin Gironis, ja bures doaibmi hálldahus leat ákkat dasa ahte Giron ferte leat váldomolssaeaktun parlameantavistái go buohtastahtá iežá báikkiiguin.

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Kriterierna kan ligga till grund för en kommande diskussion vid plenum vid val av ort

1. Ska vara en ort tillgänglig för flera resealternativ, tåg, buss, flyg, bil.
2. Ska vara en ort som har stor betydelse för samerna.
3. Ska vara en ort med goda utvecklingsmöjligheter
4. Ska vara en ort med ett brett utbud på arbetsmarknaden
5. Ska vara en ort i utveckling med goda möjligheter till boende
6. Ska vara en ort med goda utbildningsmöjligheter
7. Ska vara en ort med god infrastruktur
8. Ska vara en ort som är belägen i en samisk förvaltningskommun
9. Ska vara en ort med starka kulturbärande samiska traditioner och institutioner.
10. Ska vara i en kommun som respekterar samiska rättigheter och bejakar en modern uppfattning om mänskliga rättigheter.

Genomförandeprocess, tidsplan och beslut för ortsplacering av Sametingets parlamentsbyggnad.

Kort bakgrund:

Sametinget beslutade 1994 att Sametingets kansli ska vara beläget i Kiruna. Arbetet har de senaste 24 åren därefter, steg för steg befast detta beslut genom att den huvudsakliga utvecklingen av Sametingets verksamhet har förlagts till Kiruna. När staten aktualiserade frågan om uppförandet av en parlamentsbyggnad i Kiruna påbörjades en projekteringsprocess med tomtplacering, förhandlingar med kommunen och en arkitekttävling slutfördes av hur byggnaden skulle se ut. Detta arbete utgick då från att parlamentsbyggnaden skulle uppföras i Kiruna och sågs vara en naturlig uppföljning av Sametingets tidigare beslut om kansliets placering.

Kiruna har idag (21) heltidstjänster och ytterligare (8) tjänster beräknas tillkomma under inom de närmaste åren. Viss verksamhet är utlokaliserad till orterna, Jokkmokk, Tärnaby och Östersund.

Allt sedan Sametinget öppnat upp för frågan om alternativ ortsplacering för parlamentsbyggnaden har åtta nya orter anmält sitt intresse. De nya orterna är: Vilhelmina, Malå, Jokkmokk, Arvidsjaur, Lycksele, Östersund, Arjeplog och Granö

Det historiska förhållandet med tidigare tagna beslut, en påbörjad process för uppförande av en parlamentsbyggnad i Kiruna och ett väl fungerande och inarbetat kansli medför att Kiruna är att anse som huvudalternativ i fråga om placering av en parlamentsbyggnad i förhållande till de åtta nytillkomna intresseanmälda orterna.

.

§ 29 Parlameantavisti - joatkka

Árvvoštallan: Báikki välljen parlameantavistái lea viiddis gažaldat masa dárbbášuvvo čiekŋalis váikkuhusguorahallan ovdalgo dahkko loahpalaš mearrádus. Ášši guoská Sámedikki doibmii, nugo funkšuvdnii, bargiide, ekonomijii jna. Jus galgá juohke báikki nammii dahkat váikkuhusguorahallama de šaddá dat viiddis ja divrras proseassan mii dáidá ájihit ášši dárbbášmeahttumit.

Go lea sáhka gávnnahit báikki ovttá (1) parlameantavistái de orru vuogas ahte dievasčoahkkima mearrádusproseassas välljet ovttá báikki dan gávccis mii de šaddá molssaeaktun Gironii mii lea vuosttašmolssaeaktu. Danin berre váikkuhusguorahallan dahkkot dušše dan báikki dáfus maid dievasčoahkkin vällje parlameantavistti molssaevttolaš báikin.

Evttohit mearrádusdahkanproseassa guovtti lávkkis.

Vuosttaš lávki.

Dievasčoahkkin mearrida guhte dan gávccis báikkis galgá leat Girona vuostemolssaeaktun. Manŋelgo dievasčoahkkin lea mearridan molssaevttolaš báikki de galgá dahkko váikkuhusguorahallan.

Nubbe lávki.

Go váikkuhusguorahallan lea dahkkon de sáhtta dievasčoahkkin loahpalaččat mearridit guđe báikái parlameantavisti galgá huksejuvvot.

Áigeplána:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida miessemánus-2018 guhte dán gávccis báikkis galgá leat molssaeaktun Gironii.

Sámedikki dievasčoahkkin dahká mearrádusa skábmamánu 2018 dan váikkuhusguorahallama vuodul mii lea dahkkon, gosa parlameantavisti galgá huksejuvvot.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte välljet ovttá báikki dan gávccis báikkis mat leat mildosis (1) mii galgá leat molssaevttolaš parlameantahuksenbáikin Gironii,

ahte stivra gohččojuvvo čađahit váikkuhusguorahallama molssaevttolaš báikkis, ja ahte loahpalaš mearrádus dahkko dievasčoahkkinis skábmamánu 2018.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviide

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Bedömning: Frågan om placeringsort är en omfattande fråga som kräver en fördjupad konsekvensutredning innan ett slutgiltigt beslut bör fattas. Frågan berör Sametingets verksamhet såsom funktion, anställningar, ekonomi osv. Att utföra en konsekvensutredning för var och en av de orter som anmält intresse torde vara en både dyr och omfattande process vilket även kan medföra att en onödigt lång tidsutdräkt tillkommer.

Eftersom det är fråga om placering av en (1) parlamentsbyggnad verkar det vara lämpligt att i plenums beslutsprocess utse en ort bland de åtta nya orter som sedan ska utgöra alternativ placeringsort mot huvudalternativet Kiruna. Av ovan beskrivna bör en konsekvensutredning omfatta enbart den ort som plenum beslutar ska vara den alternativa placeringsorten för parlamentsbyggnaden.

Förslag till genomförandeprocess av beslut i två steg.

Steg 1.

Plenum fattar beslut om vilken av de åtta nya alternativa placeringsorterna som ska ställas mot Kiruna.

Efter det att plenum utsett en alternativ ort ska en konsekvensutredning göras.

Steg 2.

När konsekvensutredningen är färdigställd kan plenum slutgiltigt ta ställning till vilken ort som parlamentsbyggnaden ska vara placerad på.

Tidsplan:

Sametingets plenum beslutar i maj -2018 om vilken av de åtta orterna som ska utgöra den ort som sedan ska ställas mot Kiruna.

Sametingets plenum beslutar utifrån en upprättad konsekvensutredning i november 2018 om vilken ort som parlamentsbyggnaden ska vara placerad på.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att utse en ort bland de åtta namngivna orterna enligt bilagd förteckning (1) som ska utgöra en alternativ placeringsort av parlamentsbyggnaden till Kiruna,

att styrelsen ges i uppdrag att genomföra en konsekvensutredning utifrån valet av den alternativa placeringsorten och att ett slutgiltigt beslut tas i frågan på plenum i november 2018

Paragrafen justeras omedelbart

§ 29 Parlameantavisti - joatkka

./ Veronika Håkansson ovddida vuosteevttohusa mildosa jelgii.

Britt Sparrock evttoha bottu vai bellodatjodiheaddjit ja stivra sáhttet ráddádallat ja gávnnahit oktasaš mearrádusa.

Boddu 09.13- 09.30

Marita Stinnerbom evttoha bottu mannelii gáfebottu.

Boddu 09.40 – 10.30.

Elisabeth Önnhall čohkká lahtu Håkan Jonsson sajis

./ Anders Kråik ovddida rievdadusevttohusa mildosa jelgii.

Åvtehe dieđiha ahte álggos biddjo stivrra evttohus vuostálaga Veronika Håkanssona vuosteevttohusain Jus stivrra evttohus dohkkehuvvo, de biddjo Anders Kråik rievdadusevttohus ovdan jienasteapmái. Jus Veronika Håkanssona vuosteevttohus dohkkehuvvo de gáhččá Anders Kråik rievdadusevttohus.

Dan vuodul maid Sámediggi dás de mearridan, bidjá åvtehe ovdan báikkiid ovtta hávális, ja lahtut sáhttet de jienastit guokte báikki.

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvnna ahte doarjut stivrra evttohusa dahje doarjut dahje hilgut Veronika Håkanssona vuosteevttohusa ja gávnnaha ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju stivrra evttohusa vástida juo ja son guhte doarju Veronika Håkanssona vuosteevttohusa vástida ii.

Rabas jienasteamis šaddet 16 juo-jiena ja 15 ii-jiena. Sámediggi lea danin dohkkehan stivrra evttohusa.

Josefina Skerk dieđiha ahte Jakt- och fiskesamerna ja mánja iežá láhtu reserverejit čálalaččat mearrádusa vuoste. Mielddus.

Lars Jon Allas dieđiha ahte son ii oassálastte dán ášši mearrádusdahkamis.

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvnna ahte doarjut dahje hilgut Anders Kråik rievdadusevttohusa ja gávnnaha ahte Sámediggi doarju Anders Kråik rievdadusevttohusa.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju Anders Kråik rievdadusevttohusa vástida juo ja son guhte ii doarju vástida ii.

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

./. Veronika Håkansson lämnar motförslag enligt bilaga.

Britt Sparrock föreslår ajournering för att partiföreträdare och styrelse kan överlägga för ett eventuellt gemensamt beslut.

Ajournering 09.13- 09.30

Marita Stinnerbom föreslår ajournering till efter kaffet.

Ajournering 09.40 – 10.30.

Elisabeth Önnhall ersätter ledamoten Håkan Jonsson

./. Anders Kråik lämnar ändringsförslag enligt bilaga.

Ordföranden meddelar att först prövas styrelsen förslag mot Veronika Håkanssons motförslag. Antas styrelsens förslag prövas Anders Kråiks ändringsförslag. Antas Veronikas motförslag faller Anders Kråiks ändringsförslag.

Beroende på vilket av ovan förslag som Sametinget antar, prövar ordföranden därefter orterna var för sig då ledamöterna har möjlighet att rösta på två orter.

Ordföranden ställer proposition för bifall till styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Veronika Håkanssons motförslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Votering begärs.

Den som stöder styrelsens förslag svarar ja och den som stöder Veronika Håkanssons motförslag svarar nej.

Vid öppen votering avgavs 16 ja-röster och 15 nej-röster. Sametinget har således antagit Styrelsens förslag.

Josefina Skerk meddelar Jakt- och fiskesamerna med flera ledamöter reserverar sig skriftligen mot beslutet. Bilaga.

Lars Jon Allas meddelar han inte deltar i kommande beslut i detta ärende.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Anders Kråiks ändringsförslag Och finner att Sametinget godtagit Anders Kråiks ändringsförslag.

Votering begärs.

Den som stöder Anders Kråiks ändringförslag svarar ja och den som inte stöder svarar nej.

Vid öppen votering avgavs 21 ja-röster och 8 nej-röster, 1 blank röst samt en ledamot deltar ej i omröstningen. Sametinget har således antagit Anders Kråiks ändringsförslag.

PK DA Jstt

§ 29 Parlameantavisti - joatkka

Rabas jienasteamis šaddet 21 juo-jiena ja 8 ii-jiena. 1 guoros jietna ja okta lahttu guhte ii oassálastte jienasteamis. Sámediggi lea danin dohkkehan Anders Kråik rievdadusevttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte válljet guokte báikki dan gávccii báikkis mat leat mildosis (1) mii galgá leat molssaevttolaš parlameantahuksenbáikin Gironii,

ahte stivra gohččojuvvo čadahit váikkuhusguorahallama molssaevttolaš báikkiin, ja ahte loahpalaš mearrádus dahkko dievasčoahkkimis skábmamánu 2018.

Ávtehe dieđiha ahte proposiuvdna biddjo juohke báikái hávális. Juohke lahttu oažžu vejolašvuođa jienastit guokte báikki molssaeaktun Gironii.

Ávtehe bidjá ovdan Vualtjere ja gávnnaha ahte 13 čuoovvovaš lahtu jienastit Vualtjere; Elisabeth Önnhall, Agneta Rimpi, Mona Persson, Veronika Håkansson, Hilding Andersson, Rolf Ohlson, Daniel Holst, Josefina Skerk, Torkel Stångberg, Lars-Paul Kroik, Kristina Nordling, Ronny Svarto ja Peter Holmkvist.

Ávtehe bidjá ovdan Máláge ja gávnnaha ahte ii oktage lahttu jienas Máláge.

Ávtehe bidjá ovdan Jåhkåmåhkke ja gávnnaha ahte 6 čuoovvovaš lahtu jienastit Vualtjere; Paulus Kuoljok, Åsa Blind, Ingrid Inga, Lars-Miguel Utsi, Karin Vannar ja Nils-Johan Labba.

Ávtehe bidjá ovdan Árvvesjávrrie ja gávnnaha ahte 6 čuoovvovaš lahtu jienastit Árvvesjávrrie; Martin Lundgren, Jan Rannerud, Stefan Mikaelsson, Ingrid Inga, Per-Olof Nutti ja Áslat Simma.

Ávtehe bidjá ovdan Likšu ja gávnnaha ahte 8 čuoovvovaš lahtu jienastit Likšu; Anders Kråik, Nils-Johan Labba, Karin Vannar, Lars-Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Jan Persson, Britt Sparrock ja Paulus Kuoljok.

Ávtehe bidjá ovdan Staare ja gávnnaha ahte 22 čuoovvovaš lahtu jienastit Staare; Elisabeth Önnhall, Agneta Rimpi, Mona Persson, Veronika Håkansson, Hilding Andersson, Rolf Ohlson, Daniel Holst, Josefina Skerk, Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Lars-Paul Kroik, Kristina Nordling, Ronny Svarto, Anders Kråik, Jan Persson, Britt Sparrock, Marita Stinnerbom, Per-Olof Nutti, Peter Holmkvist, Áslat Simma ja Åsa Blind.

Ávtehe bidjá ovdan Árjjatluovi ja gávnnaha ahte ii oktage lahttu jienas Árjjatluovi.

Ávtehe bidjá ovdan Granö ja gávnnaha ahte ii oktage lahttu jienas Granö.

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Sametinget beslutar

- att utse två orter bland de åtta namngivna orterna enligt bilagd förteckning som ska utgöra en alternativ placeringsort av parlamentsbyggnaden till Kiruna,
- att styrelsen ges i uppdrag att genomföra en konsekvensutredning utifrån valet av den alternativa placeringsorten och att ett slutgiltigt beslut tas i frågan på plenum i november 2018

Ordföranden meddelar att proposition ställs för varje namngiven ort. Varje ledamot får möjlighet att avlägga röst för två alternativa orter till Kiruna.

Ordföranden ställer proposition för Vilhelmina och finner att tretton (13) ledamöter ; Elisabeth Önnhall, Agneta Rimpi, Mona Persson, Veronika Håkansson, Hilding Andersson, Rolf Ohlson, Daniel Holst, Josefina Skerk, Torkel Stångberg, Lars-Paul Kroik, Kristina Nordling, Ronny Svarto och Peter Holmkvist röstar för Vilhelmina.

Ordföranden ställer proposition för Malå och finner att inga ledamöter röstar för Malå.

Ordförande ställer proposition för Jokkmokk och finner att sex (6) ledamöter; Paulus Kuoljok, Åsa Blind, Ingrid Inga, Lars-Miguel Utsi, Karin Vannar och Nils-Johan Labba röstar för Jokkmokk.

Ordförande ställer proposition för Arvidsjaur och finner att sex (6) ledamöter; Martin Lundgren, Jan Rannerud, Stefan ikaelsson, Ingrid Inga, Per-Olof Nutti och Áslat Simma röstar för Arvidsjaur.

Ordförande ställer proposition för Lycksele och finner att åtta (8) ledamöter; Anders Kråik, Nils-Johan Labba, Karin Vannar, Lars-Miguel Utsi, Marita Stinnerbom, Jan Persson, Britt Sparrock och Paulus Kuoljok röstar för Lycksele.

Ordförande ställer proposition för Östersund och finner att tjugotvå (22) ledamöter; Elisabeth Önnhall, Agneta Rimpi, Mona Persson, Veronika Håkansson, Hilding Andersson, Rolf Ohlson, Daniel Holst, Josefina Skerk, Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Lars-Paul Kroik, Kristina Nordling, Ronny Svarto, Anders Kråik, Jan Persson, Britt Sparrock, Marita Stinnerbom, Per-Olof Nutti, Peter Holmkvist, Áslat Smma och Åsa Blind röstar för Östersund

Ordföranden ställer proposition för Arjeplog och finner att inga ledamöter röstar för Arjeplog.

Ordföranden ställer proposition för Granö och finner att inga ledamöter röstar för Granö.

Ordf konstaterar att Vilhelmina o Östersund är alternativa orter till Kiruna.

§ 29 Parlameantavisti - *joatkka*

Ávtehe gávnnahe ahte Vuoltjere ja Staare galget leat molssaeaktun Gironii.

Sámediggi mearrida dasto

ahte válljet guokte báikki dan gávccii báikkis mat leat mildosis (1) mii galgá leat molssaevttolaš parlameantahuksenbáikin Gironii,

ahte stivra gohččojuvvo čadahit váikkuhusguorahallama molssaevttolaš báikkiin, ja ahte loahpalaš mearrádus dahkko dievasčoahkkimis skábmamánu 2018.

ahte dat guokte molssaevttolaš báikki leat Vuoltjere ja Staare.

Ingrid Inga evttoha muktii ášševuoru; ahte § 37 Válgááššit giedahallojit mannel § 30 Dearvvašvuoda-, boarrásiid ja valástallanlávdegotti ásaheami.

Ávtehe miediha Ingrid Inga evttuhussii muktii ášševuoru.

Christina Áhrén boahká fas sadjásis

§ 29 Parlamentsbyggnaden - *forts.*

Sametinget beslutar således

- att utse två orter bland de åtta namngivna orterna enligt bilagd förteckning som ska utgöra en alternativ placeringsort av parlamentsbyggnaden till Kiruna,
- att styrelsen ges i uppdrag att genomföra en konsekvensutredning utifrån valet av den alternativa placeringsorten och att ett slutgiltigt beslut tas i frågan på plenum i november 2018
- att de två alternativa orterna är; Vilhelmina och Östersund.

Ingrid Inga föreslår ändrad turordning; att § 37 Valärenden behandlas efter § 30
Inrättande av hälso-, äldre- och idrottsnämnd.

Ordföranden beslutar tillmötesgå Ingrid Ingas förslag om ändrad turordning.

Christina Åhrén återinträder

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 30 Dearvvašvuoda-, boarrásiid ja valáštallanlávdegotti ásaheapmi

Áššegirjjit

- Stivrabeavdegirji 2017-11-13—15, § 168
- Stivrabeavdegirji 2018-01-15—17, § 15
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 62
-

Áššegiedahallit: Britt Sparrock, Per-Olof Nutti

Digaštallan dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegotti ásaheami birra.

Stivra mearridii skábmamánu 13 -15 b 2017, § 168

ahte giedahallat ášši bušeahttaválbmema oktavuodas juovlamánus 2017.

Stivra mearridii odđajagimánu 15 – 17 b 2018, § 15

ahte gohččut hálldahusa válbmet ášši bušeahttavuđđui 2019-2020,

ahte boahhte stivračoahkkimis ása hit bargojovvku mas leat golbma lahtu; guovttis stivrra bealis ja okta opposišuvnna bealis geat barget dearvvašvuoda- ja sosiálaáššiiguin, ja dearvvašvuodapolitihkalaš prográmma ráhkademiin, ja geat guorahallat vejolašvuoda ása hit dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegotti.

ahte fállat opposišuvdnii vejolašvuoda evttohit lahtu bargojovvku,

ahte mandáhttaáigodat bistá dan rájes go stivra lea nammadan bargojovvku gitta geassemánu 30 b 2019 rádjái,

ahte stivra mearrida nammadit bargojovvku stivračoahkkimis man doallat dievasčoahkkima áiggi,

ahte stivra mearrida bargojovvku direktívvaidd boahhte stivračoahkkimis mii lea dievasčoahkkima áiggi.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 30 Inrättande av hälso-, äldre- och idrottsnämnd

Dokument

- Styrelseprotokoll 2017-11-13 – 15, § 168
- Styrelseprotokoll 2018-01-15 – 17, § 15
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 62

Föredragande: Britt Sparrock, Per-Olof Nutti

Diskussion om inrättande av hälso-, äldre- och idrottsnämnd.

Styrelsen beslutade den 13 -15 november 2017, § 168

att behandla ärendet i samband med budgetberedningen i december 2017.

Styrelsen beslutade den 15 – 17 januari 2018, § 15

att uppdra till kansliet att bereda ärendet till budgetunderlaget 2019-2020,

att vid nästa styrelsesammanträde inrätta en arbetsgrupp på tre ledamöter; två ledamöter från styrelseblocket och en från oppositionen som ska arbeta med hälso och socialfrågor samt utarbetande av hälsopolitiskt program samt utreda inrättande av en hälso-, äldre och idrottsnämnd,

att erbjuda oppositionen lämna förslag på en ledamot till arbetsgruppen,

att mandatperioden är från det datum styrelsen utnämnder arbetsgruppen till och med den 30 juni 2019,

att styrelsen beslutar utse arbetsgruppen vid styrelsesammanträdet i samband med plenum,

att styrelsen beslutar om direktiven till arbetsgruppen vid nästa styrelsesammanträde i samband med plenum

§ 30 Dearvvašvuoda-, boarrásiid ja valáštallanlávdegotti ásaheapmi - joatkka

Sámedikkis váilu sierra politihkalaš lávdegoddi sámi dearvvašvuodaáššiid várás. Mis váilu maid našuvnnalaš plána sámi dearvvašvuodaáššiide, ja dasa got galggalii oažžut eanet dearvvašvuodabargiid geain lea sámi giella- ja kulturgealbu. Go ii mana váldit ovdan sámi statistihka (dearvvašvuodasuorggis ii ge iežá surggiin) de sámit systemáhtalaččat jávkaduvvojit álbmogin Ruotas. Ja go ii gávdno vuodđomáhttu sámiid demografiijas ja dearvvašvuodadilis, de šaddá hurbmat váttis gávnnaht heivvolaš doaimmaid, čadahit daid ja árvvoštallat makkár ávki doaimmain lea. Sámediggi oaivvilda nugo ON álgoálbmotjulggaštusas daddjo, ahte sámit fertejit beassat váikkuhit iežaset dearvvašvuoda sierra ásaheapsa bokte- namalassii Sámedikki bokte – mii galgá oažžut mandáhta ja resurssaid bargat sámi dearvvašvuodaáššiiguin. Dál váilot Sámedikkis sihke resurssat ja gealbu nagodit doalahit duohta dialoga omd. eanadikkiiguin, álbmotdearvvašvuodaieševálddiin ja ráđđehusain sámi dárbbuid ektui. Dál váilu vuodđomáhttu sámiid dearvvašvuodas ja dan dili ii mana rievdadit earágo jus vuoruha dutkama ja heivvolaš ruhtadeami dutkamii.

Stivra mearrida

ahte fámohuhttit stivrimearrádusa 2018-01-15—17, § 15,

ahte gohččut válgaválbmenjoavkku ráhkkanahhtit evttohusa jus dievasčoahkkin mearrida ná, buktit evttohusa viđa (5) lahttui ja várrelahttui, evttohit ságadoalli, mandáhtaáigodat čuovvu Bargoorntnega stivrriide ja lávdegottiide maid dievasčoahkkin lea dohkkehan.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte ásaheapsa dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegotti,

ahte gohččut stivrri mearridit lávdegotti ruhtadeami.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrri evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrri evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte ásaheapsa dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegotti,

ahte gohččut stivrri mearridit lávdegotti ruhtadeami.

§ 37 Válgaaššit giedahallojit dál.

§ 30 Inrättande av hälso-, äldre- och idrottsnämnd – *forts.*

Idag saknas en politisk nämnd för frågor rörande samisk hälsa. Det finns inte heller någon nationell plan för samers hälsa och hur man skall klara personalförsörjning av hälsovårdspersonal med samiskt språk och kulturkompetens. Att det inte går att få fram "samisk" statistik (på hälsoområdet och andra områden) innebär att samerna blir systematiskt osynliggjorda som folk i Sverige. Utan grundläggande kunskap om samernas demografi och hälsosituationen blir det mycket svårt att bedöma vilka insatser som vore lämpliga, att genomföra dessa och att utvärdera vilken effekt olika insatser har. Sametinget, i enlighet med FNs urfolksdeklaration, menar att samerna måste ges möjlighet att påverka sin hälsa genom sin egen institution – i detta fall Sametinget – som därmed måste få mandat och resurser att arbeta med samisk hälsa. I dagsläget saknas både kompetens och resurser på Sametinget för att ha en realistisk möjlighet att kunna föra dialog med exempelvis landsting, folkhälsomyndighet och regering kring samers hälsobehov. Idag saknas grundläggande information om samers hälsa och detta kan endast åtgärdas genom riktad forskning vilket även kräver riktade medel för detta.

Styrelsen beslutar

- att upphäva styrelsebeslut 2018-01-15–17, § 15,
- att uppdra till valberedningen förbereda i det fall plenum beslutar enligt nedan;
ge förslag på fem (5) ledamöter och ersättare,
ge förslag på ordföranden
mandatperioden följer den av plenum beslutade Arbetsordning för styrelse och nämnder.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

- att inrätta en hälso-, äldre- och idrottsnämnd,
- att uppdra till styrelsen besluta angående finansiering av nämndens verksamhet.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag

Sametinget beslutar

- att inrätta en hälso-, äldre- och idrottsnämnd,
- att uppdra till styrelsen besluta angående finansiering av nämndens verksamhet.

§ 37 Valärenden behandlas nu.

Justerarens sign

PK RH Jbed

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 31 Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnet - ođasmahttin

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkineavdegirji 2012-10-23—26, § 43
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 62
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 100

./.

- Evttohus

Áššegiedahalli: Peter Engström

Stivra evttoha dievasčoahkkima ásaht dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegotti.

Stivra mearridii cuonomanu 11 – 13 b 2018, § 63

ahte gohččut hálddahusa ođasmahttigoahtit Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnega,

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis cuonomanu 27 b 2018

ahte giedahallat ášši dievasčoahkkimis miessemánus 2018.

Stivra mearrida

ahte gohččut hálddahusa divodit evttohusa daiguin rievadusaiguin mat biddjoje ovdan.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

./.

ahte dohkkeha Sámedikki stivrra ja lávdegottiid ođasmahttojuvvon bargoortnega.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Paulus Kuoljok ordförande

§ 31 Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder - revidering

Dokument

- Plenumsprotokoll 2012-10-23—26, § 43
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 62
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 100
- ./.
- Förslag

Föredragande: Peter Engström

Styrelsen föreslår plenum att en hälso-, omsorgs- och idrottsnämnd ska inrättas.

Styrelsen beslutade den 11 – 13 april 2018, § 63

- att uppdra till kansliet bereda revidering av Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder,
 - att behandla ärendet vid telefonsammanträde den 27 april 2018
 - att behandla ärendet vid plenum i maj 2018.
-

Styrelsen beslutar

- att uppdra till kansliet justera förslaget med de ändringar som framfördes.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

- ./.
- att anta den reviderade Arbetsordningen för Sametingets styrelse och nämnder.

Paragrafen justeras omedelbart

PK PH Aslet

§ 31 Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnet – ođasmahttin -joatkka

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

./ ahte dohkkehit Sámedikki stivrra ja lávdegottiid ođasmahttojuvvon bargoortnega.

Anja Fjellgren Walkeapää čohkká lahtu Britt Sparrock sajis

§ 31 **Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder – revidering – forts.**

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

./ att anta den reviderade Arbetsordningen för Sametingets styrelse och nämnder.

Anja Fjellgren Walkeapää ersätter ledamoten Britt Sparrock

Paulus Kuoljok ávteške

§ 32 Láhkaásahus bellodatdoarjaga birra Sámedikki bellodagaide - ođasmahttin

Áššegirjjit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 1998-10-21, § 40.2
- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-02-07—09, § 5
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 97
- ./, - Ášševálbmén PM 2018-04-18
- ./, - Láhkaásahusevttohus bellodatdoarjaga birra

Áššegiedahalli: Peter Engström

Sámediggi mearridii guovvamánu 7-9 b 2018, § , loktet bellodatdoarjaga.

Danin ferte láhkaásahus bellodatdoarjagiid birra Sámedikki bellodagaide ođasmahttot.

Stivra mearrida

ahte gohččut hálldahusa divodit evttohusa daiguin rievdadusaiguin mat biddjoje ovdan.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte dohkkehit bellodatdoarjja-láhkaásahusa.

Paragráfa dárkkistuvvo dakkaviđe

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte dohkkeha bellodatdoarjja-láhkaásahusa.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 32 Förrordning om partistöd till partier som är representerade i Sametinget – revidering

Dokument

- Plenumsprotokoll 1998-10-21, § 40.2
- Plenumsprotokoll 2018-02-07–09, § 5
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 97
- ./.
- Berednings PM 2018-04-18
- ./.
- Förslag om föreskrift om partistöd

Föredragande: Peter Engström

Sametinget beslutade den 7-9 februari 2018, § , att höja partistödet.
Förrordningen om partistöd till partier som är representerade i Sametinget behöver således revideras.

Styrelsen beslutar

att uppdra till kansliet justera förslaget med de ändringar som framfördes.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att anta föreskrift om partistöd.

Paragrafen justeras omedelbart

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget besluta

att anta föreskrift om partistöd.

Paulus Kuoljok ávteheke

§ 33 Oddaáigásaš samepolitihka

Áššegirjiit

- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 103

Áššegiedahallit: Per-Olof Nutti, Lars Miguel Utsi

Odda sámi reforbmapolitihkka galgá álggahuvvot.

Ulbmil:

Ovdalgo álggahit ovddidanproscassa de lea dehálaš sihkkarastit got bargu galgá hábmejuvvot ja guđe guvlui dat galgá doalvut, ja ahte dat lea bures vuodustuvvon sámi servodagas.

Álbmotčoahkkimat/dollagáddeságastallamat/ságastallamat galget čađahuvvot dainna ulbmiliin ahte oažžut sealvvi sámi álbmoga ja ovttaskas sámiid konkrehta dárbbuin ovdáneapmái ja nuppástuhttimii.

Direktiivvat:

- Čađahit unnimusat logi dollagáddeságastallama vai olahit sámiid sihke geográfalaččat, agi dáfus ja sohkašieliid dáfus.
- Čohkket konkrehta árvalusaid ovttaskas sámiin vai oaidnit sin dárbbu ovdánahttimii.
- Válbmet ja buohtalastit árvalusaid ja jurdagiid.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte dohkkehit direktiivaevttohusa ja gohččut stivrra bargagoahtit áššim.

Ávteheke diediha ahte juohke lahttu oažžut sárdnut 4 minuvtta guovtte háve.

Ávteheke loahpaha digaštallama.

Ávteheke bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte dohkkehit direktiivaevttohusa ja gohččut stivrra bargagoahtit áššim.

Josefina Skerk diediha ahte Jakt- och fiskesamerna ja iežát buktet čálalaš reservašuvnna. Mielddus.

Torkel Stångberg boahká fas sadjásis.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 33 **Ođđaaigásaš samepolitihka/modern samepolitik**

Dokument

- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 103

Föredragande: Per-Olof Nutti, Lars Miguel Utsi

Ny samisk reformpolitik ska igångsättas.

Syfte:

Innan en utvecklingsprocess igångsätts är det viktigt att säkerställa arbetets utformning och inriktning och att det är förankrat i det samiska samhället.

Folkmöten/dollagáddeságastallamat/samtal vid elden ska genomföras med syfte att få en förståelse för det samiska folkets och enskilda samers konkreta behov för utveckling och förändring.

Direktiv:

- Genomföra ett antal dollaságastallamat/hearingar för att nå samer med en representativ spridning geografiskt, åldersmässigt, könsmässigt, etc.
- Samla in konkreta inspel från enskilda samer om deras behov för utveckling
- Bearbeta och sammanställa inspelen

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att anta förslag till direktiv och ge styrelsen i uppdrag att påbörja arbetet.

Ordföranden meddelar att varje ledamot har en talartid på 4 minuter och kan ske två gånger.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget besluta

att anta förslag till direktiv och ge styrelsen i uppdrag att påbörja arbetet.

Josefina Skerk meddelar att Jakt- och fiskesamerna m fl inlämnar skriftlig reservation. Bilaga.

Torkel Stångberg återinträder

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 34 Sámedikki cealkámuš sámi visttiid suddjemis

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2003-10-20—23, § 42
 - Dievasčoahkkínbeavdegirji 2005-02-23, § 16
 - Dievasčoahkkínbeavdegirji 2005-08-31, § 15
 - Dievasčoahkkínbeavdegirji 2009-11-16—18, § 23
 - Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 106
- ./.
- evttohus

Áššegiedáhalli: Per-Olof Nutti

Cealkámuševttohus sámi visttiid suddjemis biddjo ovdan dievasčoahkkimii.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

./.

ahte dohkkehit cealkámuša mildosis.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Lars Jon Allas boahtá fas sadjásis

Erik-Oscar Oscarsson čohkká lahtu Lars-Jonas Johansson sajis

Kristina Krihke Nordling čohkká lahtu Christina Åhrén sajis

Carola Fjällström čohkká lahtu Marie Persson Njajta sajis

Josefina Skerk bidjá ovdan vuosteevttohusa mildosis.

Stivraságadoalli Per-Olof Nutti evttoha váldit bottu vai beassat ráđđádallat oktasaš cealkámuša birra.

Ávtehe mearrida bottu.

Boddu 15.50 – 16.05

Stivraságadoalli Per-Olof Nutti evttoha botket áššegiedáhallama miessemánu 25 b.

Ávtehe mearrida botket áššegiedáhallama miessemánu 25 b.

Ášši § 34 botkejuvvo , 2018-05-24.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 34 Sametingets gemensamma uttalande angående skydd av samiska byggnader

Dokument

- Plenumsprotokoll 2003-10-20—23, § 42
 - Plenumsprotokoll 2005-02-23, § 16
 - Plenumsprotokoll 2005-08-31, § 15
 - Plenumsprotokoll 2009-11-16—18, § 23
 - Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 106
- ./.
- förslag

Föredragande: Per-Olof Nutti

Förslag till uttalande angående skydd av samiska byggnader svenska framläggs för plenum.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

./.

att anta uttalande enligt bilaga.

Paragrafen justeras omedelbart

Lars Jon Allas återinträder

Erik-Oscar Oscarsson ersätter ledamoten Lars-Jonas Johansson

Kristina Krihke Nordling ersätter ledamoten Christina Åhrén

Carola Fjällström ersätter ledamoten Marie Persson Njajta

Josefina Skerk lämnar motförslag enligt bilaga.

Styrelseordföranden Per-Olof Nutti föreslår ajournering för att överlägga om möjlighet till ett gemensamt uttalande.

Ordföranden beslutar om ajournering.

Ajournering 15.50 – 16.05

Styrelseordföranden Per-Olof Nutti föreslår att ärendet ajourneras till fredag 25 maj.

Ordföranden beslutar att ajournera ärendet till fredag 25 maj.

Avbryter behandling av ärendet § 34, 2018-05-24.

PK PH Jbb

§ 34 Sámedikki cealkámuš sámi visttiid suddjemis – joatkka

Ášši § 34 fas gieđahallo 2018-05-25; dii 16.12.

*Christina Áhrén ii leat sajis. Ii leat sadjásaš lahttu
Erik-Oscar Oscarsson čohkká lahtu Lars-Jonas Johansson sajis*

Josefina Skerk váldá ruovttoluotta vuosteevttohusa.

./ Stivraságadoalli Per-Olof Nutti bidjá ovdan rievdadusevttohusa stivrra evttohussii.

Boddu 16.20 – 16.30

./ Erik-Oscar Oscarsson diediha ahte Landspartiet Svenska Samer, Min Geaidnu, Álbmut ja Ronny Svarto bidjet vuosteevttohusa mildosa jelgii.

Boddu 16.42-16.50.

Josefina Skerk deattuha ahte Jakt- och fiskesamerna ollásit dorjot rievdadusevttohusa.

Karin Vannar diediha ahte Karin Vannar ja Julia Omma eaba oassálastte mearrádusas
Lars Jon Allas ii oassálastte mearrádusas
Julia Omma deattuha ahte son ii oassálastte mearrádusas.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe diediha ahte earet stivrra evttohusa de leat Erik-Oscar Oscarsson ja iežát ovddidan vuosteevttohusa, ja Per-Olof Nutti ja iežát rievdadusevttohusa.

Ávtehe bidjá vuosteevttohusa Erik-Oscar Oscarssons .ie. vuosteevttohusa vuostá. Jus stivrra evttohus vuostá de biddjo rievdadusevttohus ovdan.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna doarjut dahje hilgut stivrra evttohusa dahje doarjut dahje hilgut Erik-Oscar Oscarssons j.ie. vuosteevttohusa ja gávnna ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Erik-Oscar Oscarsson diediha ahte Landspartiet Svenska Samer, Álbmut ja Ronny Svarto reserverejit čálalaččat mearrádusa vuostá ja dorjot iežaset evttohusa. Mielddus.

§ 34 Sametingets gemensamma uttalande angående skydd av samiska byggnader – forts.

Återupptar behandling av ärendet § 34 2018-05-25; kl 16.12.

*Christina Åhrén ej närvarande. Ingen ersättare
Erik-Oscar Oscarsson ersätter ledamoten Lars-Jonas Johansson*

Josefina Skerk återtar motförslaget.

./. Styrelseordföranden Per-Olof Nutti lämnar ändringsförslag mot styrelsens förslag.

Ajournering 16.20 – 16.30

./. Erik-Oscar Oscarsson meddelar att Landspartiet Svenska Samer, Min Geaidnu, Albmut och Ronny Svarto lämnar motförslag enligt bilaga.

Ajournering 16.42-16.50.

Josefina Skerk vill understryka att Jakt- och fiskesamerna står helt bakom ändringsförslaget.

Karin Vannar meddelar att Karin Vannar och Julia Omma deltar inte i beslutet

Lars Jon Allas deltar inte i beslutet

Julia Omma förtydligar att hon inte deltar i beslutet

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Erik-Oscar Oscarsson m fl samt ett ändringsförslag från Per-Olof Nutti m fl.

Ordföranden kommer först pröva styrelsens förslag mot Erik-Oscar Oscarssons m fl motförslag. I det fall styrelsens förslag vinner prövas ändringsförslaget.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Erik-Oscar Oscarssons m fl motförslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Erik-Oscar Oscarsson meddelar att Landspartiet Svenska Samer, Albmut och Ronny Svarto reserverar sig skriftligen mot beslutet till förmån för eget förslag. Bilaga.

§ 34 **Sámedikki cealkámuš sámi visttiid suddjemis – *joatkka***

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna doarjut dahje hilgut rievdadusevttohusa ja gávnnaha ahte Sámediggi doarju rievdadusevttohusa.

Sámediggi mearrida dasto

./.

ahte dohkkehit cealkámuša mildosa jelgii.

§ 34 Sametingets gemensamma uttalande angående skydd av samiska byggnader – *forts.*

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för ändringsförslaget och finner att Sametinget godtagit ändringsförslaget.

Sametinget beslutar således

./ att anta uttalande enligt bilaga.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.1 M483 – Sámi giellabarggu jodiheapmi 2016:s

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 483 Per Mikael Utsi ovddidan, 2016-02-25, dnr 1.1.8-2016-338
- Stivrabeavdegirji 2016-04-26--28, § 59.5
- Giellalávdegotti beavdegirji 2016-09-30, § 44
- Stivrabeavdegirji 2016-12-05--08, § 193.4
- Stivrabeavdegirji 2017-01-16—19, § 7.3
- Stivrabeavdegirji 2017-01-24, § 23
- Giellalávdegotti beavdegirji 2018-02-27—28, § 6
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 35.2

Áššegiedahalli: Marie Louise Allas

Per Mikael Utsi lea guovvamánu 25 b 2016, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte ráđđehus mearrida bušeahhtajagi 2016 juolludusreivve rievdadusa bokte, ahte Sámediggi galgá jodihit sámi giellaguovddážiid dohkkehuvvon ulbmiliid jelgii.

Stivra mearridii cuonománu 26-28 b 2016, § 59.5, ahte gohččut giellalávdegotti giedahallat ášši.

Stivra mearridii juovlamánu 5 - 8 b 2016, § 193.4

ahte giedahallat ášši stivračoahkkimis ođđajagimánus 2017.

Stivra mearridii ođđajagimánu 16-19 b 2018, § 7.3

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis ođđajagimánu 24 b kl 18.00.

Ášši bázi giedahalakeahtta stivračoahkkimis ođđajagimánu 24 b 2017 .

Giellalávdegoddi giedahalai mošuvnna guovvamánu 27-28 b 2018;

Juohke jagi mearrida ráđđehus juolludusaid eiseválddiide, juolludusreivves lea mearri got eiseváldi galgá bargat ja man olu resurssat bargui juolluduvvojit, ja ná stivre ráđđehus eiseválddiid doaibma. Gitta 2016 juolludusreivve rádjái lei giellaguovddážiid doaibma hirbmat dárkilit mearriduvvon.

§ 35 Motioner – forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.1 M483 – Ledning av det samiska språkarbetet under 2016

Dokument

- Motion nr 483 av Per Mikael Utsi, 2016-02-25, dnr 1.1.8-2016-338
- Styrelseprotokoll 2016-04-26--28, § 59.5
- Språknämndsprotokoll 2016-09-30, § 44
- Styrelseprotokoll 2016-12-05--08, § 193.4
- Styrelseprotokoll 2017-01-16--19, § 7.3
- Styrelseprotokoll 2017-01-24, § 23
- Språknämndsprotokoll 2018-02-27--28, § 6
- Styrelseprotokoll 2018-04-11--13, § 35.2

Föredragande: Marie Louise Allas

Per Mikael Utsi har den 25 februari 2016 ,inlämnat en motion där han yrkar

att regeringen genom ändring i regleringsbrev för budgetåret 2016 anger att Sametinget ska driva samiska språkcentrum i enlighet med sina fastställda mål.

Styrelsen beslutade den 26-28 april 2016, § 59.5, att uppdra till språknämnden bereda ärendet.

Styrelsen beslutade den 5 - 8 december 2016, § 193.4

att behandla ärendet vid styrelsesammanträdet i januari 2017.

Styrelsen beslutade den 16-19 januari 2018, § 7.3

att behandla ärendet vid telefonsammanträde den 24 januari kl 18.00.

Ärendet utgick vid styrelsesammanträdet den 24 januari 2017 .

Språknämnden behandlade motionen den 27-28 februari 2018;

Varje år beslutar regeringen om regleringsbrev för myndigheterna, i regleringsbrevet anges hur myndigheten ska arbeta och vilka resurser som finns för det arbetet, det är regeringens styrning över myndigheten. Fram till 2016 års regleringsbrev avseende Sametinget var till utformning väldigt detaljerad kring vad språkcentrums verksamhet

PK PH Jlt

§ 35 Mošuvnnat- joatkka

§ 35.1 M 483– Sámi giellabarggu jodiheapmi 2016:s - joatkka

Jagi 2018 juolludusreivves Sámediggái ii gáibiduvvo earágo ahte giellaguovddážiid báikkat galget leat Deardná ja Staare ja ahte Sámediggi bidjá ovdan dilálašvuodaráportta sámi gielaide ektui ja čájeha bohtosiid sámi giellabarggus. Bušeahhtajagi 2018 juolludusreivves juolludus 7:1 našuvnnalaš unnitloguid birra čuožžu ahte resurssaid oažžu golahit "goluide mat gokčet giellaguovddáža doaimma čadaheami ja hálddašeami mii galgá nannet ja movttiidahttit sámi giela geavaheami". Bušeahhtajagi 2018 juolludusreive ii eastat Sámedikki jodiheames sámi giellaguovddážiid dohkkehuvvon ulbmiliid jelgii.

Lávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna lea dasto vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna lea dasto vástiduvvon.

Marie Persson Njajta boahtá fas sadijasis

Lars-Jonas Johansson boahtá fas sadijasis

Mari-Louise Boman čohkká lahtu Torkel Stångberg sajis

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner- *forts.*

§ 35.1 M 483 – Ledning av det samiska språkarbetet under 2016 – *forts.*

skulle vara. 2018 års regleringsbrev avseende Sametinget anger endast lokalisering till Tärna by och Östersund samt att Sametinget ska lämna en lägesrapport om situationen för det samiska språket och redovisa resultatet av det samlade språkarbetet. Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende anslagen 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter anger hur resurserna får användas genom skrivningen "för utgifter för genomförande och administration av språkcentrums verksamhet för att utveckla och stimulera ökad användning av det samiska språket."

Skrivning i regleringsbrev för budgetåret 2018 anger inte hinder för Sametinget att driva samiskt språkcentrum i enlighet med sina fastställda mål.

Nämnden beslutar

att föreslå till styrelsen att motion därmed är besvarad.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motion därmed är besvarad.

Marie Persson Njajta återinträder

Lars-Jonas Johansson återinträder

Mari-Louise Boman ersätter ledamoten Torkel Stångberg

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat- joatkka

Paulus Kuoljok ávteške

§ 35.2 M 492 – Stipeanddat nuorra boazovázziide

Áššegirjiit

- Mošuvnna nr 492 Britt Sparrock j ea. ovddidan, 2016-06-01, dnr 1.1.8-2016-874
- Stivrabeavdegirji 2016-06-13--14, § 103.5
- Stivrabeavdegirji 2016-12-05--08, § 193.11
- Stivrabeavdegirji 2017-01-16 – 19, § 7.10
- Stivrabeavdegirji 2017-12-20 – 21, § 213.3
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 35.5

Áššegiedahalli: Marie-Louise Allas

Stivra mearridii geassemánu 13 - 14 b 2016, § 103.5, ahte gohččut hálldahusa giedahallat ášši.

Britt Sparrock j.ea Sámiid Riikkabellodagas leat geassemánu 1 b 2016, ovddidan mošuvnna mas sii gáibidit

ahte Sámediggi ásaha jahkásaš stipeandda nuorra boazovázziide sámegieloahpu várás.

Sámedikki giellapolitihkalaš prográmma lokte dárbbu stipeanddaide daningo stipeandaortnegat movttiidahttet giellaoahpu váldit, mii fas veahkeha deavdit dárbbu giellaresurssaide mat gávdnjit mánnga suorggis servodagas. Lea ávkin sámi gielaide go eanebut válljejit lohkat sámegiela alit dásis. Danin sáhtá navdit ahte stipeandaortnegat veahkehit deavdit visot Sámedikki giellaubmiliid, ja njuolga maidái daidda ulbmiliidda mat leat oahpu ja gielladikšuma ektui. Doaimaprográmma mihttun lea ahte Sámediggi ásaha bistevas stipeandaortnegiid sámi giellaoahpuid várás.

Sámedikki giellalávdegoddi lea giedahallan mošvunna ja lea mielas mošuvdnii ja čujuha das Sámedikki giellapolitihkalaš doaimaprográmmii, Ángiruššan 8: Stipeandaortnet sámegieloahpu várás.

Stivra mearridii ođđajagimánu 16- 19 b 2017, § 7.10

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis ođđajagimánu 24 b dii 18.00.

Ášši bázii giedahalakeahtá telefončoahkkimis ođđajagimánu 24 beaivvi.

§ 35 Motioner- forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.2 M 492 - Stipendier för unga renskötare

Dokument

- Motion nr 492 av Britt Sparrock m fl, 2016-06-01, dnr 1.1.8-2016-874
- Styrelseprotokoll 2016-06-13--14, § 103.5
- Styrelseprotokoll 2016-12-05--08, § 193.11
- Styrelseprotokoll 2017-01-16—19, § 7.10
- Styrelseprotokoll 2017-12-20—21, § 213.3
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 35.5

Föredragande: Marie-Louise Allas

Styrelsen beslutade den 13 - 14 juni 2016, § 103.5, att uppdra till kansliet bereda ärendet.

Britt Sparrock m fl. i Sámiid Riikkabellodat har den 1 juni 2016, inlämnat en motion där de yrkar

att Sametinget inrättar årliga stipendier för unga renskötare för möjligheter till språkstudier.

Sametingets språkpolitiska handlingsprogram lyfter vikten av stipendier då stipendieordningarna stimulerar till språkstudier, vilket i sin tur bidrar till att fylla det behov av språkresurser som finns i samhället på alla samhällsområden. Att fler väljer att läsa samiska på högre nivå innebär även en skjuts framåt för hela det samiska språket. Därför kan man på sikt också se att stipendieordningar bidrar till alla Sametingets språkmål, och mer direkt till de mål som handlar om utbildning och språkvård. Handlingsprogrammet föreskriver att Sametinget inrättar permanenta stipendieordningar för samiska språkstudier.

Sametingets språknämnd har behandlat motionen och ställer sig positiv till motionen med hänvisning till Sametingets språkpolitiska handlingsprogram, insats 8: Stipendieordning för studier i samiska.

Styrelsen beslutade den 16- 19 januari 2017, § 7.10

att behandla ärendet vid telefonsammanträde den 24 januari kl 18.00.

Ärendet utgick vid telefonsammanträdet den 24 januari.

§ 74 **Mošuvnnat – joatkka.**

§ 74.5 **M 492 - Stipeanddat nuorra boazovázziide – joatkka**

Stivra mearridii juovlamánu 20 – 21 b 2017, § 213.3

ahte joatkit giedahallamis ášši.

Sámediggi lea giellapolitihkalaš doaibmaprográmmas evttohan sierra ángiruššamiid maiguin veahkeha ja movttiidahtá rávis sápmelaččaid váldit giela ruovttoluotta dege nannet dan, ja movttiidahtit nuoraid joatkit lohkamis sámegiela mannel joatkkaskuvlla. Sámediggi atná stipeandaortnega dakkár bidjun mii movttiidahtá giellaoahppama, ja mii maiddái veahkeha deavdit daid giellaresursadárbbuid mat servodagas leat buot surggiin. Jus Sámediggi galgá sáhttit hálldašit stipeandaid de gáibiduvvo doarja dasa sierra láhkaásahusas ja válddi sirdima nu ahte sáhtá ráhkadit njuolggadusaid dakkár doarjagiidda. Sámedikki stivra lea mearridan ohcat ráđđehusas resurssaid mat vejolažžan dahket sámegieloahpu stipeandaortnega. Dat ohcamuš lea sáddejuvvon ovddasvástideaddji departementii.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna lea dasto vástiduvvon.

Áslat Simma evttoha manidit mošuvnna ihttázii go mošuvdnačállii ii leat sajis.

Ávtehe mearrida manidit ášši bearjadahkii miessemánu 25 b.

Gaskkalduhtá ášši § 35.2 2018-05-24.

Ášši § 35.2 fas giedahallo 2018-05-25, dii 16.10.

Christina Áhrén ii leat sajis, ii leat sadjásaš.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrre evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrre evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 34 Sámedikki cealkámuš giedahallo 2018-05-25; dii 16.12.

§ 35 **Motioner – forts.**

§ 35.2 **M 492 - Stipendier för unga renskötare – forts.**

Styrelsen beslutade den 20 – 21 december 2017, § 213.3

att bereda ärendet vidare.

Sametinget har i antaget språkpolitiskt handlingsprogram föreslagit insatser som gynnar och uppmuntrar samer att i vuxen ålder ta tillbaka och/eller stärka sitt språk samt uppmuntrar unga att fortsätta studera samiska språk efter gymnasiet. Sametinget har lyft upp stipendieordning som något som stimulerar språkstudier men också något som bidrar till att fylla det behov av språkresurser som finns i samhället på alla samhällsområden. För att Sametinget ska kunna administrera stipendier krävs särskilt stöd i förordning samt bemyndigande att meddela föreskrifter om sådana bidrag. Sametinget styrelse har beslutat om att inge hemställan till regeringen om att möjliggöra för Sametinget att inrätta stipendieordning för studier i samiska. En sådan hemställan har tillsänts ansvarigt departement.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Áslat Simma föreslår att motionen behandlas i morgon då motionären ej är närvarande.

Ordförande beslutar att ajournera ärendet till fredag 25 maj.

Avbryter behandling av ärendet § 35.2 2018-05-24.

Återupptar behandling av ärendet § 35.2 2018-05-25, kl 16.10.

Christina Áhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

§ 34 Sametingets gemensamma uttalande behandlas 2018-05-25; kl 16.12.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 495 Per Mikael Utsi ovddidan 2016-10-05, dnr 1.1.8-2016-1260
- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2016-10-04--06, § 48
- Stivrabeavdegirji 2016-12-05--08, § 193.14
- Stivrabeavdegirji 2017-01-16--19, § 7.13
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12--13, § 134.1
- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2017-10-03--05, § 28.2
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12--14, § 175.4
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11--13, § 35.6

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Sámediggi lea golggotmánu 3 -5 b 2017, § 28.2, mearridan máhcahit ášši.

Per Mikael Utsi lea 5 b. golggotmánus 2016, ovddidan mošuvnna mas son gáibida:

ahte fámuhuhttit láhkaásahusaid mat gohččot boazoealáhusa vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiid (STFS 2007:3).

Stivra mearridii 5 -8 b. juovlamánus 2016:s, § 193.14

ahte giedahallat mošuvnnaid stivračoahkkimis ođđajagimánus 2017.

Stivra mearridii 16-19 b. ođđajagimánus 2016:s, § 7.13

ahte bivdit kulturlávdegottis ja boazodoallolávdegottis cealkámuša.

Sámediggi lea golggotmánu 3 -5 b 2017, § 28.2, mearridan máhcahit ášši.

Stivra mearridii skábmamánu 12 -14 b 2017, § 175.4

ahte máhcahit ášši boazodoallolávdegoddái váilevaš čilgehusaid dihte.

§ 35 Motioner – forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3)

Dokument

- Motion nr 495 av Per Mikael Utsi 2016-10-05, dnr 1.1.8-2016-1260
- Plenumsprotokoll 2016-10-04--06, § 48
- Styrelseprotokoll 2016-12-05--08, § 193.14
- Styrelseprotokoll 2017-01-16--19, § 7.13
- Styrelseprotokoll 2017-09-12--13, § 134.1
- Plenumsprotokoll 2017-10-03--05, § 28.2
- Styrelseprotokoll 2017-11-12--14, § 175.4
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11--13, § 35.6

Föredragande: Marita Stinnerbom

Sametinget beslutade den 3 -5 oktober 2017, § 28.2, att återremittera ärendet.

Per Mikael Utsi har den 5 oktober 2016, inlämnat en motion där han yrkar:

att föreskrifterna om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS 2007:3) upphävs.

Styrelsen beslutade den 5 -8 december 2016, § 193.14

att behandla motionen vid styrelsesammanträdet i januari 2017.

Styrelsen beslutade den 16-19 januari 2016, § 7.13

att överlämna motionen till kulturnämnden och rennäringsnämnden för yttrande.

Sametinget beslutade den 3 -5 oktober 2017, § 28.2, att återremittera ärendet.

Styrelsen beslutade den 12 -14 november 2017, § 175.4

att återremittera till rennäringsnämnden på grund av att avsaknad av förtydliganden.

§ 35.3 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit lálkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

Boazodoallolávdegoddi giedáhalai mošuvnna cuonomanu 5 b 2018 ja cealká;

Ágga mošuvnna gáibádussii lea ahte lálkaásahusaid sisdoallu lea juo reglerejuvvon lágain ja mearrádusain, ja danne leat dat dárbbasmeahttumat, ja lálkaásahusat mannet dasa lassin dálá lágaid vuostá.

Duogáš Sámedikki lálkaásahusaide

Njuolggadusat leat dohkkehuvvon Sámedikkis boazodoallolága 65 a § vuodul (1971:437), RNL ja dan válddi vuodul mii lea addon eiseváldái 10 § boazoealáhusmearrádus (1993:384), RNF *Boazoealáhus galgá jođihuvvot nu ahte seailluha luondduguohtuneatnamiid guhkesáigásaš buvttadannávcca ja nu ahte dat addet gierdevaš buori vuoittu seammás go biologalaš mánggabealatvuohta doalahuvvo.*

Njuolggadus ahte gáibiduvvo lohpi muhtin doaimmade ja bijuide gávdno 7 kap. 28 a-29 b §§ biraslágas. Ráđđehus dehe dat eiseváldi man ráđđehus mearrida ožžo dieđihit daid njuolggadusaid maidda muđuin lea dárbu dan vuhtiiváldimis mii boazodoalus galgá váldot luonddugáhttema ja kulturbirasdivššu beroštumiide. Njuolggadusat eai oáčču leahkit nu stuorrá ahte dálá eanangeavaheapmi šaddá ollu váddásit. (65 a § RNL).

Njuolggadusat mat oaivvilduvvojit 65 a § vuosttaš bihtás boazoealáhuslágas dan vuhtiiváldima man boazodoallu galgá váldit luonddudivššu ja kulturbirasdivššu beroštumiin oážžu dieđihuvvot Sámedikkis manñil ráđđehallama Luonddugáhttemdoaimmahagain ja Riikaantikváraámmáhiin (10 § RNF).

Njuolggadus boazodoalu vuhtiiváldimii luonddugáhttemis ja kulturbirasdivssu beroštumiin maid gávdná 65 a § RNL bohte 90-logus. Dat lei danin vai dievasmahttit dan oppalaš mearrádusa 65 § RNL:s váldit vuhtii iežá beroštumiid boazodoalu čađaheamis. Dán ođđa paragrafa duogáš lei luonddugáhttenlálkaguorahallan mii árvvoštalai ahte boazodoalu čađaheamis sáhttet leat riiddut iežá luonddugáhttema beroštumiiguin. Dát go váldá vuhtii dan rašonaliserema ja mekaniserema mii lea dáhpuhuvvan boazoealáhusas, mii lea dagahan stuorit boazologu ja geavaheami tehnikkalaš veahkkencavvuin. Ja dasa lassin boazodoallu mealgadii jođihuvvo eatnamiin mat leat erenoamáš hearkkit váikkuhussii. Guorahallama ektui de gávdnui sivva ovddidit ja čielggadit dan vuhtiiváldima man galgá váldit luonddugáhttema beroštumiide (dego suodji šattuid ja ealibiid eallimis).

Nu got leat čállán 65 a § RNL de hámuhuvvui dala 21 § ja 1 § eanandoallo- ja meahccedikšolága go válde vuhtii luonddudivššu ja kulturbirasdivššu beroštumit ledje mielde dego dábálaš oassi eanangeavaheamis ja attii ráđđehussii dehe eiseváldái gean ráđđehus mearrida ožžo válddi dieđihit njuolggadusaid dán áššis, nu guhká go ii lean nu stuora ahte dálá eanangeavaheapmi šattai ollu váddásit.

§ 35 Motioner – forts.

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3)

Rennäringsnämnden behandlade motionen den 5 april 2018 och anför;

Skälet till yrkandet är att innehållet i föreskrifterna redan regleras i lagar och förordningar varför de är överflödiga samt att föreskrifterna strider mot befintlig lagstiftning.

Bakgrunden till Sametingets föreskrifter

Föreskrifterna har antagits av Sametinget med stöd av 65 a § rennäringslagen (1971:437), RNL och det bemyndigande som lämnats myndigheten i 10 § rennäringsförordning (1993:384), RNF

Rennäringen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som i övrigt behövs om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras (65 a § RNL).

Föreskrifter som avses i 65 a § första stycket rennäringslagen om den hänsyn som vid renskötseln skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen får meddelas av Sametinget efter samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet (10 § RNF).

Bestämmelsen om renskötseln hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen som återfinns i 65 a § RNL tillkom på 90-talet. Detta för att komplettera den generella bestämmelsen i 65 § RNL om att hänsyn ska tas till andra intressen vid renskötseln utövande. Till grund för den nya paragrafen låg naturvårdslagsutredningen som gjorde bedömningen att det vid renskötseln utövande kan förekomma konflikter med bl.a. naturvårdens intressen. Detta med hänsyn till den rationalisering och mekanisering som skett inom rennäringen och medfört ett ökat renantal och ökad användning av tekniska hjälpmedel. Därtill att renskötsel i stor utsträckning bedrivs på marker som är särskilt känsliga för påverkan. Enligt utredningen fanns därför skäl att utveckla och förtydliga den hänsyn som rennäringen ska ta till naturvårdens intressen (såsom skydd av växt- och djurliv).

Lydelsen av 65 a § RNL formulerades utifrån dåvarande 21 § och 1 § jordbruks- respektive skogsvårdslagen där hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen ingick som ett normalt led i markanvändningen och som gav regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer bemyndigande att meddela föreskrifter härom, så länge de inte var så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvårades.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

Dan ođđa mearrádusa 65 a§ RNL doarjagiin Eanandoallodoaimmahus dohkkehii njuolggadusaid (SJVFS 1996:121) vuhtiiváldimis luonddudivššu ja kulturbirasdivššu beroštumiid boazodoalus. Go eanandoallodoaimmahat dego guovddáš hálddahuseiseváldi boazoealáhussii sirdojuvvui Sámediggái evttohusa jelgii prop. 2005/06:86 addui dan sadjái váldi Sámediggái ovttasráđiin Luonddugáhttendoaimmahagain ja Riksantikvarieämbetetiin. Luonddugáhttendoaimmahat fámuhuhtti danin iežas njuolggadusaid (SJVFS 2006:92) ja Sámediggi rievdadusaid haga dohkkehii seamma njuolggadusaid. (STFS 2007:3).

Ii Luonddugáhttendoaimmahagas iige Meahccestivrras lea šat dat álgovuolggalaš njuolggadusat luonddu- ja kulturbirasdikšovuhtiiváldin man Sámedikki njuolggadusain leai ovdagovvan. Luonddugáhttendoaimmahaga dálá njuolggadusat vuhtiiváldima luonddu- ja kulturbirasárvvuid eanandoalus gávdná (SJVFS 1999:119). Njuolggadusat leat vuolgán njuolggadusas (1998:915) birasvuhtiiváldimis eanandoalus ja áigumuš lea čielggadit ja dievasmahttit biraslága oppalaš vuhtiiváldinnjuolggadusaid ja mearrádusaid guovlosuoji birra. Meahccestivrras lea doarjja 30 § vuovdedikšolágas (1979:429) dohkkehan viiddes njuolggadusaid dievasmahtti oppalaš ráđiiguin (SKSFS 2011:7)., mat čujuhit MB:i ja iežá láhkaásahusaide, dan vuhtiiváldin mii galgá váldot luonddudivššu ja kulturbirasdivššu beroštumiide go dikšu vuovddi.

Váttis giedahallat gáibádusa

Sámediggeortnega paragrafat §§ 70-75 muddejit mošuvnnaid giedahallama Sámedikki dievasčoahkkimis. Dát mearrádusat celket ahte mošuvdna galgá vassis málle mielde dárkkistuvvot ovdalgo ilmmuhuvvo dievasčoahkkimii. Omd. galgá mošuvdna leat vuolláičállojuvvo ja seamma mošuvnnas ii oáččo váldit ovdan mánge ášši. Dát dárkkisteapmi ii dáidde dárkkistit leago mošuvdna lágalaččat čađahahtti. Dievasčoahkkima praksis orru čájeheame ahte váttisvuodát čađahit mošuvnna gáibádusa baicca guorahallojuvvo mošuvnna ášševálbmemis.

Mošuvdnaovddideaddji gáibida ahte Sámedikki láhkaásahusat galget fámohuhttot. Dát gáibádus dagaha váttis dili dannego dievasčoahkkin (jus dat doarju dahje muhtun muddui doarju) dahká mearrádusa dakkár áššis mas dat RNF § 10 jelgii ii

oáččo akto ráđđet, Dan mearrádusa jelgii oážžu Sámediggi dahkat láhkaásahusaid *manjelgo lea ráđđádallan Luonddugáhttendoaimmahagain ja Riikaantikváraámmáhiin*. Ráđđádallat galgá maid dego rievdata dahje fámohuhtta láhkaásahusaid. Dievasčoahkkimis ii leat nappo vejolašvuohta dahkat mearrádusa fámohuhttit dahje muhtun muddui fámohuhttit láhkaásahusaid jus dat ii leat ovdal ráđđádallan namuhuvvo eiseválddiiguin.

Jus gáibádus baicca livččii ahte gohččut stivrra bargat dan rievdadusa ovdii maid mošuvdnaovddideaddji háliida, de ii livčče váttisvuohtan dievasčoahkkimii doarjut mošuvnna

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

Med stöd av den nya bestämmelsen i 65 a§ RNL antog Jordbruksverket föreskrifter (SJVFS 1996:121) om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel. När Jordbruksverkets uppdrag som central förvaltningsmyndighet för rennäringen överfördes till Sametinget i enlighet med förslaget i prop. 2005/06:86 gavs i stället Sametinget bemyndigande att meddela dessa föreskrifter efter samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet. Jordbruksverket upphävde därmed sina föreskrifter (SJVFS 2006:92) varpå Sametinget utan ändringar antog samma föreskrifter (STFS 2007:3).

Varken Jordbruksverket eller Skogsstyrelsen har kvar de ursprungliga föreskrifterna om natur- och kulturmiljövårdshänsyn som Sametingets föreskrifter hade som förebild. Jordbruksverkets nu gällande föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket återfinns i (SJVFS 1999:119). Föreskrifterna har utfärdats utifrån förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och syftar till att förtydliga och komplettera miljöbalkens allmänna hänsynsregler och bestämmelser om områdesskydd. Skogsstyrelsen har med stöd av 30 § skogsvårdslagen (1979:429) antagit omfattande föreskrifter med kompletterande allmänna råd (SKSFS 2011:7), som hänvisar till MB och annan lagstiftning, om den hänsyn som ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötseln av skog.

Svårigheter att behandla yrkandet

70 -75 §§ Sametingsordningen reglerar motioner i Sametingets plenum. Av dessa bestämmelser framgår att viss materiell prövning av en motion ska ske innan den anmäls till plenum. Till exempel ska en motion vara egenhändigt undertecknad och ämnen av olika slag får inte upptas i samma motion. Att denna prövning också skulle kunna anses innehålla prövning om motionens yrkande är lagligt verkställbart är tveksamt. Plenums praxis synes snarare vara att verkställighetsproblem med yrkandet får hanteras under beredningen av motionen.

Motionären har yrkat att Sametingets föreskrifter ska upphävas. Detta yrkande skapar en problematisk situation eftersom plenum (vid bifall eller delvis bifall) fattar ett beslut om en fråga som det enligt 10 § RNF inte ensamt råder över. Enligt bestämmelsen får Sametinget *efter samråd med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet* meddela föreskrifter. Denna samrådsskyldighet gäller även vid ändringar och upphävande av föreskrifterna. Plenum har alltså inte möjlighet att fatta ett beslut att upphäva eller delvis upphäva föreskrifterna som inte först har samrått med nämnda myndigheter.

Om yrkandet istället hade förpliktat styrelsen att verka för den förändring som motionären vill åstadkomma hade plenum inte haft något problem med ett eventuellt bifall till motionen. Att i efterhand tillskriva motionären ett nytt eller justerat yrkande skulle

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

dahje ii. Jus mošuvdnaovddideaddjái árvala mannel buktit ođđa dege rievdadastit mošuvnna, mielddisbuktá ges ahte mošuvdna giedahallama vuolde ovddida ođđa gáibádusaid. Lea maid áibbas eahpesihkar sáhtta go oktage iežá go mošuvdnaovddideaddji ieš, obanassiige rievdadit mošuvnna gáibádusa. Vuolggasadji dáidá baicca ahte mošuvdnaovddideaddji eaiggádušša mošuvnna ieš daiguin riskkaiguin mat dan čuvvot. Dasto sáhtta dakkár vuohki jus manná riehta hejot, dagahit ahte gáibádus ii šat čága dan ášševálbmemii mii lea vuodđun dievasčoahkkima giedahallamis, mii fas sáhtta dagahit ahte dievasčoahkkin dahká mearrádusaid mat eai leat dohkálaččat ášševálbmejuvvon.

Mošuvnna viidáset giedahallan ferte danne vuodustuvvot dasa ahte jus dohkkehuvvo dege muhtun muddui dohkkehuvvo, de ferte gáibádus ipmirduvvot čuovvovaččat. Proseassa ferte de álggahuvvot mas váldit oktavuodá Luonddugáhtendoaimmahagain ja Riikaantikváraámmáhiin dainna mihttomeriin ahte čadahit dievasčoahkkima mearrádusa.

Váttisvuohta das ahte gáibádusa ii sáhte lágalaččat čadahit, ii sáhte čovdot jus mošuvdnaovddideaddji ii ieš rievdat gáibádusastis. Jus dat rievdadeapmi mearkkaša ahte gáibádusa sáhtta čadahit, ja jus ođđa gáibádus maidái čáhká dan giedahallama vuollái mii dievasčoahkkimis lea go mošuvdna biddjo ovdan, de sáhtášii dievasčoahkkin doarjut mošuvnna. Jus mošuvnna ii mana lágalaččat čadahit de berre mošuvdna hilgojuvot.

Njuolggadusaddima birra

Hálddahuspolitihkalaš kommišuvdna lea iežas cealkámušas (SOU 1997:57) cealkán ahte eiseváldemearrádusaid lassáneapmi lea guovddáš hálddahuspolitihkalaš váttisvuohtan. Okta vuolggasadji galggalii leahkit ahte lágaid ja mearrádusaid galggalii mealgadii geavahit eiseváldemearrádusaid haga, ee. iežá čielga láhkateavstaid, ovdabargguid ja praksisaid vehkiin. Lassin ahte njuolggadusat sáhte ipmirduvvot dego čielggadahttit lágaid ja mearrádusaid man bokte ovttaskas (ja eiseválddiid) dagut stivrejuvvojit.

Jus láhkaásahusat eai deavdde inakkárga ođđa doaibmastivrenfunkšuvnna dálá lágaid buohta, muhto dušše čujuhit dahje geardduhit njuolggadusaid mat juo gávdnojit iežá mearrádusain (lágain dege láhkamearrádusain), de sáhtta bidjat jearaldatmearkka das ahte bisuhit láhkaásahusaid. Dálá njuolggadusaid čohkket vai šaddá čielgaseabbon boazoeaiggádiidda geat šaddet čuovvut mearrádusaid, ii leat iešalddis ágga dasa ahte láhkaásahusaid dohkkehit, Muhto jus dat čielggasmahttet dahje iežá ládje dievasmahttet dálá njuolggadusaid, omd. jus dat leat viidábut go dálá mearrádusaid dahje muddejit muhtun sierra áššiid dárkileappot, de sáhtta dat leat ágga bisuhit láhkaásahusaid.

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

emellertid innebära att motionen under sin behandling i plenum får ett nytt yrkande. Det är vidare ytterst tveksamt i vilken grad, om ens någon, motionärens yrkande kan ändras annat än av motionären själv. Utgångspunkten torde istället vara att motionären äger yrkandet själv på egen risk. Därutöver skulle ett sådant förfarande i sämsta fall kunna innebära att yrkandet inte längre ryms inom den beredning som ligger till grund för behandlingen i plenum, vilket i nästa led innebär en risk för att plenum fattar sitt beslut utan stöd av en adekvat beredning.

Den fortsatta beredningen av motionen måste därför utgå ifrån ett antagande där ett eventuellt bifall eller delvis bifall av yrkandet förstås enligt följande. Att en process ska inledas där kontakter med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet tas med intentionen att verkställa plenums beslut.

Problemet med att yrkandet inte lagligen kan verkställas kan mot bakgrund av vad som anförts ovan inte lösas utan att motionären själv ändrar sitt yrkande. Om den justeringen skulle innebära att yrkandet är verkställbart och om det nya yrkandet också ryms inom den beredning som plenum har vid prövningen av motionen torde plenum kunna bifalla motionen. Om ett yrkande i motionen däremot inte lagligen kan verkställas bör motionen istället avslås.

Om regelgivning

Den förvaltningspolitiska kommissionen har i sitt betänkande (SOU 1997:57) yttrat att tillväxten av myndighetsföreskrifter är ett centralt förvaltningspolitiskt problem. En utgångspunkt bör vara att lagar och förordningar i största möjliga utsträckning skall kunna tillämpas utan myndighetsföreskrifter, bland annat med hjälp av tydliga lagtexter, förarbeten och praxis. Detta särskilt som lagar och förordningar gäller före föreskrifter enligt rättskällehierarki. Vidare att föreskrifter kan förstås som förtydligande av lagar och förordningar varigenom enskildas (och myndigheters) handlande styrs.

Om föreskrifterna inte fyller någon ny handlingsstyrande funktion i jämförelse med redan befintlig lagstiftning utan endast hänvisar till eller återger regler som återfinns i andra regelverk (lagar, förordningar) kan behovet att behålla föreskrifterna ifrågasättas. Att samla befintliga regler för att skapa överskådlighet för de renskötare som har att tillämpa reglerna, är som nämnts ovan inte en anledning att anta föreskrifter. Om de däremot förtydligar eller på annat sätt kompletterar befintliga regelverk, t.ex. genom att gå utöver gällande bestämmelser eller reglera vissa frågor och situationer mer detaljerat, kan detta utgöra skäl att behålla föreskrifterna.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

Sámedikki láhkaásahusat – funkšuvdna ja sisdoallu

Láhkaásahusaid sisdoallu sulastahtá mealgadii iežá njuolggadusaid mearrádusaid luonddugáhttema ja kulturbirasberoštumiid suodjaleami birra. Dat mii lea erenoamáš láhkaásahusaiguin lea ahte dat deattuhit boazoealáhusa; dan doaibmadolliid ja eanangeavaheami maid iežá njuolggadusaid eai daga.

Láhkaásahusaid ulbmil lea ahte muddet makkár vuhtiiváldimiid luonddugáhttemis ja kulturbirasdikšumis galgá dahkat go bargá boazoealáhusain, namalassii got boazoeaiggádat galget dahkat ja vihkkedallat doaimmaid go ellet luonddu ja barget iešguđet bargguid boazodoalus. Dat dahkko ee. go čilgejuvvo ja čujuhuvvo iežá lágaid mearrádusaide dahje go dát mearrádusat dievasmahttojuvvojit daiguin. Láhkaásahusaid mearrádusat čájehit maidái makkár beroštumiid Sámediggi atná suodjalanvearan ja dehálažžan, maidái sámi eanangeavaheami ektui.

- 1 § Čujuha boazodoalloláhkii ja boazodoallomearrádussii ja cealká ahte mearrádusat iežá beroštumiid vuhtiiváldima ektui gávdnojit juo dáin njuolggadusain.
- 2 § Čilge ahte boazodoallu galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiid ja čujuha vassis mearrádusaide biraslágain ja kulturमितolágas (man sadjái lea boahtán kulturbirasláhka).
- 3 § Addá vejolašvuđa spiehkastit paragrafain 4-9 §§ jus leat bijut mat dárbbaslaččat boazodollui vai ii heađuš eanangeavaheami
- 4 § Diediha ahte bázahusat boarrásit áiggiid boazobarggus, nugo gárddit, áittit ja boares visttit eai oačču billistuvvot boazodoalu geažil.
- 5 § Mudde ahte lassibiebman ii oaččo dagahit nu stuora boazolassáneami nu ahte eatnamiid guhkesáigásaš buvttadannákca billistuvvo
- 6 § Deattuha ahte vahágiid luonddu- ja kulturbirrasis galgá castit dehe ráddjet daid šattuid ja elliid dihte mat leat heahtedilis, hearkkit, hárvenaččat dahje maid ferte eareliiggánit vuhtiiváldit. Ja maid suddjet vassis elliid muosehuhttomis guottetaiggi.
- 7 § Deattuha ahte go muoraid njeaidá dahje boaldinmuoraid váldá de galgá vuosttažettiin váldit jápmán muora. Ráigemuora, beassemuora ja ealli ja jápmán muora mas leat dološ kulturmearkkat galgá diktít orrut.
- 8 § Deattuha ahte go gárddit, áiddit ja iežá boazorusttegat galget ceggejuvvo, de galgá garvit billisteames luonddu ja kulturbirrasa dahje ráddjet vahága, ja boazoealáhusrusttegat mat eai leat šat anus ja eai boađe § 4 vuollái, galget jávkaduvvot.
- 9 § Bidjá bievlavuodjinfierruid eastagiid dakkár guovlluin mat leat mávssolaččat biologalaš girjáivuoda ektui dahje kulturमितosuodjaleami ektui, jus vuodjin sáhtá vahágahttit kulturbirasárvvu ja muosehuhttit dakkár šattuid dahje elliid mat eai leat nu dábálaččat.

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

Sametingets föreskrifter – funktion och innehåll

Innehållet i föreskrifterna återfinns i stor utsträckning i andra regelverk med bestämmelser om skydd av och hänsyn till natur och kulturmiljöintressen. Det som är speciellt med föreskrifterna är dock att de riktar sig specifikt till renskötseln; dess utövare och markanvändning, vilket inte andra regelverk gör.

Föreskrifterna syftar till att reglera vilka hänsyn som ska tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid bedrivande av renskötsel, dvs. hur renskötselutövare ska agera och göra vissa avvägningar när de rör sig i naturen och vidtar olika åtgärder i renskötselarbetet. Detta bl.a. genom att beskriva och hänvisa till bestämmelser i andra regelverk eller i vissa fall komplettera dessa bestämmelser. Föreskrifternas bestämmelser ger också uttryck för vilka intressen Sametinget anser skyddsvärda och viktiga att värna, även i förhållande till samisk markanvändning.

- 1 § Hänvisar till rennäringslagen och rennäringsförordningen och anger att bestämmelser om hänsyn till andra intressen vid renskötselns utövande finns i dessa regelverk.
- 2 § Anger att vid utövande av renskötsel skall hänsyn tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen och hänvisar till vissa bestämmelser i miljöbalken och lag om kulturminnen (som numera ersatts av kulturmiljölagen).
- 3 § Föreskriver undantag från 4-9 §§ för åtgärder som är nödvändiga för att renskötselns pågående markanvändning inte avsevärt ska försvåras.
- 4 § Anger att lämningar från äldre tiders renskötsel, såsom renhagar, renvallar, förvaringsanläggningar och äldre visten inte får skadas vid utövande av renskötsel
- 5 § Anger att tillskottsutfodring inte får medföra ett så högt renantal att betesuttaget överstiger naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga,
- 6 § Handlar om att skador till följd av renskötselarbete ska undvikas och begränsas för växt- och djurarter som är akut hotade, sårbara, sällsynta eller hänsynskrävande. Samt skyddar vissa djur från störningar under sin fortplantningstid.
- 7 § Preciserar att vid uttag av virke eller bränsle ska i första hand döende eller döda träd, hålträd, boträd samt levande och döda träd och stubbar med spår av äldre kultur lämnas kvar.
- 8 § Understryker att när arbetshagar, stängsel och andra renskötselaneläggningar uppförs skall skador på naturen och kulturmiljön undvikas eller begränsas skador samt anger att renskötselaneläggningar som inte längre har någon funktion och inte omfattas av 4 § ska avlägsnas.
- 9 § Uppställer hinder för terrängkörning med barmarksfordon i områden som har stort värde för den biologiska mångfalden eller för kulturmiljövården, om körningen skadar kulturmiljövärdet eller stör mindre vanligt förekommande växt- och djurarter.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámohuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

10 § Diktá Sámedikki addit spiehkastanvejolašvuoda njuolggadusain jus leat erenoamáš ákkat.

Láhkaásahusat iežá guoskevaš njuolggadusaid ektui

1, 2 ja 6 §§

Nu go láhkaásahusat čujuhit de leat olu iežá njuolggadusat mat mearridit got boazoealáhus šaddá vuhtiiváldit iežá beroštumiid (1 §) ja ahte galgá vuhtiiváldit luonddu- ja kulturbirasárvvuid go geavaha eatnamiid ja vánddarda mehciin (2 §). Biraslágat ges addet mearrádusaid das ahte got govttoláččat geavahit eatnamiid ja čáziid, ja got doppe čađahit doaimmaid. Luonddugáhttenberoštumit suddjejuvvojit maid EU šládja- ja habitáhtanjuolggadusain mat maiddái gustojit Ruota láchkan ee. Šládjasuodjenjuolggadusa (2007:845), bivdolága (1987:259) ja guolástanlága (1993:787) bokte. Olu dain njuolggadusain leat boahtán fápmui easkka mannel go Sámedikki láhkaásahusat ráhkaduvvojedje 1996:s. Birasláhkačoakkáldat bođii 1998:s ja šládja- ja habitáhtanjuolggadusat bohte fápmui šládjaláhkaásahusas 2007:s. Nu ahte luonddugáhttenberoštumit, namalassii eallišlájat ja šattut leat buorebut suddjejuvvon dál go dalle go láhkaásahusat bohte fápmui.

Maiddái kulturbiras ja bázahusat leat viidát suddjejuvvon ee. ođđa kulturbiraslága bokte (1988:950) mii bođii kulturमितolága sadjái 2014:s. Dán lágas leat mearrádusat kulturbirrasa ja bázahusaid suodjaleami birra. Kulturbirrasa suodjaleapmi nannejuvvo dasa lassin biraslágain, plána- ja huksenlágas (2010:900) ja vuovdedikšolágas (1979:429).

Daningo paragrafat §§ 1 ja 2 Sámedikki láhkaásahusain dušše sisttisdoallet čujuhusaid iežá njuolggadusaide, ja go § 6 maiddái gávdno šládjasuodjeláhkaásahusas, de sáhtta dáid láhkaásahusaid fámohuhttit.

4 §

Kulturbiraslága álgoparagrafas nannejuvvo ahte dat guhte pláne dahje doaimmaha barggu galgá fuolahit ahte kulturbirasvahága garvá dege ráddje. Bázahusaid ja bázahusguovlluid suodjaleapmi nannejuvvo kap. 2:s mii gieldá rievdadit dahje billistit dáid. Dáid mearrádusaid mielde ii oaččo bázahus ráhkaduvvon mannel 1850 vai lohko bázahussan (kap.2, 1 a §). Dat mearkkaša ahte dološ áiggiid boazoealáhusa bázahusat maid Sámedikki láhkaásahusa § 4 suddje, ja mat leat ráhkaduvvon mannel 1850, eai suddjejuvvo kulturbiraslágas. Dán oktavuodas lea Sámedikki láhkaásahusa § 4 viidát go iežá mearrádusat leat ja danin berre dát mearrádus doalahuvvot.

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

10 § Medger Sametinget att meddela undantag från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Föreskrifterna i jämförelse med andra relevanta regelverk

1, 2 och 6 §§

Såsom föreskrifterna anger i sina hänvisningar finns en rad regelverk som innehåller regler om renskötselutövandets hänsyn till andra intressen (1 §) samt regler om att hänsyn vid olika former av markanvändning och vistelser i skog och mark ska visas natur- och kulturmiljövården (2 §). Allmänna hänsynsregler och bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden om hur verksamhet ska bedrivas regleras i miljöbalken. Naturvårdens intressen skyddas även genom EU:s art och habitatdirektiv som införlivats i svensk rätt genom bl.a. artskyddsförordning (2007:845), jaktlagen (1987:259) och fiskelagen (1993:787). Flera av dessa regelverk har tillkommit efter att Sametingets föreskrifter infördes 1996. Miljöbalken tillkom 1998 och i början av 2000-talet antogs art- och habitatdirektivet som resulterade i artskyddsförordningen år 2007. I dag finns alltså ett förstärkt skydd av naturvårdens intressen i fråga om skydd av växt- djurarter och deras habitat i jämförelse med vid föreskrifternas tillkomst.

Även när det gäller kulturmiljö och fornlämningar finns ett brett skydd genom bl.a. den reviderade kulturmiljölagen (1988:950) som år 2014 ersatte lag om kulturminnen. I denna lag finns regler om skydd av kulturmiljö och fornlämningar. Bestämmelser om skydd av kulturmiljö finns också i bland annat miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och skogsvårdslagen (1979:429).

Med anledning av att 1 och 2 §§ Sametingets föreskrifter endast innehåller hänvisningar till andra regelverk samt då 6 § återfinns i bestämmelser om artskydd i artskyddsförordningen kan dessa föreskrifter upphävas.

4 §

I kulturmiljölagens inledande paragraf anges att den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Skydd av fornlämningar och fornlämningsområden regleras i 2 kap som uppställer förbud mot ändringar eller skador av dessa. Enligt dessa bestämmelser gäller att lämningen inte får ha tillkommit senare än 1850 för att räknas som fornlämning (2 kap. 1a §). Detta innebär att för de lämningar efter äldre tidens renskötsel som 4 § Sametingets föreskrifter avser att skydda och som tillkommit senare än 1850 saknas ett skydd i kulturmiljölagen. Här går alltså 4 § Sametingets föreskrifter längre än bestämmelser i andra regelverk varför det finns anledning att låta denna bestämmelse kvarstå.

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

5 §

§ 5 mearrádus galgá suodjalit guohtuneatnamiid guhkilmas buvttadannávcca go biebma. Dát suodji gávdno nugo namuhuvvon, § 65 a:s vuosttaš oasis RNL:s mii cealká ahte boazoealáhus galgá doaimmahuvvot dakkár málliin ahte luondduguohtuma guhkilmas buvttadannákca suodjaluvvo nu ahte addá buoremus vejolaš vuoittu seammás go biologalaš girjáivuohta várjaluvvo. Dát cealká sisttisdoallá nappo visot doaimmaid mat boazodoalus dahkkojit, maiddá lassibiebma. § 15 nubbe oassi RNL ges mudde alimus boazologu maid leanastivra mearrida ee. eatnamiid ceavzilvuoda ja guhkilmas buvttadannávcca vuodul. Go § 5 láhkaásahusain juo gávdno boazodoallolágas de sáhtá dán fámohuhttit.

7 §

Vuovdestivrra láhkaásahusat ja oppalaš rávvagat SKSFS 2013:2 sisttisdoallet mearrádusaid das ahte makkár muoraid galgá diktít orrut go čuollá (kap 7, § 8). Dát njuolggadus sulastahtá § 7 Sámedikki láhkaásahusain das ahte makkár muoraid ii galgga čuollat go viežžá muoraid boaldámuššan ja huksenávnasain. Mearrádusain leat guokte goabbatlágán doahpaga: *avverkning* ja *uttag*. Lea eahpečielggas leago dán guovtti doahpagis seamma mearkkašupmi. Jus dat čuollan mii namuhuvvo Sámedikki láhkaásahusain ii adno čuollamin, de mudde § 7 Sámedikki láhkaásahusain dili mii ii fátmastuvvo iežá njuolggadusain. Danin berre mearrádus doalahuvvot.

8 §

Nu go ovdalis namuheimmet de mearriduvvo § 8 vuosttaš oassi – luonddu ja kulturbirasárvvuid vahágahttima garvin ja ráddjen go cegge boazoealáhusrusttegiid – maiddá iežá njuolggadusain (geahča čilgehusa § 2 ja § 4). Boazoealáhusrusttegiid ceggen sáhtá dulkojuvvot doaibmabidjun omd. kulturbiraslágas. Ii leat dattege liikka čielggas ahte doaba aktivitehta dahje doaibmabidju biraslágas dulkojuvvo liikka viidát, danin go dat deattuhit eanet váikkuheadji aktivitehtaid ja doaibmabijuid. Danin soaitá nu ahte § 8 maid gokčá dilálašvuodaid mat eai muddejuvvo iežá njuolggadusain. Nuppi lađđasa lasáhusa geažil, namalassii ahte boazoealáhusrusttegiin main ii leat šat funkšuvdna ja eai fátmastuvvo § 4:s galget jávkaduvvot, addá dát mearrádus dasto sisdoalu mii ii gávdno iežá njuolggadusain. Danin oažžu mearrádus ain bissut.

9 §

Meahccevuodjinláhka (1975:1313), TKL ja meahccefievroláhkaásahus (1978:594), TKF sisttisdoallet mearrádusaid das ahte gos, goas ja makkár dilálašvuodas oažžu vuodjit meahccefievrruiguin. Váldonjuolggadus § 1:s TKL:s lea ahte bievlavuodjin mohtorfievrruin mii ii leat anus eanandoalus dahje vuovdedoalus lea gildojuvvon olles riikkas. § 1:s TKF:s lea listu makkár spiehkastagaid dán njuolggadusas oažžu dahkat. Dat mearrádus cealká ahte boazorusttegiid ja boazobarggus, bohccuid guodohettiin, čohkkedettiin ja jođidettiin mearkumiid, njuovademiid ja johtima oktavuodas, ja boazobarggiid eallindárbbuid ja biebmodárbbuid fievrrideami ovddas, oažžu spiehkastuvvot. § 2:s TKF cealká ahte galgá leat

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

5 §

Bestämmelsen i 5 § syftar till att skydda betesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga vid tillskottsutfordring. Som nämnts tidigare finns detta skydd i 65 a § första stycket RNL där det anges att *rennäringen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls*. Denna skrivelse omfattar alltså alla åtgärder som vidtas inom renskötseln, inklusive tillskottsutfordring. Därtill reglerar 15 § andra stycket RNL högsta tillåtna renantal som beslutas av länsstyrelsen med hänsyn till bl.a. markernas bärighet och långsiktiga produktionsförmåga. Då 5 § föreskrifterna återfinns i rennärlagslagen kan den upphävas.

7 §

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SKSFS 2013:2 innehåller bestämmelser om vilka träd som bör lämnas kvar vid avverkning (7 kap. 8 §). Denna bestämmelse är alltså snarlik 7 § Sametingets föreskrifter om vilka träd som ska lämnas kvar vid uttag av bränsle och virke. I bestämmelserna används två olika begrepp: avverkning och uttag. Det är oklart om dessa begrepp har samma innebörd. Om det uttag av virke som avses i Sametingets föreskrifter inte är att anse som avverkning så reglerar 7 § Sametingets föreskrifter en situation som inte omfattas av andra regelverk. Bestämmelsen bör därför kvarstå.

8 §

Som angetts ovan regleras innehållet i 8 § första ledet – om begränsning och undvikande av skador på naturen och kulturmiljövården vid uppförande av renskötselanläggningar – i andra regelverk (se beskrivning under § 2 och § 4). Ett uppförande av renskötselanläggning borde kunna förstås som en åtgärd i t.ex. kulturmiljölagens mening. Det är dock inte lika tydligt att begreppet aktivitet eller åtgärd i miljöbalken förstås lika brett, då fokus där oftast är på mer ingripande aktiviteter och åtgärder. Det kan därmed inte uteslutas att 8 § täcker upp situationer som inte regleras i andra regelverk. I och med tillägget i andra ledet, att renskötselanläggningar som inte längre har någon funktion och inte omfattas av 4 § ska avlägsnas tillför bestämmelsen dessutom ett innehåll som inte återfinns i andra regelverk. Bestämmelsen bör därför kvarstå.

9 §

Terrängkörningslagen (1975:1313), TKL och terrängkörningsförordningen (1978:594), TKF innehåller bestämmelser om var, när och under vilka omständigheter terrängkörning är tillåten. Huvudregeln som uppställs i 1 § TKL är att Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är förbjuden i hela landet på bl.a. barmark. I 1 § TKF listas undantag för situationer där motordrivna fordon får användas. Av bestämmelsen framgår att underhåll av renskötselanläggning och för arbete med renskötsel vid bevakning av renar och vid drivning och samling av renar inför omedelbart förestående

§ 35 Mošuvnnat – joatkka

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - joatkka

erenomáš várrogas bievlavuodjimiin duoddariin vai eastada luonddubirrasa billisteamii ja ráfehuhttima. Dát guoská maiddá boazobargiide. Láhkaásahusa mearrádus ahte galgá čájehit erenoamáš várrogasvuoda guoská duottarbievlavuodjimii, § 9 Sámedikki láhkaásahusas guoská almmotge guovlluide main lea stuora mearkkašupmi biologalaš girjáivuhtii dahje kulturbirasárvvuide. Dakkár guovllut sáhttet maid leat eará guovlluin eaige dušše duoddaris, ja danin manná Sámedikki láhkaásahus § 9 guhkkeli go TKL ja TKF mearrádusat. Mearrádus berre danne doalahuvvot.

3 ja 10 §§

§ 3 lea spiehkastannjuolggadus ahte §§ 4-9 eai gusto dakkár doaibmabijuiide mat leat dárbbaslaččat vai boazoealáhusa eanangeavaheapmi ii headuštuvvo bearehaga Maiddá § 10 addá Sámediggái vejolašvuoda spiehkastit láhkaásahusain jus leat erenoamáš ákkat dan dahkat. Dát mearrádusat berrejit danin bisuhuvvot nu guhká go iežá mearrádusat bissot fámus.

Čoahkkáigeassu

Láhkaásahusaid mearrádusat paragrafain §§ 1, 2, 5 ja 6 §§ čujuhit dušše iežá lágaide dahje njuolggadusaide mat juo gávdnojit earasajis. Dáid sáhtášii danin fámohuhttit.

Go guoská láhkaásahusaide § 4:s kulturbirasberoštumiid suodjaleami birra dološ áiggiid boazobargguid bázahusain, § 7:s muorračuollama birra, § 8:s boazorusttegiid ceggema birra ja § 9:s bievlavuodjima birra de ii leat sihkar ahte dát eai mudde dilálašvuodaid maid iežá lágat eai fátnmas, dege ahte dat mannet guhkkeli go dáid njuolggadusaid mearrádusat. Danin berre dáid mearrádusaid doalahit. Ja dannego § 3 čujuha dáidda mearrádusaide ja § 10 addá Sámediggái vejolašvuoda spiehkastit mearrádusain, de berrejit maiddá dát láhkaásahusat doalahuvvot.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

märkning, slakt eller flyttning samt för renskötarnas försörjning med livsmedel och andra dagligvaror i direkt samband med renskötseln utgör undantag. 2 § TKF anger att särskild försiktighet skall iakttas vid barmarkskörning på kalvfjäll för att motverka skador på naturmiljön, undvika buller samt andra störningar av betydelse. Även renskötselutövare omfattas av denna bestämmelse. Förordningens bestämmelse om särskild försiktighet gäller för barmarkskörning på kalvfjäll. Lydelsen i 9 § Sametingets föreskrifter gäller däremot områden som har stort värde för den biologiska mångfalden eller för kulturmiljövården. Sådana områden skulle kunna förekomma utanför kalvfjäll varför 9 § Sametingets föreskrifter reglerar situationer och omständigheter utöver bestämmelserna i TKL och TKL. Bestämmelsen bör därför kvarstå.

3 och 10 §§

Bestämmelsen i 3 § är en undantagsregel om att 4 - 9 §§ inte gäller åtgärder som är nödvändiga för att renskötselns pågående markanvändning inte avsevärt skall försvåras. Likaså 10 § föreskrifterna möjliggör för Sametinget att vid särskilda skäl meddela undantag från föreskrifterna. Dessa bestämmelser bör därmed kvarstå så länge övriga bestämmelser kvarstår.

Sammanfattning

Föreskrifternas bestämmelser i 1, 2, 5 och 6 §§ utgör endast hänvisningar till annan lagstiftning eller återger regler som finns i andra regelverk. De skulle därför kunna upphävas.

När det gäller föreskrifternas bestämmelser i 4 § om hänsyn till kulturmiljöintressen när det gäller skydd av lämningar från äldre tiders renskötsel, 7 § om uttag av virke, 8 § om uppförande av renskötselanläggningar samt 9 § om terrängkörning, kan inte uteslutas att de reglerar situationer som inte täcks av annan lagstiftning eller att de går utöver bestämmelser som återfinns i dessa regelverk. Dessa bestämmelser bör därför kvarstå. Med anledning av att 3 § hänvisar till dessa bestämmelser samt då 10 § uppställer en möjlighet för Sametinget att besluta om undantag bör även dessa bestämmelser kvarstå.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen därmed är besvarad

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 *Mošuvnnat – joatkka*

§ 35.3 M 495 – Fámuhuhttit láhkaásahusaid maid vuodul boazoealáhus galgá vuhtiiváldit
luonddugáhttema ja kulturbirasgáhttema beroštumiin (STFS 2007:3) - *joatkka*

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe
ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.3 M 495 - Upphävande av föreskrifter om hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid renskötsel (STFS:3) – *forts.*

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 499 Ol-Johán Sikku ovddidan, 2016-10-05, dnr 1.1.8-2016-1264
- Dievasčoahkkinnbeavdegirji 2016-10-04--06, § 48
- Stivrabeavdegirji 2016-12-05--08, § 139.18
- Stivrabeavdegirji 2017-01-16--19, § 7.17
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12--13, § 134.3
- Dievasčoahkkinnbeavdegirji 2017-10-03--05, § 28.4
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11--13, § 745.7
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 104.1

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Sámediggi mearridii golggotmánu 3 – 5 b 2017, § 28.4, máhcahit ášši.

Ol-Johán Sikku lea 5 b. golggotmánus 2016:s, ovddidan mošuvnna gos son gáibida:

ahte Sámediggi váldá oktavuoda Opmodatdoaimmahagain, Sveaskogain, Luonddugáhtendoaimmahagain ja iežáiguin čielggadit sámi vuoigatvuodaid váldit meahci huksehusaide jna.

ahte Sámediggi čielggada organisašuvnnaid viežžamis muoraid čearomiellahtuide čearu eatnamiid nu ahte ovttahttit sierra meahccehálldahusaid gaskkas dahkku go ovttaskas sámit ohcet beassat čuollat,

ahte Sámediggi čielggada vejolašvuodát ruohtasárvobuhtadussii molssaeaktun čuollamii ja man láhkái galgá geavvat.

Stivra mearridii 5 -8 b. juovlamánus 2016, § 193.18

ahte gohččut boazoealáhuslávdegotti válbmet ášši.

Boazodoallolávdegoddi mearridii geassemánu 19 b 2017 ahte

evttohit aktivitehtii ahte doarjut mošuvnna dainna lágiin ahte;
Sámediggi ovdanbuktá Ealáhusdepartementii dárbbu čielggadit got njuolggadusat leat go váldá huksenávnasin vuovddi ja ruohtasárvobuhtadusaid birra boazodoallolága vuodul.

§ 35 Motioner

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar

Dokument

- Motion nr 499 av Ol-Johán Sikku, 2016-10-05, dnr 1.1.8-2016-1264
- Plenumsprotokoll 2016-10-04--06, § 48
- Styrelseprotokoll 2016-12-05--08, § 139.18
- Styrelseprotokoll 2017-01-16--19, § 7.17
- Styrelseprotokoll 2017-09-12--13, § 134.3
- Plenumsprotokoll 2017-10-03--05, § 28.4
- Styrelseprotokoll 2018-04-11--13, § 74.7
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 104.1

Föredragande: Marita Stinnerbom

Sametinget beslutade den 3 – 5 oktober 2017, § 28.4, att återremittera ärendet.

Ol-Johán Sikku har den 5 oktober 2016, inlämnat en motion där han yrkar:

- att Sametinget tar kontakt med Fastighetsverket, Sveaskog, Naturvårdsverket m fl för klarläggande av de samiska rättigheterna att ta ut skog för byggande m m,
- att Sametinget klarlägger organisationer för uttag av virke för samebymedlemmar inom samebyarnas marker så att samordning mellan olika skogsförvaltare sker när enskilda samer söker om avverkning,
- att Sametinget klarlägger möjligheterna till rotvärdesersättning som alternativ till avverkning och på vilket sätt det ska ske.

Styrelsen beslutade den 5 -8 december 2016, § 193.18

- att uppdra till rennäringsnämnden bereda ärendet.

Rennäringsnämnden beslutade vid möte den 19 juni 2017 att

föreslå styrelsen bifalla motionen på så sätt att Sametinget informerar Näringsdepartementet om behovet av förtydligande vad gäller frågor om virkesuttag och rotvärdesersättningar enligt rennäringslagen.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide - joatkka

Sámediggi mearridii golggotmánu 3 – 5 b 2017, § 28.4, máhcahit ášši.

Stivra mearridii cuoŋománu 11 – 13 b 2018, § 74.7

ahte gohččut Marita Stinnerbom ja hálldahusa giedahallat ášši,

ahte giedahallat ášši čoahkkimis cuoŋománu 27 b 2018.

Sivva gáibádussii lea ahte vejolašvuohta ovttaskas čearomiellahtuide muhtin čearroguovlluin váldit muoraid lea šaddan mearkkašahtti ollu váddásit dehe vel veadjemeahtun dan rájis stáhta eanan gilviráji vuolil lea sirdošuvvon sierra lágan priváhta oamasteddjiide. Dasa lassin lea váilo otna ovttahttin sierra meahcehálldaheddjiid gaskkas got sámiid riekti váldit muoraid galgá giedahallot.

Boazoealáhusláhka riektái murret

Sámi vuoigatvuohta murret stivrejuvvo 16-22 §§ boazoealáhuslágas (1971:437), RNL. Dies njuolggadus lea ahte sámi geat leat miellahtut čearus (ja muhtimin iežá sámít) lea riekti sierra áigumušaide murret. Njuolggadusat addet sámiiide rievtti murret čearu guohtuneatnamim muhtin namuhuvvon eavttuid mielde. Njuolggus murremii gávdno beroškeahtá mearrádusa, soahpamuša ja sullasačča. Praktihkalaš sivaiddihte njuolggus čađahuvvo ohcama bokte gos mearrádus ja muhtimiin lobi addot (manemus lea konsešuvdnačearuin.

Eananoamasteaddjit boazodoalloguovllus fertejit gierdat ahte bohccot guhtot opmodagas, ahte čearru geavaha muoraid muhtin muddui ja ahte čearomiellahtut bivdet ja guolástit opmodagas jus lea lappmarkráji badjelis dehe boazoguohtunduoddariin (SOU 2001:101 s. 222).

Čuollan/murren mii váldonjuolggadussan dahkko eananoamasteaddji čujuhusa mielde ii mearkkaš ahte eananoamasteaddji sáhtta gielddit murrema muhto lea dušše riekti mearridit gos muoraid viežžá/čuollá. Dát lea maid gustovaš beroškeahtá jus lea stáhta dehe priváhta eananoamasteaddji. Muhtimin lea goitge dilát gos riekti murret praktihkalaččat ii leat vejolaš čađahit (gos heivvolaš muorat váilot) dehe rihkkut iežá beroštumiid (biras/guovlosuodji).

§ 35 Motioner – *forts.*

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

Styrelsen beslutade den 12 – 13 september 2017, § 134.3, att föreslå Sametinget besluta

- att bifalla motionen på så sätt;
att Sametinget informerar Näringsdepartementet om behovet av förtydligande vad gäller frågor om virkesuttag och rotvärdesersättningar enligt rennäringslagen.
-

Sametinget beslutade den 3 – 5 oktober 2017, § 28.4, att återremittera ärendet.

Styrelsen beslutade den 11 – 13 april 2018, § 74.7

- att uppdra till Marita Stinnerbom och kansliet att bereda ärendet,
att behandla ärendet vid sammanträde den 27 april 2018.
-

Skälen bakom yrkandena är att möjligheterna för enskilda samebymedlemmar inom vissa samebyområden att ta ut virke har försvårats betydligt eller till och med omöjliggjorts sedan den statliga marken nedan odlingsgränsen övergick till olika privata ägare. Därtill att det i dagsläget saknas samordning mellan olika skogsförvaltare hur samernas rätt att ta ut virke ska hanteras.

Rennäringslagens regler om rätten till uttag av virke

De samiska rättigheterna för uttag av virke regleras i 16-22 §§ rennäringslagen (1971:437), RNL. Där stadgas att samer som är medlemmar i samebyar (och i vissa fall andra samer) har rätt att för olika ändamål ta ut virke. Reglerna ger samerna rätt ta virke inom samebyns betesområde under vissa angivna förutsättningar. Rätten till virkesuttag existerar oberoende av beslut, avtal och liknande. Av praktiska själv utövas rätten genom ett ansökningsförfarande där beslut och i vissa fall tillstånd utfärdas (det sistnämnda gäller koncessionssamebyar).

Markägare inom renskötselområdet måste tåla att renar betar på fastigheten, att samebyn använder virke i viss omfattning och att samebymedlemmar jagar och fiskar på fastigheten om den ligger ovanför lappmarksgränsen eller på renbetesfjällen (SOU 2001:101 s. 222). Att avverkning av skog/uttag av virke som huvudregel sker utifrån markägarens anvisning innebär inte att markägaren kan neka uttag av virke utan endast en rätt att bestämma var virket ska tas/skog ska avverkas. Detta gäller oavsett om det är en statlig eller privat markägare. I vissa fall uppstår dock situationer där rätten att ta ut virke i praktiken är

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide - joatkka

Vuolil čuvvo čilgehus boazoealáhuslága njuolggadusaid murremis huksehussii.

Murren ásahusaide maidda lea dárbu boazodollui

Jus dárbbaha muoraid hukset bargogárdiid, áiddiid, njuovahagaide dehe ásahusaide maidda lea dárbu boazodoalus čearu guohtunguovllus³ lea lohpi čuollat dain osiin guohtunguovllus mat gullojit

- lappmarkeniidda,
- boazoguohtunduoddarat dehe
- dat guovllut Jämtláddas ja Dalarnas leanas geat loahpageažis geassemánus 1992 gullojit stáhtii ja maid stáhta lea sierra juolludan boazoguohtumii

Jus galgá hukset boazodoallovisoža, goađi dehe áitti dehe iežá unnit huksehusa man dárbbaha boazodollui de meahci ožžo čuollat dán áigumuššii meahcceeatnamis⁴ čearu guohtunguovllus (16 § vuosttaš ja nubbi bihtta ja 17 § vuosttaš bihtta RNL).

Murren veahkaorohahkii

Miellahttu čearus lea maid riekti murret go hukse dehe divvu veahkaorohaga. Muora ožžo váldit čearu guohtunguovllus

- ruvnueatnamis⁵ mii čužžo dehe loahpageažis geassemánu 1992 leai stáhta dakkaviđe disposišuvdnii
- eanan mii ng. avvitringa bokte bidjon allmänningmeahccái⁶ (18 § RNL).

³ Čearu guohtunguovlluin ipmirduvvo čearroguovlu ja eará guovllut maid čearru geavaha boazodollui (8 § RNL).

⁴ Boazoealáhuspolitihkalaš lavydegottiin oavvilduvvo meahcceeatnamiin (utmark) vuostebealli ng. inägai, nammalassi eanan mii ii leat gilvigieddi, gieddi dehe gilišilju (SOU 2001:101 s. 298).

⁵ Ruvnueatnamiin oavvilduvvo eanan mii hálldahuvvo stáhtas ja visot eanan gos čearut besset geavahit eatnama

jagi birra ja mii gullo dehe loahpageažis 1992 gullui stáhtii (geahča 3 § boazoealáhusláhka). Go stáhtalaš ruvdnoeanan gilviráji vuolil jagi 1992 sirdošuvvui priváhta oamasteaomái deattuhuvvui ahte rievdaduvvon oamastandilit eai váikkuhan čearuid rievtti geavahit birrajagi-eatnamiid boazodollui, bivdui ja guolásteapmái (prop. 1991/92:134, s. 34). Opmodatregistaris boahtá ovdan makkár eanan lea ruvnnoeanan

(23 § fastighetsregisterförordning [2000:308]).

⁶ [Allmänningsskog](#) ipmirduvvo guovlu mii lea merkejuvvon vurkenmeahccái ng. Dalarnas leanas ja Gävleborgs leanas dehe allmänningii avvitringii Västerbottena ja Norrbottena leanas. Allmänningmeahcci gullo oamásteddjiide daid opmodagaide geain meahcci storskiftes dehe avvittingas lea eretváldon deheh maiguin, opmodatásahusa mearrádusa mielde, lea oktasaš riekti oassálastimii meahcis (1, 2 §§ lag [1952:167] allmänningmehciid birra Norrláddas ja Dalarnas).

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

ogenomförbar (där lämpligt virke saknas) eller står i strid mot andra intressen (miljö/områdesskydd).

Nedan följer en beskrivning av rennäringslagens regler om uttag av virke för byggande.

Virkesuttag för anläggningar som behövs för renskötseln

Om virke behövs till uppförande av arbetshagar, stängsel, renslakterier eller anläggningar som behövs för renskötseln inom samebyns betesområde³ får skog avverkas på de delar av betesområdet som tillhör

- lappmarkerna,
- renbetesfjällen eller
- de områden i Jämtlands och Dalarnas län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete.

Även för att uppföra renvaktarstuga, kåta, förvaringsbod eller annan mindre byggnad som behövs för renskötseln får skog för detta syfte avverkas på utmark⁴ inom samebyns betesområde (16 § första och andra stycket och 17 § första stycket RNL).

Virkesuttag för familjebostad

Medlem i sameby har även rätt att ta virke till uppförande eller ombyggnad av familjebostad. Virket får tas inom byns betesområde på

- kronomark⁵ som står eller vid utgången av juni 1992 stod under statens omedelbara disposition eller
- mark som vid avvittring utlagts till allmänningsskog⁶ (18 § RNL).

³ Med samebys betesområde förstås byområdet och övriga områden som samebyn begagnar för renskötsel (8 § RNL).

⁴ Enligt Rennäringspolitiska kommittén avses med utmark motsatsen till inäga, dvs. all mark som inte är åker, äng eller trädgård (SOU 2001:101 s. 298).

⁵ Med kronomark avses mark som förvaltas av staten och all mark där samebyarna får bruka marken året runt och som tillhör eller vid utgången av 1992 tillhörde staten (se 3 § rennäringslagen). När den statliga kronomarken nedanför odlingsgränsen år 1992 övergick i privat ägo underströks att de ändrade ägandeförhållandena inte påverkade samebyarnas rätt att använda året-runt-markerna för renskötsel, jakt och fiske (prop. 1991/92:134, s. 34). Av fastighetsregistret framgår vilken mark som är kronomark

(23 § fastighetsregisterförordning [2000:308]).

⁶ Med allmänningsskog förstås område som avsatts till besparingsskog vid storskifte i Dalarnas län och Gävleborgs län eller till allmänning vid avvittring i Västerbottens och Norrbottens län. Allmänningsskog tillhör ägarna av de fastigheter för vilka skogen vid storskifte eller avvittring blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid fastighetsbildning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen (1, 2 §§ lag [1952:167] om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna).

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.4 **M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide - joatkka**

Murren konsešuvnnačearuide

Konsešuvdnaboazodoallu jođihuvvo erenoamáš lobi geažil mii mearkkaša ahte konsešuvnnaoamasteaddji ii iešalddis oačču daid vuoigatvuodaid mat gullojit boazodoalloriektái. Dan sajis boahká ovdan leanastivrra mearrádušas juolludit konsešuvnna ja dat eavttut mat lea das dieđihuvvo man muddui konsešuvnnaoamasteaddjis lea riekti hukset áiddiid, hukset huksehusaid ja murret konsešuvnnaguovllus (88 § 4 RNL).

Ráddjehusat riektái murremii

Cegget ášahusaid dehe smávit huksehusaid mat dárbbahuvvojit boazodollui (namalassii mii lohkkoujvvo 16 § vuosttaš ja nuppi bihtás) čearru dehe dan miellahttu ožžo dušše váldit goike muoraid, biekkas njeidon muoraid, meahccebázahusaid, bonju beahcce- ja guossamuoraid dehe, gaskaboddasaš dárbbui, lastamuoraid mat šaddet meahcceeatnamiin (utmark). Dát guoská eatnamii olggobealde lappmarkaid ja boazoguohtuneatnamiin mat gullojit čearu guohtunguvlui (17 § njealját bihtá RNL).

Šaddi goahccemuorat (bajil namuhuvvon áigumušaide) ožžo čuollat dušše čujuhusa mielde eatnama oamasteaddjis dehe geavaheaddjis, jus dat ii mieđit juoga iežá (17 § goalmát bihtá RNL).

Čuollan meahcis go galgá hukset veahkaorohaga ožžo dušše dahkkot eananoamasteaddji čujuhusa mielde (18 § RNL).

Ráđđehus dehe eiseváldi man ráđđehus mearrida sáhtta muhtin áigái gieltit čuollama šaddi beziin, guosain dehe soggin, jug dárbbaha sealluhit meahci dehe meahci šaddama dihte (22 § RNL).

Buhtadus

Okta oassi rievttis murret mošuvnna ovddideaddji lea namuhan vejolašvuoda ruohtasárvobuhtadussii.

Boazoealáhuslága jelgii (sámit) eai dárbbas buhtadit

- meahci mii lea čuollon ruvnnoeatnamis mii čužžo dehe loahpageažis geassemánu 1992 čuočču stáhta dakkaviđe disposišuvdnii dehe
 - eanan mii avvittringas lea dahkkon allmänningmeahccái
- Seamma lea šaddu lastamuoraide mat váldot
- lappmarka siskkobeaide,
 - boazoguohtunduoddariin ja
 - daid guovlluin Jämtlándda ja Dalarnas leanas mat loahpageažis geassemánu 1992 gullojedje stáhtii ja ledje erenoamážit loahpaduvvon boazoguohtumii.

Muđuin buhtadus galgá máksot ruohtasárvvus daid šaddi muorain mat váldot (ruohtasárvobuhtadus). Soahpamušas jus buhtadusa ii sáhte oažžut de leanastivra, belálaččaid gáibádusaid mielde, nammada soapmáša guhte soabada belálaččaide (21 §

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

Virkesuttag för koncessionssamebyar

Koncessionsrenskötsel bedrivs efter särskilt tillstånd vilket innebär att koncessionshavaren inte automatiskt får tillgång till de rättigheter som ingår i renskötselrätten. Detta framgår i stället av länsstyrelsens beslut att bevilja koncession och de villkor som däri anges om i vilken utsträckning koncessionshavare har rätt att anlägga stängsel, uppföra byggnader och ta virke inom koncessionsområdet (88 § 4 RNL).

Begränsningar av rätten till virkesuttag

För uppförande anläggningar eller mindre byggnader som behövs för renskötseln (dvs. vad som uppräknas i 16 § första och andra stycket) får samebyn eller dess medlemmar endast ta torra träd, vindfällen, skogsavfall, tall- och grantjur eller, för tillfälligt behov, lövträd som växer på utmark. Detta gäller på mark utanför lappmarkerna och renbetesfjällen som hör till en samebys betesområde (17 § fjärde stycket RNL).

Växande barrträd (för ovanstående ändamål) får avverkas endast efter anvisning av markens ägare eller brukare, om denne inte medger något annat (17 § tredje stycket RNL).

Avverkning av skog för uppförande av familjebostad får endast ske efter anvisning av markägaren (18 § RNL).

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan för viss tid förbjuda avverkning av växande tall, gran eller björk, om det behövs för att bevara skogen eller för skogens återväxt (22 § RNL).

Ersättning

Som en del i rätten att ta ut virke har motionären nämnt möjligheten till rotvärdesersättning.

Enligt rennäringslagen behöver (samerna) inte lämna ersättning för

- skog som avverkas på kronomark som står eller vid utgången av juni 1992 stod under statens omedelbara disposition eller
- mark som vid avvittring utlagts till allmänningsskog

Detsamma gäller växande lövträd som tas

- inom lappmarkerna,
- på renbetesfjällen samt
- inom de områden i Jämtlands och Dalarnas län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheadji čearomiellahtuide - joatkka

RNL). Dát mearkkaša ahte sámít geat murrejit olggobealde boazoealáhuslága diedihuvvon guovlluid galget máksit buhtadusa eananoamasteaddjái dan ovddas. Nuppos de guoská maid sámiid geat eat geavat iežas rievtti murret lea vejolašvuohta dan sajis oážžut ruhtasárvobuhtadusa.

Boazoealáhuslága (prop. 1971:51 s. 165) ovdabargguin boahtá ovdan ahte riekti murret go galgá hukset veahkaorohaga sáhtá lonohuvvot ruhtasárvobuhtadussii mii máksjuvvo Sámefoanddas (dalle gohččoduvvon lappfonden). Ruhtasárvobuhtadusat mearriduvvojedje ovdal manjil ohcamuša Sámefoandda stivrii ja máksjuvvui foandda ruđaiguin. Manjit guorahallamis evttohuvvui ahte máksin ruhtasárvobuhtadusas ii galggalii dahkkot Sámefoandda ruđaiguin muhto galggai sihtat eananoamasteaddji máksit (SOU 2001:101 s. 402). Evttohusa eai goassige čadahan lágas, ja ii oru dego Sámefoanda lea máksán ruhtasárvobuhtadusaid jagi 1998 rájis. Iige lea namuhuvvon máksimat ruhtasárvobuhtadusat reglerenreivviin, boazoealáhusmearrádusas (1993:384) dehe Sámefoandda iežá stivrendokumeanttain. Makkárge ekonomalaš vejolašvuođat máksit dakkár buhtadusaid ii goitge gávdno. Oktavuodáin SFV:in boahtá ovdan ahte eat sii iige iežá eananoamasteaddjit mákset ruhtasárvobuhtadusaid dehe ožžot ohcamušaid dakkár máksimiidda.

Ovdabargguin namuhuvvo vejolašvuohta ruhtasárvobuhtadussii dušše gaskavuođas veahkaorohaga huksemis. Manjbut guorahallamis ságastit oppalaččat ahte buhtadus máksjuvvo go boazodoalli ii geavat iežas rievtti boazoealáhuslága jelgii murret meahcis ásašusaid huksemis.

Boazodoallolága njuolggadusaid čadaheapmi

Dat eananoamasteaddjit geat erenoamážit geavahit boazoealáhuslága njuolggadusaid leat Statens fastighetsverk, Allmänningsskogarna, Sveaskog ja SCA. Go boazoealáhusláhka ja dan ovdabargu ii lagabut diedit got murrenáššit galget gieđahallot eananoamasteaddji geavaha sierra vugiid. Eanemusat mearriduvvo murren formálalaš vuogi mielde manjil go lea čálalaš ohcamuš čearus dehe ovttaskas čearomiellahtus. Dan manjil eananoamasteaddji mearrida (ovttas ohcciin) makkár muora galgá váldit ja got galgá dahkkot (omd. jus ohcci ieš sáhtá váldit muoraid gahččan muorain dehe ieš čuollat merkejuvvon muoraid). Maid mii guoská formalia ja proseassa gitta praktihkalaččat čadahuvvo de leat mánnga jearaldagat vástádusaid haga (omd. makkár vuodu dárbbaha, gii mearrida ja jus sáhtá váidalit mearrádusa). Iige mii guoská jearaldaga veardideamis diliin dego ovdamearkka dihte birassuodjeguovlluid dálá láhkaásahus ii atte čielga vástádusa. Got riekti murrii lea gos guovlosuodji dego luonddureserváhtat leat

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

I andra fall ska ersättning lämnas för rotvärdet av de växande träd som tas (rotvärdesersättning). Om överenskommelse om ersättningen inte kan uppnås utser länsstyrelsen, på parts begäran, någon att förlika parterna (21 § RNL). Detta innebär att de samer som tar virke utanför de i rennäringslagen angivna områdena ska erlagga ersättning till markägaren för detta. Omvänt gäller även att de samer som inte utnyttjar sin rätt att ta ut virke har möjlighet att i stället erhålla rotvärdesersättning.

Av förarbetena till rennäringslagen (prop. 1971:51 s. 165) framgår att rätten att ta virke för uppförande av familjebostad kan bytas ut mot rotvärdesersättning som utgår från Samefonden (då kallad lappfonden). Rotvärdesersättningar beslutades alltså tidigare efter ansökan av Samefondens styrelse och betalades med fondens medel. I senare utredning föreslogs att utbetalning av rotvärdesersättningar inte borde göras med Samefondens medel utan att anspråk härom i stället borde riktas mot markägaren (SOU 2001:101 s. 402). Förslaget blev aldrig omsatt i lag, dock tycks några rotvärdesersättningar inte ha betalats ut från Samefonden sedan år 1998. Inte heller omnämns utbetalningar av rotvärdesersättningar i regleringsbrev, rennäringsförordning (1993:384) eller Samefondens övriga styrdokument. Några ekonomiska möjligheter att utbetala dessa ersättningar finns i vart fall inte. I kontakter med SFV framkommer att varken de eller andra markägare betalar ut rotvärdesersättningar eller får ansökan om sådana utbetalningar.

I förarbetarna nämns möjligheten till rotvärdesersättning endast i förhållande till uppförande av familjebostad. I den senare utredningen talas generellt om att ersättning utgår när renskötaren inte utnyttjar sin rätt enligt rennäringslagen att ta virke ur skogen för byggande av anläggningar.

Tillämpning av rennäringslagens regler

De markägare som framför allt har att tillämpa rennäringslagens regler är Statens fastighetsverk, Allmänningsskogarna, Sveaskog och SCA. Eftersom rennäringslagen och dess förarbeten inte närmare anger hur frågor om uttag av virke ska hanteras tillämpar markägarna olika förfaranden. I de flesta fall fattas beslut om uttag av virke enligt ett formaliserat förfarande efter en skriftlig ansökan från sameby eller enskild samebymedlem. Därefter avgör markägaren (tillsammans med den sökande) vilket virke som ska tas ut och hur detta ska ske (t.ex. om sökanden själv kan ta virke direkt ur virkesvältor eller själv avverka stämplade träd). Även när det gäller formalia och processen fram till en praktisk verkställighet lämnas frågor många frågor obesvarade (t.ex. om vilket underlag som krävs, vem som fattar beslut och om beslut går att överklaga). Inte heller i fråga om övervägningar i förhållande till exempelvis miljöskyddsområden ger nuvarande lagstiftning något tydligt svar. Hur rätten till virke står sig i fall där områdesskydd såsom naturreservat gäller varierar alltså utifrån markägarens tillämpning och bedömning. Detta gäller även i de fall (markägaren anser) att det inte finns tillgång på lämpligt virke.

PK PH Hld

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide - joatkka

rievdá eananoamasteaddji geavaheami ja árvvoštallama mielde. Dát gullo maid dalle go (eananoamasteaddji oaivvilda) ii gávdno heivvolaš muorat.

Váilevašvuohta njuolggadusain got riekti murremii čadahuvvo, sihke mii guoská formalia/hálddahusa čadaheami ja doaimma praktihkalaččat, addá stuorra eahpečielgavuodaid sihke riekteomasteddjiide namalassii sámiiide ja eananoamasteddjiide. Láhkaásahus diktá juohke ovttaskas eananoamasteaddji – beroškeahtá jus lea priváhta dehe stáhta – ieš mearridit ovttaskas sámiiid ja čearuid vejolašvuoda geavahit iežas rievtti murret.

SFV lea cealkán ahte váttisvuodát ihtet go eai leat njuolggadusat ja lea digaštallan vejolašvuoda ovttas iežá bealálaččaiguin (leanastivra, meahccefitnodagat) hábmet oktasaš njuolggadusaid maid juohkehaš sáhtá geavahit.

Mii guoská ruohtasárvohtadusa de lea eahpečielggas geas lea ovddasvástádus máksit ruohtaárvohtadusa, áššiin; visot áššiin gos riekti murret ii leat geavahuvvon dehe dušše muorra hukset veahkaorohaga ja maid makkár hápmi dán meanus lea; gáibiduvvo go čálalaš ohcamuš, got rehkenastá árvvu jna.

Sámedikki doaimmahanváldi

Sámediggi lea guovddáš hálddahuseiseváldi ja ráđđehusa áššečehpodateiseváldi ovddasvástádusain áššiin mat gusket boazoealáhus. Mii guoská murrema de lea goitge váldooassái iežá eiseválddit (Leanastivra, SFV) ja ovttaskas eananoamasteaddjit (Sveaskog ja iežát) geat šaddet geavahit boazoealáhuslága njuolggadusaid. Go Sámedikkis eai leat bearráigeahččoovddasvástádus daid eiseválddiide dehe ovttaskasaid badjel de Sámedikkis ii lea vejolašvuohta váikkuhit got dát doaimmaheaddji galget geavahit boazoealáhuslága dehe seahkanit ovttaskas áššiide. Sámedikkis ii leat ge makkárge láhkaásaheaddji doaimmahanváldi. Eiseváldegohččosis Sámedikkis lea bargu diedihit daid sami rivttiid (jfr 2 kap. 1 § 4-5 Sametingslag [1992:1433]) birra. Neavvumii Sámedikki rollas áššiin dego murren ja geavaheapmi láhkaásahusain Sámediggi sáhtá inannat Ealáhusdepartementii.

Čoahkkáigeassu

Sámi vuoigatvuodát mii guoská murrema huksehusaide stivrejuvvo boazoealáhuslágas gullevaš ovdabargguiguin. Visot doaimmaheaddji geat gullojit láhkii, sihke eiseválddit ja ovttaskas eananoamasteaddjit galget geavahit dan. Sámedikkis ii leat ovddasvástádus čielggadit eahpečielggasvuodaid got lága njuolggadusat galget geavahuvvot ja got rievttit galget čadahuvvot praktihkalaččat. Dát guoská maid áššiid ruohtaárvohtadusaid birra. Sámedikkis lea goitge vejolašvuohta diedihit Ealáhusdepartementii daid eahpečielggasvuodaid birra mat leat ja dárbbu čielggadit daid.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

Avsaknaden av regler kring hur rätten till virkesuttag ska utövas, både vad gäller det formella/administrativa förfarandet och verkställigheten i praktiken, innebär stora oklarheter för såväl rättighetshavarna dvs. samerna och för markägarna. Lagstiftningen lämnar det upp till varje enskild markägare – oavsett privat eller statlig – att själv avgöra enskilda samers och samebyars möjlighet att utöva sin rätt att ta ut virke.

SFV har uttryckt att problem uppkommer i och med avsaknaden av reglering och har diskuterat möjligheterna att tillsammans med andra inblandade aktörer (länsstyrelsen, skogsbolag) utforma gemensamma riktlinjer som alla kan tillämpa.

När det gäller rotvärdesersättningar är oklart vem som har ansvaret för att betala ut rotvärdesersättningar, i vilka fall; samtliga fall där rätten att ta ut virke inte utnyttjas eller endast virke för uppförande av familjebostad samt hur förfarandet för detta ser ut; krävs skriftlig ansökan, hur beräknas värdet osv.

Sametingets befogenheter

Sametinget är central förvaltningsmyndighet och regeringens expertmyndighet med ansvar för frågor som berör rennäringslagen. I fråga om virkesuttag är det dock huvudsakligen andra myndigheter (Länsstyrelsen, SFV) och enskilda markägare (Sveaskog m.fl.) som har att tillämpa rennäringslagens bestämmelser. Eftersom Sametinget inte har tillsynsansvar över dessa myndigheter eller enskilda saknar Sametinget möjlighet att påverka hur dessa aktörer ska tillämpa rennäringslagen eller att gå in i enskilda ärenden. Sametinget har inte heller lagstiftande befogenheter. Inom sitt myndighetsuppdrag har Sametinget att informera om de samiska rättigheterna (jfr 2 kap. 1 § 4-5 Sametingslag [1992:1433]). För ledning om Sametingets roll i frågor om uttag av virke och tillämplig lagstiftning kan Sametinget vända sig till Näringsdepartementet.

Sammanfattning

De samiska rättigheterna vad gäller uttag av virke för byggande regleras i rennäringslagen med tillhörande förarbeten. Alla aktörer som omfattas av lagen, såväl myndigheter som enskilda markägare ska tillämpa den. Sametinget ansvarar inte för att reda ut oklarheter angående hur lagens bestämmelser ska tillämpas och hur rättigheterna utövas i praktiken. Detta gäller även frågor om rotvärdesersättning. Sametinget har dock möjlighet att upplysa Näringsdepartementet om de oklarheter som föreligger och behovet av förtydliganden, vilket Sametinget planerar.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.4 M 499 – Viežžan meahcis hukseheaddji čearomiellahtuide - joatkka

Jus lea dárbu ovttahttit organisašuvnna ja meanu murremii sierra meahcehálldahusain de lea vuosttažin daid doaimmaheddjiid bargu čadahit. Dieđuid mielde SFV:s lea áigumuš ovttasbargat iežá doaimmaheddjiiguin ovttahttit giedahallama murrenásšiin.

Sámedikki vuovdestrategiija

Boazodoallolávdegoddi lea mearridan gohčcut hálldahusa ráhkadit vuovdestrategiija (boazodoallolávdegotti beavdegirji § 15 "Sámedikki bargu vuovdeáššiiguin" njukčamánu 12-13 2018). Hálldahus galgá maid geahččat makkár rievdadusat dárbbášuvvojit boazodoallolágas.

Mearrádusevttohus – Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna lea dasto vástiduvvon.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Lars Jonas Johansson gáibida ášši máhcuhuvvot.

Ávtehe loahpaha digašallama.

Sámediggeortnega § 56 jelgii galgá gáibádus ođđa meannudeamis biddjot mearrádusa vuollái ovdal iežá gáibádusaid.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut Lars Jonas Johanssona gáibádusa máchahit ášši ja gávnnahe ahte Sámediggi hilgu gáibádusa máchahit ášši.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju gáibádusa máchahit ášši vástida juo, ja son guhte ii doarjjo vástida ii.

Rabas jienasteamis šaddet 14 juo-jiena ja 15 ii-jiena. Okta lahttu addá guoros jiena ja okta lahttu ii jienas. Sámediggi lea dasto mearridan hilgut Lars Jonas Johanssona gáibádusa máchahit ášši.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida dasto

ahte mošuvdna lea vástiduvvon.

Čoahkkinn botkejuvvo 2018-05-24, dii 17.00 – 2018-05-25, dii 08.30.

§ 35.4 M 499 – Uttag av skog för byggande för samebymedlemmar – *forts.*

Om behov finns att samordna organisationen och procedurerna för uttag av virke hos olika skogsförvaltare ankommer det i första hand på dessa aktörer att genomföra. Enligt uppgifter har SFV för avsikt att i samarbete med andra aktörer att samordna hanteringen av frågor om virkesuttag.

Sametingets skogsstrategi

Rennäringsnämnden har beslutat att uppdra till kansliet att utarbeta en skogsstrategi (rennäringsnämndens protokoll § 15 "Sametingets arbete med skogsfrågor", 12-13 mars-18). I uppdraget ingår att se över vilka förändringar som behövs i rennäringslagen.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

Lars Jonas Johansson yrkar om återremiss.

Ordföranden förklarar debatten avslutad

I enlighet med § 55 Sametingsordningen ska yrkande om återremiss ska prövas före andra yrkanden

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Lars Jonas Johanssons yrkande om återremiss och finner att Sametinget förkastat yrkandet om återremiss.

Votering begärs

Den som stöder yrkande om återremiss svarar ja och den som inte stöder svarar nej.

Vid öppen votering avges 14 ja-röster, 15 -nej röster. En ledamot röstar blankt och en ledamot Röstar inte. Sametinget har därmed förkastat Lars Jonas Johanssons yrkande om återremiss.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar således

att motionen därmed är besvarad.

Ajournering 2018-05-24, kl 17.00 – 2018-05-25, kl 08.30.

./ Lahtut čurvojuvvojit nammačuorvunlisttu nr 3 mielde, 2018-05-25, dii 08.30.
31 lahtu leat sajis.

Agneta Rimpi čohkká lahtu Håkan Jonsson sajis
Áslat Simma čohkká lahtu Matti Berg sajis
Peter Holmqvist čohkká lahtu Oscar Sedholm sajis
Tomas Påve čohkká lahtu Ingrid Inga sajis
Rolf Ohlson čohkká lahtu Sten Wälitalo sajis
Kristina Krihke Nordling čohkká lahtu Christina Åhrén sajis
Julia Omma čohkká lahtu Anne Madeleine Kuhmunen sajis
Elisabeth Önnhall čohkká lahtu Julia Wahlberg sajis
Ronny Svarto čohkká lahtu Lars Wilhelm Svonni sajis
Carola Fjällström čohkká lahtu Torkel Stångberg sajis

./ Upprop av ledamöter enligt bilagd närvarolista nr 3, 2018-05-25, kl 08.30.
31 ledamöter är närvarande.

Agneta Rimpi ersätter ledamoten Håkan Jonsson
Áslat Simma ersätter ledamoten Matti Berg
Peter Holmqvist ersätter ledamoten Oscar Sedholm
Tomas Påve ersätter ledamoten Ingrid Inga
Rolf Ohlson ersätter ledamoten Sten Wälitalo
Kristina Krihke Nordling ersätter ledamoten Christina Åhrén
Julia Omma ersätter ledamoten Anne Madeleine Kuhmunen
Elisabeth Önnhall ersätter ledamoten Julia Wahlberg
Ronny Svarto ersätter ledamoten Lars Wilhelm Svonni
Carola Fjällström ersätter ledamoten Torkel Stångberg

RK PH Åkl

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.5 M 505 - Buhtadeaddji EU-ruhtaduvvon boazooastindoarjja boazoealáhusas

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 505 Per Mikael Utsi ovddidan 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-199
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12-1-13, § 134.9
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.7
- Ealáhuslávdegotti beavdegirji 2018-04-04
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 74.8

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Per Mikael Utsi lea guovvamánu 11 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida:

- ahte ráđđehus rievdata mearrádus (2015:406) Báikegoddedoaimmaid doarjaga mat galget leat buhtadussan boazoealáhussii daid lassigoluid ovddas ja sisabođu massima ovddas maid luondduguhtuma gáržžideamit dagahit.
- ahte ráđđehus rievdata mearrádusa (1986:255) bohccobierggu haddedoarjaga birra ođđa mearrádusain mii addá buhtadusa boazoealáhussii oastit ealihanbohccuid.
- ahte mákso doarjja mii lea 200 kr jahkásaččat juohke bohcco nammii boazologu jelgii, boazoeaiggátmiellahttui dahje konsešuvdnadoallái guhte iesheanalaččat, bistevaččat ja vuoittu dihte doaimmaha boazoealáhusa.
- ahte dán doaibmabiju ruhtadit beliin dainna EU doarjagiin mii mákso báikegoddeovdánahttimii, ja beliin dan boazoealáhusjuolludusas mii mákso haddedoarjjan.

Stivra mearridii skábmamánu 12 -14 b 2017, § 175.7

- ahte bivdit ealáhuslávdegottis ja boazodoallolávdegottis cealkámušaid áššái.

Ealáhuslávdegoddi ja boazodoallolávdegoddi leat giedahallan mošuvnna goabbat čeahkkimis cuonomanu 4 beaivvi ja cuonomanu 5 beaivvi ja addet čuovvovaš cealkámuša áššái;

Báikegoddeprográmmas 2014-2020 leat mánga sierra doarjjaortnega. Das leat fitnodatdoarjja, prošeaktadoarjja ja eanandoallodoarjja. Eanandoallodoarjja lea eanandolliide. Ulbmilin das lea sihkkarastit ahte gávdnojit eanandoallobuktaga, ja ahte eanandoallit sáhttet buvttadit daid govttolaš haddái. Áigumuš lea maid ovddidit vugiid mat leat birasseastevaččat.

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.5 M 505 - Kompenserade EU-finansierat livdjursstöd till rennäringen

Dokument

- Motion nr 505 av Per Mikael Utsi 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-199
- Styrelseprotokoll 2017-09-12-1-13, § 134.9
- Styrelseprotokoll 2017-11-12—14, § 175.7
- Näringsnämndens protokoll 2018-04-04
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 74.8

Föredragande: Marita Stinnerbom

Per Mikael Utsi har den 11 februari 2017, inlämnat en motion där han yrkar:

- att regeringen ändrar förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder före att kompensera rennäringen för de merkostnader och inkomstbortfall som är relaterade till begränsningarna för naturbetesmarkernas produktionsförmåga.
- att regeringen ersätter förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött med en förordning om kompenserade livdjursstöd till rennäringen,
- att stöd lämnas med 200 kronor årligen per ren enligt renlängd till renskötande medlems eller koncessionshavares hushåll som självständigt, i vinstsyfte och varaktigt bedriver rennärlingsverksamhet, och
- att åtgärden finansieras till hälften med EU:s bidrag till landsbygdsutveckling och till hälften med det rennäringsanslag som används som pristillägg.

Styrelsen beslutade den 12 -14 november 2017, § 175.7

- att överlämna till närings- och rennäringsnämnden för yttrande.

Näringsnämnden och rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 4 respektive den 5 april 2018 och anför följande;

I landsbygdsprogrammet 2014 – 2020 ingår flera olika stöd. Det är företags- och projektstöden samt jordbrukarstöden. Jordbrukarstöden är stöd till lantbrukare. Syftet är bland annat att säkerställa att det finns jordbruksprodukter och att lantbrukarna ska kunna producera dem till rimliga priser. Intentionen är också att främja metoder som är bra för miljön. Jordbrukarstöden

PK PH Kelt

§ 35 Mošuvnnat- joatkka

§ 35.5 M 505 - Buhtadeaddji EU-ruhtaduvvon boazooastindoarjja boazoealáhusas- joatkka

Eanandoalloarjja manná vuosttažettiin eanandolliide vai dat dollet eatnamiid ja elliid, ja das leat maid doarjagat ja buhtadusat mat lea mealgadii areálavuđot doarjagat, dego birasbuhtadusat, buhtadusat ekologalaš buvttadeapmái ja kompensašuvdnadoarjjan ja doarjjan mii mákso elliidčálgbijuide.

Eanandoallit ožžot maid sisaboahtodoarjaga njuolggodoarjjan (dállodoarjjan) hektáraid mielde muhto dat ii leat čadnon buvttadeapmái ja galgá baicca suddjet hadderievddademiid ja márkanheivehemiid vuostá. Stuorimus oassi EU eanandoallobušehtas manná eanandoalu njuolggodoarjagiidda, ja njuolggadusat mearriduvvojit EU-dásis ja máksojit boandaide Eurohpalaš dáhkádušfoandda bokte. EU ruhtada dán doarjaga ollásit.

Dálá báikegoddeprográmmas eai gávdno areáladoarjagat boazoealáhussii, doarjagat leat baicca investerendoarjagat boazofitnodagaide ja álggadoarjagat nuorra boazovázziide.

Báikegoddemearrádus (2015:406) mudde báikegoddeprográmma Ruotas ja dan vuodđun leat EU iešguđet mearrádusat. Jus galggalii rievdatit njuolggadusaid nu ahte boazoealáhus oažžu buhtadusaid nugo eanandoalus liigegoluid ja sisaboahtomassima ovddas, de fertelii kommišuvnnain (KOM) ođđasis šiehtadallat dán birra.

Ságastallamat ođđa prográmmaáigodaga birra mii álgá mannel 2020 leat juo álgán ja Ruotta lea čájehan maid dat háliida iežas eanandoallopoltiikain 2030 guvlui. Okta mihttu lea deattuhit birrasa ja dálkkádaga dainna áigumušain ahte galggašii unnidit eanandoalu sorjavašvuoda sisaboahtodoarjagiidda. Njuolggodoarjagat Ruotas leat dagahan ahte eanandolliin dáppe ii leat gánnáhahtti doaibma doarjagiid haga, mii lea erohussan iežá riikkaide Eurohpás gos maiddái leat sorjavaččat doarjagiin, muhto eai liikka bahuid go Ruotas. EU ávžžuha eambo go Ruotta deattuhit máhttoloktendoaimmaid. Njuolggadoarjagiid sadjái galget eanet buhtadusat biras- ja dálkkádatbijuide ja ekovuogádatbálvalusat vuoruhuvvot.

Dain surggiin mat árvideamis vuoruhuvvojit boahpte prográmmaáigodagas leat olu vejolašvuodat heivehit boazoealáhussii ja iežá sámi ealáhusaide. Dat leat omd. biras ja dálkkádat, gilvonákca ja unnidit earu báikegottiid ja gávpogiid gaskka. Berre maiddái čalmmustahttit ja čilget ahte sámmit leat álgoálbmot.

Boazoealáhusa ja eanandoalu gaskka lea stuora veallan dat ahte bohccot leat luodusguohttu eallit ja ahte lea ekstensiiva ealáhus mii dárbbáša stuora eananguovlluid sihke vuvddiin ja duoddariin. Boazoealáhus ii buvttet seamma birasváikkuhusaid go eanas oassi eanandoalus dahká, muhto dat baicca lokte biologalaš girjáivuoda ja ekovuogádatbálvalusaid, ja nu dasto maiddái ceavzilis luonddu ja buresdoaibmi ruoná infrastruktuvrra. Boazoealáhus lea dasa lassin hui sorjavaš das ahte ángiruššamat duodai eastadit biras- ja dálkkádatrievdamiid.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.8 M 505 - Kompenserade EU-finansierat livdjursstöd till rennäringen – *forts.*

vänder sig i främst till lantbrukare för att sköta mark och djur och är dels stöd och ersättningar som i huvudsak är arealbaserade som miljöersättningar, ersättningar inom ekologisk produktion samt kompensationsstöd och dels stöd som är kopplade till djurvelfärd.

Lantbrukarna får också ett inkomststöd i form av direktstöd (gårdsstöd) som bygger på antalet brukade hektar men är inte kopplat till produktionen utan ska skydda mot prissvängningar och anpassande av marknaden. Den största delen av EU:s jordbruksbudget går till direktstöd för jordbruket och regelverket bestäms på EU-nivå samt betalas ut genom Europeiska garantifonden för jordbruket. Stödet finansieras helt via EU.

I innevarande landsbygdsprogram finns inga areella stöd till rennäringen utan de stöd som kommer ifråga är främst investeringsstöd till renskötsföretag samt startstöd för unga renskötare.

Landsbygdsförordningen (2015:406) reglerar landsbygdsprogrammet i Sverige och bygger på EU:s olika förordningar. En regeländring av den betydelsen att rennäringen skulle få ersättning/kompensation likt jordbruket för merkostnader och inkomstbortfall kräver omförhandlingar med kommissionen (KOM).

Diskussionerna om den nya programperioden efter 2020 har startat och Sverige har redovisat sina ambitioner med kommande jordbrukspolitik mot 2030. Ett av målen är att fokusera på miljö- och klimat med ambitionen att minska jordbrukets beroende av inkomststöd. Direktstöden har i Sverige lett till att Jordbrukare har en negativ lönsamhet utan stöd, vilket skiljer sig från de flesta andra länder i Europa där stödberoendet är stort men inte i samma grad som Sverige. EU förespråkar även ännu mer fokus på kunskapshöjande åtgärder till skillnad från Sverige. Minskningen av direktstöden ska kunna kompenseras med riktade ersättningar till miljö- och klimatåtgärder samt ekosystemtjänster.

De områden som troligen kommer prioriteras inför kommande programperiod finns flera områden där rennäringen och övriga samiska näringar kan passa in. Det är framförallt inom miljö och klimat, konkurrenskraft och att jämna ut skillnaden mellan stad och land. Att samerna är ett urfolk bör även det belysas och tydligt framföras. Rennäringen skiljer sig från jordbruket genom att det är fribetande djur och en extensiv näring som bedrivs över stora arealer både i skog och på fjäll. Rennäringen har inte samma miljöpåverkan som stora delar av jordbruket utan bidrar till biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster samt en hållbar natur och fungerande grön infrastruktur. Rennäringen är mycket dessutom beroende av insatser som minskar effekterna av miljö- och klimatförändringarna.

Prisstödet ingår som del i anslag 1.22 Främjande av rennäringen. Anslaget får användas för stöd med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för

PK R K K

§ 35 **Mošuvnnat- joatkka**

§ 35.5 **M 505 - Buhtadeaddji EU-ruhtaduvvon boazooastindoarjja boazoealáhusas- joatkka**

Haddedoarjja lea mielde juolludusas 1.22 Boazoealáhusa ovdánahttin. Juolludus oažžu geavahuvvot doarjagiidda vuhtiiválddidettiin Eurohpá-parlameantta ja ráđi mearrádusa (EU) nr 1308/2013 juovlamánu 17 b 2013 rájes mii dárkkuha ollislaš márkanortnega eanandoallobuktagiidda, ja ráđi mearrádusaid (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 ja (EG) nr 1234/2007 fámohtuma, eareliiggánit artihkal 213. Kommišuvdna lea 7.12.2016 mearridan lobi máksit našuvnnalaš doarjaga buvttadit a márkanfievrridit bohccuid ja bohccobuktagiid Ruotas, oažžu eanemusat juolludit 90 000 000 kr dakkár ulbmiliidda. Dat doarjja mii addo bohcco ja bohccobuktagiid buvttadeapmái ja márkanfievrrideapmái, sisttisdoallá maiddá haddedoarjaga, Tjernobyibuhtadusa, liigefuoðardoarjaga boazoguohtuma geažil, meahceallebuhtadusaid ja prošeaktadoarjagiid bohcco ja bohccobuktagiid buvttadeapmái ja márkanfievrrideapmái.

Jus ráhkada buori strategijja boahpte Báikegoddeprográmmaáigodahkii de sáhtá buoridit eavttuid ja veahkehit boazoealáhusa oažžut seamma vejolašvuodaid oažžut doarjagiid ja buhtadusaid go iežá areálaealáhusat.

Muđui áigu stivra geahčadit boazoealáhusa doarjavuogádaga ja buktit evttohusaid dálá mandáhtaáigodagas.

Ealáhuslávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivríi ahte dat evttoha dievasčoahkkimii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttouit stivrri ahtedat evttoha dievasčoahkkimii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrri evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrri evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.8 M 505 - Kompenserade EU-finansierat livdjursstöd till rennäringen

jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, särskilt artikel 213. Enligt Kommissionens beslut av den 7.12.2016 om tillstånd till utbetalning av nationellt stöd för produktion och saluföring av renar och renprodukter i Sverige, får högst 90 000 000 kr utbetalas för sådant

ändamål. I stöd för produktion och saluföring av renar och renprodukter ingår åtgärderna prisstöd, kompensation för Tjernobylyolyckan, stöd till tilläggsfoder i samband med problem med renbetet, rovdjursersättningar samt eventuella projektstöd för produktion och saluföring av renar och renprodukter.

Genom att utarbeta en strategi för kommande programperiod gällande Landsbygdsprogrammet kan förutsättningarna öka och då bidra till att rennäringen ges ökade möjligheter till stöd och ersättning i likhet med andra areella näringar.

I övrigt ämnar styrelsen att se över stödsystemet för rennäringen och komma med förslag under innevarande mandatperiod.

Näringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att föreslå plenum att motionen är besvarad i och med ovanstående yttrande.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att föreslå plenum att motionen är besvarad i och med ovanstående yttrande.

Styrelsen föreslår sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad .

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávteške

§ 35.6 M 512 – Sámi álbmotluohti

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 512 Ol -Johán Sikku ovddidan 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-206
- Sámiid 21 konferánsa 2017-02-09-11
- Stivrabeavdegirji 2017-09-12—13, § 134.16
- Sámiráði beavdegirji 2017-10-20-22
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 35.6
- Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 104.2

Áššegiedahalli: Anders Kråik

Ol-Johán Sikku lea guovvamánu 11 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi vuolggaha barggu álbmotluođi ráhkademiin olles Sápmai,

ahte Sámediggi vuolggaha dán evttohusa Suoma ja Norgga sámedikkiide, sámiide Ruošša bealde ja Sámiráđđái.

Stivra mearridii čakčamánu 12 – 13 b 2017, § 134.16

ahte gohččut hálldahusa giedahallat ášši.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Stivra mearridii cuoŋománu 11 – 13 b 2018, § 74.10

ahte gohččut Anders Kråik ja hálldahusa giedahallat ášši,

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis cuoŋománu 27 b.

Sámiid 21. konferánsa Tráantes guovvamánu 9 - 11 b 2017 mearridii doarjut evttohusa ahte ráhkadit sierra sámi álbmotluođi, ja gohčui sámi našunálasymbolaid lávdegotti jodihit dán proseassa ja bidjat ovdan gárvves evttohusa Sámiid 22. konferánsii 2021. SPR ja Sámiráđđi leat nappo addán mandáhta lávdegoddái ollašuhttit evttohusa.

Sámi našunálasymbolaid lávdegoddi doaibmá Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) ja Sámiráđi rámma siskkobealde, ja dan ulbmil lea hálldašit ja ovddidit sámi našuvnnalaš symbolaid. Lávdegoddi galgá buktit evttohusaid got hálldašit sámi našuvnnalaš symbolaid, ja evttohit njuolggadusaid got daid oázžu geavahit.

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.6 M 512 - Samisk nationaljojk

Dokument

- Motion nr 512 av Ol-Johán Sikku 2017-02-11, dnr 1.1.8-2017-206
- Samernas 21 konferens 2017-02-09-11
- Styrelseprotokoll 2017-09-12—13, § 134.16
- Samerådets protokoll 2017-10-20-22
- Styrelseprotokoll 2018-04-11—13, § 35.6
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 104.2

Föredragande: Anders Kråik

Ol-Johán Sikku har den 11 februari 2017, inlämnat en motion där han yrkar

- att Sametinget tar initiativ till att skapa en nationaljojk för hela Sápmi,
- att Sametinget därvid initierar detta förslag hos Sametingen på finsk och norsk sida av Sápmi, med samerna på rysk sida av Sápmi samt med Samerådet.

Styrelsen beslutade den 12 – 13 september 2017, § 134.16

- att uppdra till kansliet bereda ärendet.

Paragrafen justeras omedelbart

Styrelsen beslutade den 11 – 13 april 2018, § 74.10

- att uppdra till Anders Kråik och kansliet bereda ärendet,
- att behandla ärendet vid telefonsammanträdet den 27 april.

Samernas 21. konferens i Tråante 9 - 11 februari 2017 beslutade att stödja förslaget att utse en egen samisk nationaljojk, och uppdrog till kommittén för samiska nationalsymboler att leda denna process och bereda ett färdigt förslag till Samernas 22. Konferens 2021. Mandatet att fullgöra uppdraget med förslag på en nationaljojk har från SPR och Samerådets sida därmed lagts på kommittén att utföra.

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.6 **M 512 – Sámi álbmotluohti – joatkka**

Lávdegottis leat 6 (guhtta) lahtu; okta (1) lahttu guđege Sámedikkis, namalassii Suomas, Norggas ja Ruotas, ja golbma (3) lahtu Sámiráđi bealis. Okta Sámiráđi lahtuin lea ruošša sámiid ovddasteaddji.

Lahtut lea earet Anders Kråik guhte lea ságadoalli Tiina Sanila-Aikio, Thomas Åhrén, Ol Johan Gaup, Anna Igontova ja okta guoros sadi maid Sámiráđi galgá nammadit.

100 – jagi ávvudeami oktavuodas Tráantes 2017 evttohii lávdegoddi ahte Elsa Laula riegeádanbeaivi skábmamánu 29 b galgá leat almmolaš sámi levgenbeaivin maid dasto sihke SPR ja Sámiráđi mearridedje guovvamánus 2017.

Lávdegoddi áigu farggamusat bargagoahtit dáinna áššiin ahte válljet sámi álbmotluođi ja ovdanbuktit dan evttohusa Sámiid 22. konferánsas.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Ávteheke loahpaha digaštallama.

Ávteheke bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.6 M 512 - Samisk nationaljojk – *forts.*

Inom ramen för Samisk parlamentarisk råd (SPR) och Samerådet verkar kommittén för samiska nationalsymboler vars uppgift är att förvalta och utveckla samiska nationella symboler. Kommitténs uppdrag är att föreslå regler för förvaltning av samiska nationella symboler och föreslå riktlinjer för användning av samiska nationalsymboler.

Kommittén består av 6 (sex) ledamöter; en (1) ledamot från varje Sameting i Finland, Norge och Sverige samt tre (3) ledamöter från Samerådet. En av Samerådets ledamöter representerar de ryska samerna.

Ledamöterna förutom Anders Kråik tillika ordförande är Tiina Sanila-Aikio, Thomas Åhrén, Ol Johan Gaup, Anna Igontova samt en vakant plats som ska utses av Samerådet.

Inför 100 – års jubileet i Tråante 2017 föreslog kommittén att Elsa Laulas födelsedag den 29 november skulle utses att vara en officiell samisk flaggdag vilket sedan beslutades av både SPR och Samerådet i februari 2017.

Kommittén har för avsikt att skyndsamt påbörja arbetet med uppdraget att utse en nationaljojk för att senast inför samernas 22 Konferens 2021 framlägga ett förslag.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Paragrafen justeras omedelbart

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

PK PK Jakt

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávteške

§ 35.7 M 520 –Dárbu juristii mas lea sierragelbbolašvuohta

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 520 Lars-Paul Kroik ovddidan, 2017-08-29, dnr 1.1.8-2017-1137
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.18
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 74.11

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Lars-Paul Kroik lea borgemánu 29 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi pláne ja várre ruđa virgádit juristta Sámediggái (parlamentii) guhte álo goziha servodatplánema ja čuovvu ja analysere servodaga muđui Sámedikki ovddas.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.18

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša áššái.

Boazodoallolávdegoddi lea giedahallan mošuvnna cuonomanu 5 beaivvi 2018 ja cealká čuovvovaččat;

Ággan dán mošuvdnii lea ahte dat áššit maid Sámediggi galgá mearridit šaddet eanet ja eanet moalkát. Vai oažžut buoret mearrádusvuođu ja vai sihkkarastit ahte Sámediggi dahká ulbmillaš mearrádusaid de dárbbášuvvo jurista geas lea erenoamášmáhttu sámi áššiin, ja guhte iehšeanalisis máhtta guorahallat ja juridihkalaččat árvoštallat sámi perspektiivvas dakkár rievdadusaid mat sáhttet váikkuhit boazoealáhusguovlluid. Lea dárbu čuovvut servodatplánema ja servodatovdáneami oppalaččat. Lea erenoamáš stuora dárbu guorahallat váikkuhusaid maid sisabahkkemat buktet, ja go álggahuvvojit ođđa doaimmat dege boares doaimmat jotket ja got dat čuhcet eatnamiidda ja čáziide árbevirolaš guovlluin.

Rámmastuorideapmi

Sámediggi lea jahkásaš bušeahttavuodus ráđđehussii cuigen dárbbu oažžut stuorit hálddašanjuolludusaid vai nagoda bálvalit sámi álbmoga, dustet eanet bargguid ja leat mielde dan servodatovdáneamis mii dál dáhpuhuvvá. Dat lea danin vai Sámediggi galgá sáhttit deavdit politihkalaš doaimma ja eiseváldedoaimma mii mearkkaša ahte galgá áimmahuššat sámi beroštumiid.

§ 35 Motioner - *forts.*

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.7 M 520 –Behov av jurist med specialkompetens

Dokument

- Motion nr 520 Lars-Paul Kroik, 2017-08-29, dnr 1.1.8-2017-1137
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.18
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.11

Föredragande: Marita Stinnerbom

Lars-Paul Kroik har den 29 augusti 2017, inlämnat en motion där han yrkar

att Sametinget planerar för och avsätter medel till att knyta en lämplig jurist till Sametinget (parlamentet) som får till uppgift bl a att kontinuerligt bevaka samhällsplaneringen och göra omvärldsanalyser för Sametinget plenums räkning.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.18

att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018 och anför;

Skälet till yrkandet är att frågor som Sametinget ska besluta om blir mer och mer komplicerade att ta ställning till. För ett bättre beslutsunderlag och för att säkerställa att Sametinget kan fatta ändamålsenliga beslut behövs en jurist med specialkompetens i samiska frågor som självständigt och på eget initiativ analyserar och gör juridiska bedömningar utifrån ett samiskt perspektiv av alla aviserade förändringar som kan tänkas få konsekvenser för renskötselområdet. Det finns behov av att följa samhällsplaneringen och omvärldsutvecklingen i stort. Särskilt behov finns att analysera påverkan och konsekvenser vid exploateringar och etableringar av gamla och nya verksamheter som kan tänkas påverka förhållanden på land och vatten inom traditionella områden ur ett samiskt perspektiv.

Ramförstärkning

Sametinget har i det årliga budgetunderlaget till regeringen framhållit behovet av ett ökat förvaltningsanslag för att kunna vara det samiska folket till gagn, möta en ökande arbetsbelastning och vara med i den samhällsutveckling som råder. Detta för att Sametinget ska kunna utföra både sitt politiska uppdrag och sitt myndighetsuppdrag att ta tillvara det samiska

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.7 **M 520 –Dárbu juristii mas lea sierragelbbolašvuohta**

Go Sámedikki ovddasvástádus stuorru ja doaimmat lassánit, de fertejit maiddái Sámedikki bargonávccat ja ruhtánávccat lassánit seamma olu.

Dál eai juolo ekonomalaš resurssat dasa ahte čadáhít dábálaš doaimma nu got Sámedikkis lea riekti ja geatnegasvuohta dahkat álbmotrievttálaš instrumeanttaid jelgii, mearrádusaid ja juolludusreivviid jelgii.

Dáid ákkaid geažil lea Sámediggi 2018 juolludusreivves ožžon stuora rámmalassáneami. Danin lea dál buoret vejolašvuohta ovdánahttit doaimma ja virgádit ođđa bargiid.

Juristta rekrutteren boazoealáhus- ja álbmotrievtti suorggis

Okta dain virggiin mii almmuhuvvui stuorit rámmajuolludusa dihte, lea juristavirgi boazoealáhusas ja álbmotrievttis. Jurdda lea ahte ođđa jurista ovttas Sámedikki doaibmajuristtain galgá doarjut Sámedikki juridihkalaččat iešguđet surggiin – maiddái servodatplánemis – maid Sámedikki doaibma ja bargogohčus fáttmasta. Almmuhusas leat namuhuvvon iešguđet barggut mat galget dahkkot. Namalassii bargat boazoealáhusáššiid giedahallamiin ja riikkaidgaskasaš álgoálbmotrivttiin. Stuora oassi virggis lea ahte juridihkalaččat veahkehit iežá áššegiedahalliid ja leat mielde ráđđádallamiin ja iežá bargguin. Jurista galgá maid gozihit ja juohkit dieđuid našuvnnalaš lágaid birra ja álgoálbmotrievtti birra. Lea fásta virgi olles áiggis ja manemus ohcanáigemearri lei guovvamánu 11 b 2018. Rekrutteren válbmana njukčamánuš ja de virgáduvvo bargi nu jođánit go vejolaš.

Boazodoallolávdegoddi mearrida
ahte evttoha stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 **Motioner - forts.**

§ 35.7 **M 520 –Behov av jurist med specialkompetens – forts.**

folkets intressen. När Sametingets ansvarsområden och uppgifter växer krävs också att Sametingets personella och finansiella resurser ökar i motsvarande utsträckning.

Idag räcker de ekonomiska resurserna inte till för att driva ordinarie verksamhet på det sätt som Sametinget både har rätt och skyldighet till enligt folkrättsliga instrument, författningar och regleringsbrev.

Till följd av ovanstående skrivningar har Sametinget i regleringsbrevet för 2018 fått en stor ramförstärkning. Detta möjliggör en satsning på att utveckla verksamheten och nyanställa personal.

Rekrytering av jurist inom rennäring och folkrätt

Bland de tjänster som utlysts med stöd av det ökade anslaget finns en jurist inom rennäring och folkrätt. Tanken är att den nya juristen, tillsammans med Sametingets verksjurist ska kunna stötta Sametinget juridiskt inom de olika områden – inklusive samhällsplanering – som Sametingets verksamhet och uppdrag omfattar. Enligt annonsen ska följande arbetsuppgifter ingå i tjänsten. Att arbeta med handläggning av rennäringsfrågor och frågor kopplade till internationell urfolksrätt. En stor del i tjänsten är att som juridisk sakkunnig bistå andra handläggare samt delta i olika samråd och uppdrag. Till uppgifterna hör också att bevaka och informera om förändringar i nationell lagstiftning och inom urfolksrätten. Tjänsten är en tillsvidareanställning på heltid. Sista ansökningsdag var den 11 februari 2018. Rekryteringsprocessen förväntas slutföras under mars månad så att tjänsten kan tillträdas så snart som möjligt efter det.

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen med bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 **Motioner - *forts.***

§ 35.7 **M 520 –Behov av jurist med specialkompetens – *forts.***

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnmaha ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Christina Áhrén boahká fas sadijásis

Karl-Einar Enarsson čohkká lahtu Lars-Paul Kroik sajis

§ 35 **Motioner - forts.**

§ 35.7 **M 520 –Behov av jurist med specialkompetens – forts.**

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

Christina Åhrén återinträder

Karl-Einar Enarsson ersätter ledamoten Lars-Paul Kroik

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.8 M 522 –Meahcieallečivgamat vuovdečearuid birrajagieatnamiin

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 522 Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1258
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.20
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 74.12

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Lars-Jonas Johansson j.ea leat golggotmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas sii gáibidit

ahte stivra aktiivvalaččat bargá dan badjelii ahte meahcieallečivgamiid gávdnosat vuovdečearuin ollislaččat bissot dan čearus gos dat lea gávdnon. Jus vuovdečearru atná ahte lea vuoiggalaš juohkit gávdnosa nuppiin čearuin, de galgá vuovdečearru ieš beassat dan mearridit,

ahte Sámedikki stivra juohke dievasčoahkkimis muitala got dát bargi ovdána dassáži go ulbmil lea olahuvvon.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.20

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša áššái.

Boazodoallolávdegoddi lea gieđahallan mošuvnna cuonomanu 5 b 2018 cealká čuovvovaččat;

Ággan gáibádussii lea ahte vuovdečearut dávjá šaddet juohkit buhtadusa meahcieallegávdnosiid ovddas mat leat vuovdečearu birrajagi eatnamiin, duottarčearuiguin mat johtet meaddel čakča- ja gidđajodidettiin.

Dálá vuodđonjuolggadusat

Sámedikki juolludeapmi ja máksin meahccieallegávdnosiid buhtadusa dáfus stivrejuvvo sierra jiridihkalaš geatnegahtti vuodđonjuolggadusaiguin. Ruotas leat lágat; daid mearrida riikkabeaivi, mearrádusat; daid mearrida ráđđehus ja lálkaásahusat; daid mearridit eiseválddit. Daid gohčodit oktan namman vuodđonjuolggadussan. Visot vuodđonjuolggadusat leat čadni njuolggadusat ja dat mearkkaša ahte Sámediggi ferte heivehit ja čuovvut dálá vuodđonjuolggadusaid mat muddejit meahcieallebuhtadusa

§ 35 Motioner - *forts.*

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.8 M 522 –Rovdjursföryngringar inom skogssamebyars åretruntmarker

Dokument

- Motion nr 522 av Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1258
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.20
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.12

Föredragande: Marita Stinnerbom

Lars-Jonas Johansson m fl har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där de yrkar

- att styrelsen aktivt ska verka för, att rovdjursföryngringar inom skogssamebyar, oavkortat ska stanna inom den sameby, som föryngringen fastställts inom. Utifall skogssamebyn anser, att delning med annan sameby är berättigad, ska det vara upp till samebyn att själv bestämma detta,
- att Sametingets styrelse fortlöpande vid varje plenum, informerar om arbetets gång, tills dess att målet är uppfyllt.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.20

- att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.
-

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018 och anför följande;

Skälet till yrkandet är att skogssamebyar ofta måste dela ersättningen från rovdjursföryngringar som påträffas och fastställs inom skogssamebyarnas åretruntmarker med passerande fjällsamebyar när dessa genomför höst- och vinterflyttningar.

Gällande författningar

Sametingets fördelning och utbetalning av ersättning för rovdjursföryngringar styrs av regler i olika juridiskt bindande författningar. I Sverige finns lagar; som antas av riksdagen, förordningar; som antas av regeringen samt föreskrifter; som antas av myndigheter. Dessa brukar med ett samlingsnamn kallas författningar. Samtliga författningar är av bindande karaktär vilket innebär att Sametinget måste tillämpa och följa gällande författningar som reglerar frågor om fördelning och utbetalning av rovdjursersättning. Denna skyldighet gäller såväl viltskadeförordningen som Sametingets egna föreskrifter.

PK PH ASH

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.8 **M 522 –Meahceallečivgamat vuovdečearuid birrajagieatnamiin**

máksima ja juohkima. Dát geatnegasvuohta guoská sihke fuođđovahátortnegii ja Sámedikki iežas láhkaásahusaide.

Fuođđovahátortnet (2001:724)

Fuođđovahátortnet cealká ahte Sámediggi máksá buhtadusa boazovahága ovddas maid návdi, bierdna, geatki, albbas dege goaskin leat dagahan (4 §). Dasto daddjo ahte vahátbuhtadus dan ovddas maid návdi, geatki ja albbas dagahit mákso čivgamiid vuodul dahje jámmadis dahje soaittáhat meahcieallegávdnosiid vuodul čearu guohtuneatnamiin. (5 §). Buhtadus bierdna- ja goaskinvahágiid ovddas mákso jus dat gávdnojit čearu guohtuneatnamiin.

Dárkilet njuolggadusat das ahte got buhtadus mákso dege guđe čerrui dat mákso cai gávdno dán mearrádusas. Muhto Sámedikkis lea válđi ilmmuhit mearrádusaid doarjaga ja buhtadusa birra mii buhtada vahága maid fuođđu dagaha boazoealáhussii. (13 §).

Sámedikki mearrádusat doarjaga ja buhtadusa birra meahcceelliid ovddas čearuin (STFS 2007:9)

Sámediggi lea fuođđovahátmearrádusa vuodul ráhkadan mearrádusnjuolggadusaid das got buhtadus galgá máksot ja guđe/guđiid čearuide buhtadus mákso. Dain mearrádusain čilgejuvvo ná:

Buhtadus fuođđovahátmearrádusa vuodul galgá máksot meahcieallegávdnosiid ovddas mat leat čearu guohtuneatnamiin. Ruđat čearuide juhkkovuvvojit čearu siskkobealde nu got čearru ieš mearrida (9 §).

Dain guovlluin gos eai leat mearriduvvon rájit galgá buhtadus máksot dan čerrui mas leat leamaš bohccot čoahkis dálvealus guoskevaš dálvvi. Sámediggi mearrida buhtadusa go guoskevaš čearut leat addán cealkámuša áššis (10 §).

Jus geatkebiedju čivggaiguin gávdno čearu guohtunguovllus ja dat lea unnit go 5 km eret nuppi čearu guohtunguovllus, de galget čearut juogadit buhtadusa. Seamma lea de jus návdebiedju čivggaiguin gávdno unnit go 10 km eret nuppi čearu guohtunguovllus. Jus seamma albbasgávdnosa luottaid sáhhtá guorrat mánngga čearu guohtunguovllus, de galgá buhtadus juogaduvvot daid gaskka. Buhtadus galgá juhkkot seammamađe guđege čerrui, jus eai leat sierra ákkat juohkit earaládje.(11 §).

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.8 M 522 –Rovdjursföryngringar inom skogssamebyars åretruntmarker – *forts.*

Viltskadeförordningen (2001:724)

Viltskadeförordningen anger att Sametinget lämnar ersättning för skador på ren som orsakas av varg, björn, järv, lo eller kungsörn (4 §). Vidare att ersättning för skador som orsakas av varg, järv och lo lämnas på grundval av antalet föryngringar eller regelbunden eller tillfällig förekomst av respektive rovdjursart inom samebyns betesområde. Ersättning för skador som orsakas av björn och kungsörn lämnas om arterna förekommer inom en samebys betesområde (5 §).

Närmare regler för hur ersättning ska utbetalas och till vilken sameby saknas i förordningen. I stället har Sametinget ett bemyndigande att meddela föreskrifter om bidrag och ersättning som avser skada av vilt när det gäller rennäringen (13 §).

Sametingets föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9)

Sametinget har med stöd av bemyndigandet i viltskadeförordningen antagit föreskrifter som innehåller bestämmelser för hur ersättning för hur ersättning utbetalas och till vilken/vilka samebyar ersättning ska utgå. Av dessa bestämmelser framgår bl.a. följande.

Ersättning enligt viltskadeförordningen ska lämnas för rovdjursförekomst inom samebyarnas betesområden. Medel till samebyarna fördelas inom samebyn på sätt som samebyn beslutar (9 §).

För områden där gränserna inte är fastställda ska ersättning utgå till den sameby som där haft renar betande i samlade vinterhjordar under aktuell vintersäsong. Sametinget beslutar om ersättning efter yttranden från berörda samebyar (10 §).

Om en järvlya, där föryngring konstaterats i en samebys betesområde, ligger mindre än 5 km från en annan samebys betesområde, ska ersättningen delas mellan samebyarna. Detsamma gäller om en varglya där föryngring konstaterats ligger mindre än 10 km från en annan samebys betesområde. Om spår av samma lodjursföryngring observeras inom flera samebyars betesområden, ska ersättningen delas mellan dem. Ersättningen ska fördelas lika mellan samebyarna, såvida inga särskilda skäl föreligger för en annan fördelning (11 §).

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.8 **M 522 –Meahcieallečivgamat vuovdečearuid birrajagi eatnamiin**

Iežá njuolggadusat

Sámedikki mearrádusdahkan ja eiseváldedáđahapmi meahcieallebuhtadusa máksimis stivrejuvvo maiddáái hálddašanlágain (1986:223), mearrádusain (2009:1395) bagadus Sámediggái, eiseváldemearrádusain (2007:515), Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnegiin ja delegašuvdnaortnegiin.

Čoahkkáigeassu

Meahcieallegávdnosiid buhtadusa juohkin mearriduvvo Sámedikki njuolggadusaid vuodul. Stivrras ii leat váldi stivret dahje mohttege váikkuhit dáid mearrádusaid čađahemi nu got mošuvdnaovddideaddji gáibida.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

./.

Lars-Jonas Johansson ovddida vuosteevttohusa mildosis.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe dieđiha ahte earet stivrra evttohusa de lea Lars-Jonas Johansson ovddidan vuosteevttohusa.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa dahje dohkkehit dahje hilgut Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju stivrra evttohusa vástida juo, ja son guhte doarju Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa vástida ii.

Rabas jienasteamis šaddet 16 juo-jiena ja 14 ii-jiena. Okta lahttu ii jienas. Sámediggi lea dasto mearridan doarjut stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.8 M 522 –Rovdjursföryngringar inom skogssamebyars åretruntmarker – *forts.*

Andra regelverk

Sametingets beslutsfattande och myndighetsutövning vad gäller utbetalning av rovdjursersättning styrs även av förvaltningslagen (1986:223), förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget, myndighetsförordningen (2007:515), arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder samt delegationsordning.

Sammanfattning

Fördelning av ersättning för rovdjursföryngringar beslutas med stöd av bestämmelserna i Sametingets föreskrifter enligt ovan. Styrelsen har inte befogenhet att styra eller på annat sätt påverka tillämpningen av dessa bestämmelser på det sätt som motionärerna yrkar.

Rennäringsnämnden beslutar att
föreslå styrelsen att motionen därmed är besvarad

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

./. Lars-Jonas Johansson lämnar motförslag enligt bilaga.

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Lars-Jonas Johansson.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Lars-Jonas Johanssons motförslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Votering begärs.

Den som stöder styrelsens förslag svarar ja och den som stöder Lars-Jonas Johanssons motförslag svarar nej.

Vid öppen votering avges 16 ja-röster, 14-nej-röster. En ledamot röstar ej.
Sametinget har därmed godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motion därmed är besvarad.

PK PH JAB

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávteheke

§ 35.9 M 523 –Areálavuđot buhtadus biertna ja goaskina vahágiid ovddas

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 5232 Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1259
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.21
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 74.13

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Lars-Jonas Johansson j.ea. leat golggotmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas sii gáibidit

ahte Sámedikki stivra galgá farggamusat rievdatišgoahtit areálavuđot buhtadusa biertna ja goaskina vahágiid ovddas, nu ahte dat gokčá duohta gávdnosiid iige areála,

ahte stivra juohke dievasčoahkkimis čilge barggu ovdáneami dasságo ulbmilat leat ollašuvvan.

Stivra mearridii skábmamánu 12 -14 b 2017, § 175.21

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša.

_____*

Boazodoallolávdegoddi lea giedahallan mošuvnna čoahkkimis cuoŋománu 5 b 2018;

Mošuvdnaovddideaddji cuige ahte biertna ja goaskina vahágat buhtaduvvojit čearu areála vuodul. Mošuvdnaovddideaddji oaivvilda ahte čearut gos lea olu bierdna muhto unnán areála ožžot unnit buhtadusa go čearut main lea viiddis areála ja unnit gávdnosat.

Mošuvdnaovddideaddji oaivvilda dán leat táhpan vuosttažettiin vuovdečearuide ja unnit čearuide Jämtlánddas gos lea olu bierdna.

Mošuvdnaovddideaddjit oaivvildit ahte areálabuhtadus galgá rievdaduvvot nu ahte dat mákso duohta gávdnosiid ovddas ii ge areála ovddas. Sámediggi doarju mošuvdnaovddideddjiid loahppacealkagiid ja lea gávnahan ahte máksinvuohki ii leat vuoiggalaš dálá juolludusvuogádagas. Muhto lea dattege váttisvuhtan ahte biertnaid inventeren ii dáhpuhuva nu dávjá, ja dat lea dábálaččat eaktodáhtolaš bivdiid duohken. Inventerendieđut čájehit ahte lea sakka unnit bierdna duottarguovlluin go vuovdeeatnamiin.

§ 35 Motioner - *forts.*

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.9 M 523 –Arealbaserad ersättning för björn och örn

Dokument

- Motion nr 5232 av Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1259
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.21
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.13

Föredragande: Marita Stinnerbom

Lars-Jonas Johansson m fl har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där de yrkar

att Sametingets styrelse får i uppdrag att skyndsamt påbörja arbetet med att ändra den arealbaserade ersättningen för björn och örn, så att den bygger på faktisk förekomst istället för areal,

att styrelsen till varje plenum redovisar arbetets gång, till dess att målet är uppfyllt.

Styrelsen beslutade den 12 -14 november 2017, § 175.21

att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

_____*

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018;

Motionären konstaterar att björn och örn ersätts utifrån samebyns areal. Motionären menar att detta leder till att björntäta samebyar med liten areal får mindre ersättning än en sameby med storareal och mindre förekomst. Motionären menar att detta drabbar främst skogssamebyar och mindre samebyar i Jämtland med hårt björn tryck.

Motionärerna tar i sin framställan fram att arealersättning ska ändras så att den bygger på faktisk förekomst istället för areal. Sametinget delar motionärernas slutsatser och har konstaterat att fördelningen blir orättvis med nuvarande fördelningssystem. Det finns dock en problembild med att inventeringen av björn inte är frekvent samt att den bygger på frivilliga insatser av främst jägarkåren. Man kan konstatera i inventeringsunderlagen att det är betydligt lägre förekomst av björn i fjällområdena jämfört med skogslandet. Om den skillnaden beror på sämre spillningsinventering eller att det faktiskt är färre björnar i fjällområdena är inte tydligt. Spillningsinventering genomförs dessutom med ca 5 års intervaller och det går därför inte göra

PK PH Ad

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.9 **M 523 –Areálavudot buhtadus biertna ja goaskina vahágiid ovddas - joatkka**

Li leat čielggas lea go dát erohus daningo leat unnit gágergávdnosat duoddariin vai leat go duođai unnit biertnat duottarguovlluin. Gágergávdnosiid eai oza go su. juohke 5 jagi, ja danin eai leat jahkásaš logut duohta bierdnalogus. Dat dutkan mii lea anihahhti, ng. Udtjadutkamus (raporta Viltskadecenter, 2017-7), guoská dušše biertna bohccospeadjamii guottetáiggi, ja árbevirolaš dieđuid vuodul leat dat sihkkarit váldooassin dan vahágis maid bierdna dagaha bohccuide. Boađus šaddá ahte de ferte atnit guotteteatnamiid bierdnaloguid vuodđun go galgá ráhkadit juogadanvuodu das ahte got buhtadusa juohká čearuid gaskka. Čájehuvvo ahte Norrbotten bidjá guottet-eanaminn goasii 30% Norrbottena leana viidodagas, go fas Jämtlándda leana bidjá 11% guottet- eanaminn. Jearaldat lea ahte leago dálá guotteteaganaguovlu riektá bierdnabuhtadusa juogadanvuodui.

Boazodoallolávdegoddi lea mearridan golggoatmánu 12-13 b ahte geahčadit bierdnabahátbuhtadusa. Lávdegoddi lea álggahan bargujoavkku mii galgá buktit evttohusaid got meahcieallebuhtadus galggalii máksot.

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Håkan Jonsson ja Torkel Stångberg reservereba evttohusa vuostá ja doarjuba mošuvvna.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

./. Lars-Jonas Johansson ovddida vuosteevttohusa mildosis.

Åvtehe loahpaha digaštallama.

Åvtehe dieđiha ahte earet stivra evttohusa de lea b Lars-Jonas Johanssons ovddidan vuosteevttohusa..

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvvna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa dahje dohkkehit dahje hilgut Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa, ja gávnaha ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju stivrra evttohusa vástida juo, ja son guhte doarju Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa vástida ii.

§ 35 **Motioner - forts.**

§ 35.9 **M 523 –Arealbaserad ersättning för björn och örn – forts.**

årliga uppdateringar av den verkliga björnförekomsten. Den forskning som är aktuell att använda, den s.k. Udtjaforskningen (rapport Viltskadecenter, 2017-7), rör endast predation av ren under kalvningsperioden och täcker utifrån traditionell kunskap därmed säkert huvuddelen av den predation som förekommer på ren av björn. Konsekvensen blir dock att man får utgå ifrån antalet björnar

inom kalvningsland för att finna en fördelningsgrund för hur ersättningen skall fördelas mellan samebyarna. Här ser man att t.ex Norrbotten anger att kalvningslandet utgör 30% av Norrbottens läns yta medan man i t.ex Jämtland län anger 11% av som kalvningsland. Frågan är om det är om nuvarande kalvningsområden är korrekta utifrån en fördelningsgrund av björnersättningar.

Rennäringsnämnden har beslutat den 12-13 oktober att se över rovdjursersättningar för björn. Nämnden har bildat en arbetsgrupp som ska ge förslag på utbetalningar av rovdjursersättning.

Rennäringsnämnden beslutar

att förslå styrelsen motionen därmed är besvarad

Håkan Jonsson och Torkel Stångberg reserverar sig mot förslaget och yrkar på bifall.

Styrelsen föreslår Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

./. Lars-Jonas Johansson lämnar motförslag enligt bilaga.

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Lars-Jonas Johansson.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Lars-Jonas Johanssons motförslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Votering begärs.

Den som stöder styrelsens förslag svarar ja och den som stöder Lars-Jonas Johanssons motförslag svarar nej.

PK Dk Ast

§ 35 *Mošuvnnat - joatkka*

§ 35.9 *M 523 –Areálavuđot buhtadus biertna ja goaskina vahágiid ovddas - joatkka*

Rabas jienasteamis šaddet 15 juo-jiena ja 13 ii-jiena. Okta lahttu addá guoros jiena, okta lahttu ii jienas ja okta lahttu ii leat sajis. Sámediggi lea dasto mearridan doarjut stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.9 M 523 –Arealbaserad ersättning för björn och örn – *forts.*

Vid öppen votering avges 15 ja-röster, 13-nej-röster. En ledamot röstar blank. En ledamot röstar ej samt en ledamot är ej närvarande. Sametinget har därmed godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat- joatkka

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 35.10 M 524 –Vuovdesámi riekteguorahallan

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 524 Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1261
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.22

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Lars-Jonas Johansson j.ea leat golggothmánu 4 b 2017 , ovddidan mošuvnna mas sii gáibidit

ahte vuovdesámi guorahallan/riektekárten fas biddjo sága vuollái ja ahte guorahallan álggahuvvo dakkaviđe,

ahte stivra juohke dievasčoahkkimis muitala got bargu ovdána dasságo guorahallan lea sáddejuvvon gulaskuddamii ja mearriduvvo dievasčoahkkimis.

Stivra mearridii skábmamánu 12 -13 b 2017, § 175.22

ahte mošuvdna váldo ovdan go ođđa sámedipolitihkka giedahallojuvvo.

Ágga dán gáibádussii lea ahte vuovdesámiin lea heajut vejolašvuohta čadahit iežaset boazodoallorievtti ja daid njulgosiid ja liigeealáhusaid mat čuvvot dan rievtti, ja ahte vuovdečearuide lea losit oažžut doarjaga rádjegeassináššiin go duottarčearuin lea. Lea duodai áigi ahte Sámediggi dahká juoidá áššis.

Ipmirdit gáibádusa

Mošuvdnaovddideaddjit eai leat lagabui čilgen mii gáibiduvvon vuovdesámi guorahallamis galgá guorahallot ja makkár njulgosat das galggaše kártejuvvot. Ákkaid vuodul ja gáibádusa duogáža vuodul sáhhtá ipmirduvvot ahte vuovdesámiid vejolašvuohta čadahit boazoealáhusrievtti ja dasa gullevaš rivttiid ja liigeealáhusaid berrejit váldot mielde guorahallamis, ja vuovdečearuid váttisvuohta oažžut doarjaga rádjegeassináššiin duottarčearuid vuostá berre maid váldot mielde. Dasto ipmirduvvo nu ahte lea sáhka ođđa guorahallamis/kártemis.

Boazodoalloriekti lea dat riekti mii juohke sápmelaččas lea geavahit eatnamiid ja čáziid iežas ja bohccuidis doallamii nu go dat čilgejuvvo boazodoallolágas (1971:437), RNL.

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.10 M 524 –Skogssamisk rättighetsutredning

Dokument

- Motion nr 524 av Lars-Jonas Johansson, Marie Persson Njajta, Torkel Stångberg, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1261
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.22

Föredragande:

Lars-Jonas Johansson m fl har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där de yrkar

- att att en skogssamisk utredning/rättighetskartläggning åter aktualiseras och påbörjas omgående,
- att styrelsen till varje plenum redovisar arbetets gång, tills dess att utredningen sänds ut på remiss, inför beslut i plenum.

Styrelsen beslutade den 12 -13 november 2017, § 175.22

- att motionen tas upp vid behandling av ny samepolitik.

Skälet till yrkandena är att skogssamerna har en sämre möjlighet att utöva sin renskötselrätt och de rättigheter och binäringar som medföljer samt att skogssamebyar har svårare att få gehör vid gränsdragningsfrågor än vad fjällsamebyar har. Det är hög tid att Sametinget agerar i frågan.

Förståelse av yrkandet

Motionärerna har inte närmare preciserat vad som ska utredas i den yrkade skogssamiska utredningen och vilka rättigheter som ska kartläggas. Utifrån skälen och bakgrunden till yrkandet får förstås att skogssamers möjlighet att utöva renskötselrätt och de därmed tillhörande rättigheterna och binäringarna bör omfattas av utredningen samt skogssamebyars svårigheter att i förhållande till fjällsamebyar få gehör vid gränsdragningsfrågor. Vidare förstås att det är fråga om en ny utredning/kartläggning.

Med renskötselrätt förstås den rätt som tillkommer varje same att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar som kommer till uttryck i 1 § rennäringslagen (1971:437), RNL. I renskötselrätten ingår en rad rättigheter såsom jakt, fiske, uppförande av

§ 35 Mošuvnnat - *joatkka*

§ 35.10 M 524 –Vuovdesámi riekteguorahallan – *joatkka*

Boazodoalloriekti mielddisbuktá olu iežá njulgosiid dego bivddu, guolásteami, boazorusttegiid ceggema, muoraid čuollama jna 15 – 25:s §§ RNL mat maiddáí leat guovddážiis vissis iežá liigeealáhusain. Dasto gávdnojit boazodoallolágas mearrádusat mat muddejit rievtti oazžut buhtadusa boazodoallorievtti loahpaheami ovddas (26 – 30 §§ RNL) ja eatnamiid ja čáziid ja divadiid lihttoláigoheami (31 – 34 §§ RNL).⁷

Go lea sáhka rádjegeassimis de muddejuvvo dat boazodoallolága mearrádusain čearuid juohkimis(6 – 8 §§ RNL). Gáibádusa doarjun ferte vuodustuvvot dasa ahte lea dárbu álggahit dakkár guorahallama ja kártema dain áššiin.

Ovddeš guorahallamat

Vuovdesámiid ja vuovdečearuid rievttit leat guorahallon ja kommenterejuvvon mángga guorahallamis.

Sámedikki guorahallan

Sámediggi ovdanbijai 1997:s vuovdesámi guorahallama(dnr 6.2.7–1997-9) ráđđehussii. Das guorahallui vuovdesámiid ja vuovdečearuid rievttálaš dili ovddeš lágaid ektui 1800- ja 1900-logu rájes, ja das ledje evttohusat bijuide ja rievdadusaide boazodoallolágas. Guorahallama evttohusat eai leat čadáhuvvon.

Guorahallan gávnnahe ee. ahte boazodoallolágas leat visot birrajagi guohtuneatnamat seamma árvvus boazodoalu suoji dáfus maid 30 § RNL nanne. Bivdo- ja guolástanrievtti ja muđui geavahanrievtti ektui oazžu boazodoallu suoji 32-34 §§:s RNL:s, ja sámiid ožžot rievtti buhtadussii birrajagi eatnamiin ruvdnoeananguovllus gilvinráji bajábealde. Seammalágán mearrádus oazžut buhtadusa gilvinráji vuolábealde váilu. Go leat dušše vuovdečearut mat geavahit birrajagi eatnamiid gilvinráji vuolábealde, de čuohtá dat erohus daidda. Čilgehussan dán erohussii lea guorahallama jelgii, ahte jagi 1898 lága ráhkadettiin de vearrut dulkojuvvui jagi 1886 láhka mii ain gávdno dálá boazodoallolágas.

Guorahallamis boahtá ovdan ahte ulbmilin lea leamaš evttohit bijuid vuovdesámiid rievttálaš dili ektui ja ahte 1800-logu ja 1900-logu lágat leat leamaš suokkardallojuvvon. Dan suokkardallama vuodul gávnnahevu ahte vuovdesámiid dili muhtun oktavuodain lea hearkkit daningo boazodoalloláhka earuha birrajagi eatnamiid bajábeal ja vuolábeal gilvinráji.

⁷ Boazodoallolágas leat maid iežá mearrádusat mat váikkuhit boazodoallorievtti ja dan liigeealáhusaid doaimmaheami. Eanet mearrádusat gávdnojit maid boazoealáhusmearrádusas (1993:384).

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.10 M 524 –Skogssamisk rättighetsutredning – *forts.*

renskötselanläggningar, uttag av virke enligt 15 – 25 §§ RNL som även är centrala för utövandet av vissa binärningar. Därutöver finns bestämmelser i rennäringslagen som reglerar rätt till ersättning för upphävande av renskötselrätten (26 – 30 §§ RNL) samt upplåtelser av mark och vatten och avgifter härför (31 – 34 §§ RNL).⁷

När det gäller gränsdragningar regleras detta i rennäringslagens bestämmelser om indelning i byområden (6 – 8 §§ RNL).
Ett bifall av yrkandet måste utgå ifrån att det finns ett behov av att påbörja en ny utredning och kartläggning där ovan nämnda frågor bereds.

Tidigare utredningar

Skogssamernas och skogssamebyarnas rättigheter har utretts och eller kommenterats i flera utredningar.

Sametingets utredning

Sametinget presenterade år 1997 en skogssamerättsutredning (dnr 6.2.7–1997-9) till regeringen. Utredningen går igenom skogssamernas och skogssamebyarnas rättsliga ställning utifrån tidigare lagstiftning från 1800- och 1900-talen och presenterar förslag på åtgärder och förändringar i rennäringslagen. Utredningens förslag har hitintills inte genomförts.

Utredningen konstaterar bl.a. att i rennäringslagen behandlas alla åretruntmarker lika vad gäller skyddet för renskötsel som uppställs i 30 § RNL. Vad gäller upplåtelser av jakt- och fiskerätt samt nyttjanderätt i övrigt tillerkänns enligt 32-34 §§ RNL renskötseln ett skydd och samerna en rätt till ersättning när det gäller åretruntmarkerna på kronomark ovanför odlingsgränsen. Motsvarande bestämmelser om rätt till ersättning nedan odlingsgränsen saknas. Eftersom det är skogssamebyarna som nyttjar åretruntmarkerna nedan odlingsgränsen är det de som drabbas av denna skillnad. Förklaringen bakom denna skillnad beror, enligt utredningen, på att det vid tillkomsten av 1898 års lag skedde misstolkningar av innebörden av 1886 års lag som finns kvar även i nu gällande rennäringslag.

Av utredningen framgår att syftet har varit att föreslå åtgärder när det gäller skogssamernas rättsliga ställning och att den lagstiftning som ägt rum under senare delen av 1800-talet och 1900-talet gått igenom. Utifrån denna genomgång konstaterar utredningen att skogssamernas rättigheter i vissa fall är svagare med anledning av den

⁷ Rennäringslagen omfattar även andra bestämmelser som påverkar renskötseln och dess binärings utövande. Ytterligare bestämmelser finns även i rennäringsförordningen (1993:384).

PK [Signature]

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.10 M 524 –Vuovdesámi riekteguorahallan – joatkka

Mii guoská vuovdesámiid riektái doaimmahit boazodoalu ja liigeealáhusaid ja vuovdečearuid vejolašvuodát oažžut doarjaga rádjegeassináššiin duottarčearuid ektui, de leat evttohuvvon vissis doaibmabijut ja áššit. Guorahallan čájeha dattege ahte dat riektedilleerohusat mat ovdal leat guston boazodoallolágain vuovdečearuid ja duottarčearuid gaskka, leat jávkaduvvon go dálá boazodoalloláhka bođii fápmui.

Stáhta almmolaš guorahallamat

Sámedikki guorahallan lea namuhuvvon ee. SOU 2001:101:s *En ny rennäringspolitik – öppna samebyar och samverkan med andra markägare* boazodoallopolitihkalaš lávdegottis, SOU 2005:17 *Vem får jaga och fiska? Rätt till jakt och fiske i lappmarkerna och på renbetesfjällen* (oassi Bivdo- ja guolástanguorahallamis) ja SOU 2005:116 *Jakt och fiske i samverkan*. Vaikko dát guorahallamat eai leat vásedin váldán ovdan vuovdesámiid njulgosiid ja rievttálaš dili, de loktejit dain áššiid mat juogaládje gusket vuovdesámiide ja vuovdečearuide, nugo bivddu ja guolásteami. Dat mii vuosttamušžan namuhuvvo doarju Sámedikki Vuovdesámi guorahallama ja dan evttohusaid boazodoallolága rievdadusaid birra.

Boazodoallopolitihkalaš lávdegotti guorahallan váldá ovdan ee. got stuora vuovdedoaibma mii lei jođus 1960- ja 1975-logus billistii čearuid dálveguohtuneatnamiid ja vuovdečearuid birrajagi eatnamiid.⁸ Guorahallamis evttohuvvo maid ođđa njuolggadus boazodoallolágas mii attášii vuovdečearuide seamma rievtti oažžut buhtadusa geavahanlobiid ovddas birrajagi eatnamiin go dat maid duottarčearut ožžot daid lobiid ovddas iežaset birrajagi eatnamiin 34 § RNL jelgii. Duogáš dán evttohussii lea čuovvovaš. Vuovdečearuid birrajagi eatnamiid eaiggáduššet ja hálddašit eanas priváhta eananeaiggádat dan rájes go Domänverket šattai oasusvuodđudussan. Dain eatnamiin eai leat sierra vuhtiiváldinnjuolggadusat čearuid eanageavaheamis go geavahanlobit addojit. Eai ge leat njuolggadusat das ahte oažžut buhtadusa dakkár lobiid ovddas.⁹ Guorahallama evttohusat eai leat šaddan duohtan.

Bivdo- ja guolástanguorahallamis cuigejuvvo ahte vuovdesámiin geain leat guohtuneatnamat gilvinráji vuolábealde, lea gal bivdo- ja guolástanriekti lága jelgii muhto dat eai suddjejuvvo lihttoláigohannjuolggadusaid bokte: dain ii ge leat riekti oažžut buhtadusa 34 § RNL.¹⁰

⁸ SOU 2001:101 s. 230

⁹ SOU 2001:101 s. 279 ff.

¹⁰ SOU 2005:17 s. 36

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.10 M 524 –Skogssamisk rättighetsutredning – *forts.*

skillnad som rennäringslagen uppställer mellan året-runt-marker ovan och nedan odlingsgränsen. När det i övrigt gäller rätten för skogssamer att utöva renskötsel och binärningar samt skogssamebyarnas möjligheter att i förhållande till fjällsamebyar få gehör i gränsdragningsfrågor har några särskilda frågor eller behov av åtgärder föreslagits. Utredningen redogör dock för att de skillnader i rättsställning i fråga om betesmarker som i tidigare renbetes- och rennäringslagar förelegat mellan skogssamebyar och fjällsamebyar avskaffats i och med ikraftträdandet av nu gällande rennäringslag.

Statens offentliga utredningar

Sametingets utredning har bl.a. tagits upp i SOU 2001:101 *En ny rennäringspolitik – öppna samebyar och samverkan med andra markägare* från rennäringspolitiska kommittén, SOU 2005:17 *Vem får jaga och fiska? Rätt till jakt och fiske i lappmarkerna och på renbetesfjällen* (delbetänkande av Jakt- och fiskeutredningen) och SOU 2005:116 *Jakt och fiske i samverkan*. Även om utredningarna huvudsakligen inte syftar till att utreda skogssamernas rättigheter och rättsliga ställning behandlas frågor som rör vissa rättigheter för skogssamerna och skogssamebyarna, såsom jakt och fiske behandlas i utredningarna. Den förstnämnda har instämt i Sametingets Skogsamerätsutredning och dess slutsatser och förslag angående ändringar i rennäringslagen.

I rennäringspolitiska kommitténs utredning lyfts bl.a. fram hur det storskaliga skogsbruk som bedrevs under 1960- och 1975-talen innebar att samebyarnas tillgång till tillgängligt vinterbete minskade samt att för skogssamebyarnas del påverkades även betet inom året-runt-markerna.⁸ Utredningen föreslår även att en ny regel införs i rennäringslagen som ger skogssamebyarna samma rätt till ersättning för nyttjanderättsupplåtelser inom året-runt-mark som den rätt till ersättning för nyttjanderättsupplåtelser som fjällsamebyarna har på sin året-runt-mark enligt 34 § RNL. Som bakgrund till förslaget framförs följande. Skogssamebyarnas året-runt-mark ägs och förvaltas sedan Domänverkets bolagisering till största delen av privata markägare. På denna mark gäller inga särskilda hänsynsregler till samebyarnas markanvändning i samband med upplåtelser av nyttjanderätter. Inte heller gäller några regler om rätt till ersättning för sådana upplåtelser.⁹ Utredningens förslag har inte genomförts.

I delbetänkandet från jakt och fiskeutredningen påtalas att skogssamerna, som har betesområden nedanför odlingsgränsen, visserligen har jakt- och fiskerätt enligt lagen men inte är skyddade genom upplåtelseregler; de har inte heller rätt till avgift enligt 34 § RNL.¹⁰

⁸ SOU 2001:101 s. 230

⁹ SOU 2001:101 s. 279 ff.

¹⁰ SOU 2005:17 s. 36

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.10 M 524 –Vuovdesámi riekteguorahallan – joatkka

Vuovdesámiid dáfus lea juo namuhuvvon ahte sii eai suddjejuvvo dain njuolggadusaid 32–34 §§ RNL ((vaikko lea gal ráddjejuvvon suodji) bokte stáhta lihttoláigohanlobiid vuostá, ee. bivdo- ja guolástanrievtti ektui sin birrajagi eatnamiin. Ii leat gáibádus vuhtiiváldit sin bivddu dege guolásteami ja buhtadus ii dárbbas máksot.

Vaikkolea evttohuuvvon divvut dán dili de eai leat álggahuuvvon makkárga bijut, vaikko čájehuvvui ahte njuolggadusa vuodđun lei boasttudulkojupmi boares mearrádusain. 92. Leat olu mearkkat vealaheamis, lea váttis bealuštit vuovdesámiid váilevaš riektesuoji buohtastaladettiin iežá joavkkuiguin.¹¹

Bivdo- ja guolástanguorahallamis celko ahte vuovdečearuid dálveguohtumat leat mealgadii lappmarksráji vuolábealde. Dat mearkkaša ahte vuovdečearuin ii leat bivdo- ja guolástanriekti dán dálveguohtuneatnamiin daningo čearu miellahtuin ii leat bivdo- ja guolástanriekti lappmarkaid olggobealde ja boazoguohtunduoddariin 25 § RNL jelgii.¹² Danin go guorahallan meannuda bivdo- ja guolásteami hálddašeami ng. ovttasdoaimbaservošiid bokte, de eai evttohuvvo sierra rievdadusat dahje bijut dáidda diliide.

Dárbu ođđa guorahallamii?

Jearaldat vuovdesámiid ja vuovdečearuid njulgosiin, eareliiggánit 32-34 §§ RNL, lea nappo mánggii guorahallon ja váldon ovdan, ja leat maid leamaš ovdan evttohusat bijuide. Danin lea dárbu giedahallat ja vuhtiiváldit daid guorahallamiid ja evttohusaid bijuide mat juo gávdnojit ovdalii go dan ahte fas guorahallagoahtit ja kártegoahtit njulgosiid.

Stivrra bargu

Sámedikki stivra pláne dán mandáhttaáigodagas bargat viidáseappot daiguin konklusuvnnaiguin ja daiguin evttohusaiguin doaimabijuide maid Sámedikki vuovdesámi riekteguorahallan ovdanbuvttii ráđđehussii 1997:s.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Ávtehe dieđiha ahte lahtuid sárdnunaigi lea 4 minuvtta ja ožžot sáhkavuoru guovtte háve juohke áššis.

./. Lars-Jonas Johansson ovddida vuosteevttohusa mildosis.

¹¹ SOU 2005:17 s. 43

¹² SOU 2005:116 s. 196 f.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.10 M 524 –Skogssamisk rättighetsutredning – *forts.*

Beträffande skogssamerna har redan nämnts att de inte omfattas av det (visserligen begränsade) skydd som reglerna i 32–34 §§ RNL ger mot statens upplåtelser av nyttjanderätt, bl.a. jakt- och fiskerätt, på deras åretruntmarker. Ingen hänsyn behöver tas till eventuellt intrång i deras jakt eller fiske och ingen ersättning behöver utges till dem. Ett förslag att rätta till detta förhållande har inte lett till några åtgärder, fast det påvisades att regeln grundades på en feltolkning av äldre bestämmelser.⁹² Här talar mycket för att diskriminering föreligger; det är svårt att försvara skogssamernas bristande rättsskydd vid en jämförelse med andra grupper.¹¹

I Jakt- och fiskeutredningens slutbetänkande anges att Skogssamebyarnas vinterbetesmark ligger i huvudsak nedanför lappmarksgränsen. Det innebär att skogssamebyarna saknar jakt- och fiskerätt på denna vinterbetesmark, eftersom samebymedlemmarna enligt 25 § RNL inte har någon jakt- och fiskerätt utanför lappmarkerna och renbetesfjällen.¹² Eftersom utredningen behandlar förvaltning av jakt- och fiske bl.a. genom s.k. samverkansföreningar föreslås inga särskilda ändringar eller åtgärder med anledning av påpekandet ovan.

Behov av ny utredning?

Frågan om skogssamernas och skogssamebyarnas rättigheter, särskilt i fråga om 32-34 §§ RNL, har som redogjorts för ovan, utretts och adresserats ett flertal gånger och även resulterat i åtgärdsförslag. Det föreligger därmed ett behov av att behandla och ta tillvara på de utredningar och förslag på åtgärder som redan tagits fram snarare än att tillsätta en ny utredning och rättighetskartläggning.

Styrelsens arbete

Sametingets styrelse planerar att under innevarande mandatperiod arbeta vidare med de slutsatser och förslag på åtgärder som Sametingets skogssamerättsutredning redovisade för regeringen 1997.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Ordföranden meddelar att talartiden för ledamöter är 4 minuter och får tala två gånger per ärende.

./. Lars-Jonas Johansson lämnar motförslag enligt bilaga.

¹¹ SOU 2005:17 s. 43

¹² SOU 2005:116 s. 196 f.

PK PA JH

§ 74 Mošuvnnat - *joatkka*

§ 74.14 M 524 –Vuovdesámi riekteguorahallan – *joatkka*

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške diediha ahte earet stivrra evttohusa de lea b Lars-Jonas Johansson ovddidan vuosteevttohusa..

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa dahje dohkkehit dahje hilgut Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa, ja gávnaha ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Jienasteapmi gáibiduvvo.

Son guhte doarju stivrra evttohusa vástida juo, ja son guhte doarju Lars-Jonas Johansson vuosteevttohusa vástida ii.

Rabas jienasteamis šaddet 15 juo-jiena ja 13 ii-jiena. Okta lahttu addá guoros jiena, okta lahttu ii jienas ja okta lahttu ii leat sajis. Sámediggi lea dasto mearridan doarjut stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Håkan Jonsson boahká fas sadjásis

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.10 M 524 –Skogssamisk rättighetsutredning – *forts.*

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att förutom styrelsens förslag finns ett motförslag från Lars-Jonas Johanssons motförslag.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag eller bifall till eller avslag för Lars-Jonas Johanssons motförslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Votering begärs.

Den som stöder styrelsens förslag svarar ja och den som stöder Lars-Jonas Johanssons motförslag svarar nej.

Vid öppen votering avges 15 ja-röster, 13 nej-röster. En ledamot röstar blank.

En ledamot röstar inte samt en ledamot är ej närvarande. Sametinget har godtagit Styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

Håkan Jonsson återinträder

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehke

§ 35.11 M 525 EU-doarjja sámi kulturbirrasiid divodeapmái

Áššegirjjit

- Mošuvdna nr 525 Áslat Simma ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1265
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.23
- Ealáhuslávdegotti beavdegirji 2018-04-04
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 75.15

Áššegiedahalli:

Áslat Simma lea golgotmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi bargá dan badjelii ahte sámi kulturbirrasiid inventeremii, dokumenteremii ja divodeapmái galgá juolluduvvot EU-doarjja seammaládje go eanandoallu oažžu birasdoarjaga kulturbirrasiid divodeapmái.

Stivra mearridii skábmamánu 12 -14 b 2017, § 175.23

ahte bivdit ealáhuslávdegottis cealkámuša áššái.

Ealáhuslávdegoddi giedahalai ášši cuonomanu 5 b ja cealká čuovvovaččat;

Báikegoddeprográmma 2007 - 2013

Ovddit Báikegoddeprográmmas 2007 – 2013 lei boazodoalloguovllu luonddu- ja kulturbirasdoarjja, dás duohko gohčodit dan NM-sápmi, birasbuhtadus mii máksui ráđi mearrádus artihkal 39 vuodul (EG) nr 1698/2005 ja artihkal 27 vuodul kommišuvnna mearrádusas (EG) nr 1974/2006.

Dát doarjja galggai vuosttažettiin veahkehit joksat biraskvalitehtaulbmila – Máinnolmas duoddarat – ja danin galggai suddje báikkiid gos bohcco guohtun lea dagahan alla luonddu-dege kulturárvvuid. Leat leamaš guovttelágán buhtadusa; boares gárdebáikkiide ja dábálaš gárddiide muoras dege geađggis. Boares gárdebáikkiin lávejedje ovdalaš áiggi bohčit áldduid ja muđui suddjet bohccuid meahceelliid vuostá. Bohcco garra guohtuma geažil šaddet dakkár báikkiin erenoamáš šattut. Jus galggai buhtadusa oažžut de galget leat eanadatelemeanttat gárdebáikki lahka. Doaibma lea leamaš bistán 5 jagi, ja báikki galggai de dikšut juohke jagi dán viđa jagis.

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.11 M 525 EU-stöd för restaurering av samiska kulturmiljöer

Dokument

- Motion nr 525 av Áslat Simma, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1265
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.23
- Näringsnämndens protokoll 2018-04-04
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 75.15

Föredragande:

Áslat Simma har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där han yrkar

att Sametinget verkar för att en inventering, dokumentering och restaurering av samiska kulturmiljöer berättigas EU-stöd på lik linje som miljöstöden för restaurering av kulturmiljöer i jordbruket.

Styrelsen beslutade den 12 -14 november 2017, § 175.23

att överlämna till näringsnämnden för yttrande.

Näringsnämnden behandlade ärendet vid sammanträde den 5 april och anför följande;

Landsbygdsprogrammet 2007 - 2013

I föregående Landsbygdsprogram 2007 – 2013 har insatsen för natur- och kulturmiljöstödet i renskötseområdet, i fortsättningen kallad NM-same var en form av miljöersättning där insatserna grundades på artikel 39 rådets förordning (EG) nr 1698/2005 samt artikel 27 kommissionens förordning (EG) nr 1935/2006. Insatserna skall bidra till att uppnå i första hand miljökvalitetsmålen En storslagen fjällmiljö och det innebär att bevara områden med representativa höga natur- och kulturvärden i områden präglade av renskötsel. Objekten för ersättning har varit uppdelade i två typer; renvallar (äldre renhägn) och traditionella stängsel av trä och sten. Ett renhägn är en betad vall som traditionellt har använts sommartid för mjölkning eller som skydd mot rovdjur. På grund av betesintensiteten på marken består växtligheten av en specifik betesberoende flora. För att erhålla ersättning skall landskapselement finnas i anslutning till renvallen. Åtagandet har varit 5-åriga beslut och skötseln ska utföras på samma mark under hela åtagandeperioden.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.11 M 525 EU-doarjja sámi kulturbirrasiid divodeapmái - joatkka

Máksojuvvon NM-sápmi doarjagat 2008 - 2017

Leana	Olbmot	Čearru	Oktiibuot	Mákson doarjja oktiibuot (kr)	Mákson olbmui/čerruid (kr) gaskamearalaš
Z	11	2	13	1 898 879	146 068
AC	28	1	29	6 711 272	231 423
BD	295	8	303	112 003 589	369 649
	334	11	345	120 613 740	349 605

20 olbmo leat ožžon badjel ovtta miljovna kr dán áigodagas, njealjis ožžo badjel 2 miljovna kr ja okta olmmoš oáččui 3,5 miljovna doarjjan. Son guhte oáččui unnimus oáččui 1 900 kr (unnimusmearri).

Odđa Báikegoddeprográmmaevttohusas ii gávdnon šat dát areálavuđot luonddu- ja kulturdoarjja. Sámediggi lea mángga čállošis ja čoahkkimiin cuigen man dehálaš areálavuđot kultur- ja luonddudoarjja lea ja ahte dat ain gávdno mainna seailluha ja dikšu sámi kultureanadaga ja nu maiddái boares gárdebáikkiid biologalaš girjáivuoda, muhto ii leat dasa ožžon doarjaga. Luonddu- ja kulturbirrasiid buhtadus eanandoalu gilvineanadagain iige gávdno šat muhto lea rievdaduvvon čielga birasbuhtadussan guohtuma ovddas maid sáhtta geavahit fuođarin.

Ovddeš doarjaga sadjái lea dálá prográmmas bohtán luonddu- ja kulturbirasdoarjja mii vuodustuvvo visttiid ja áiddiid divodeapmái mat leat gullevaččat dološ sámi ássanbirrasii, ja dat mákso maid sámi huksenárbevieruid fievrrideapmái. Erohussan ovddeš doarjaga ektui lea ahte dát doarjja ii vuodustuvvo areálii muhto visttiid divodeapmái. Bealle prográmmaáigodat lea gollan, ja Sámediggi lea juste álgán bargat boahhte prográmmaáigodagain. Dálá doarjja berre árvvoštallojuvvot vai boahhteáiggis sáhtta ákkastallat got sámi ealáhuseallima ja kultureanadaga doarjagat galggaše leat boahhte prográmmas.

Ealáhuslávdegoddi mearrida evttohit stivríi

ahte evttoha dievasčoahkkimii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - forts.

§ 35.11 M 525 –EU-stöd för restaurering av samiska kulturmiljöer – forts.

Utbetalda medel NM-same 2008 - 2017

Län	Personer	Sameby	Totalt	Totalt utbetalda medel (kr)	Utbetalt per person/sameby (kr) medelvärde
Z	11	2	13	1 898 879	146 068
AC	28	1	29	6 711 272	231 423
BD	295	8	303	112 003 589	369 649
	334	11	345	120 613 350	349 605

20 personer har fått över en miljon kronor i stöd under perioden, varav fyra personer fått över 2 miljoner kronor samt en person som fått 3,5 miljoner i stöd. Den som fått minst utbetalt fick 1 900 kronor (minimisumma).

I förslaget till nytt Landsbygdsprogram fanns inte det arealbaserade natur- och kulturmiljöstödet längre kvar. Sametinget har i flera skrivelser och uppvaktningar inför den nya programperioden påtalat vikten av att det areella kultur- och naturmiljöstödet bör vara kvar för att behålla och vårda det samiska kulturlandskapet och därmed den biologiska mångfalden på renvallarna, men inte fått något gehör. Ersättning för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet för jordbruket finns inte längre kvar som stödform utan är omgjord till en ren miljöersättning för bete som kan användas till foder.

Det tidigare stödet har i nuvarande program ersatts av ett natur- och kulturmiljöstöd som baseras på återställande eller restaurering av byggnader och stängsel som hör samman med äldre traditionell samisk bosättning och renskötsel. Stödet ska ge möjlighet att restaurera tillbaka till ursprunglig samisk boendemiljö samt vidareföra den samiska byggnadstraditionen. Skillnaden mot förra programperioden är att stödet inte längre baseras på areal utan på restaurering av befintliga byggnader. Halva programperioden har ny genomförts och Sametinget har just påbörjat arbetet med nästa programperiod. En utvärdering av innevarande stöd bör genomföras för att framgent underbygga hur stöden för det samiska näringslivet och – kulturlandskapet bör se ut i nästkommande program.

Näringsnämnden beslutar att föreslå styrelsen

föreslå plenum att motionen är besvarad med ovan nämnda yttrande.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 *Mošuvnnat - joatkka*

§ 35.11 *M 525 EU-doarjja sámi kulturbirrasiid divodeapmái - joatkka*

Christina Áhrén ii leat sajis, ii leat sadjásaš lahthu.

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.11 M 525 –EU-stöd för restaurering av samiska kulturmiljöer – *forts.*

Christina Åhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.12 M 526 –Areálavuđot meahcieallebuhtadus biertna ja goaskina ovddas

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 526 Jan Rannerud ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1266
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.24
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 74.16

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Jan Rannerud lea golgotmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi farggamusat ráhkada evttohusa dakkár buhtadussii mii vuhtiiváldá duohta meahcieallemassimiid,

ahte Sámediggi vuolgga guorahallama mainna ásaha norpma das ahte man olu bohccuid biertnat ja goaskimat goddet, omd. sáhtá Udtja-prošeakta čilget man stuoris buhtadus ferte leat vai sulliige vástida gieranreaidduid ráji.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.24

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša áššis.

Boazodoallolávdegoddi lea giedahallan mošuvnna cuonomanu 5 b 2018 ja cealká čuovvovačča;

Mošuvdnaovddideaddji konstatere ahte bierdna- ja goaskinvaháгат ain buhtaduvvojit čearu areála vuodul vaikko iežá meahcieallit (albbas, geatki, návdi) buhtaduvvojit gávdnosiid mielde. Mošuvdnaovddideaddji oaivvilda ahte dát dagaha vuoigameahttumis buhtadusa go vuovdečearut ja smávit duottarčearut gos lea olu bierdna masset dáinna lágiin buhtadusaid. Mošuvdnaovddideaddji addá rehketovdamearkka mii čájeha ahte dálá buhtadus sáhtá gokčat duššefal oasáža duohta bierdnavaččis.

Mošuvdnaovddideaddji váldá ovdan ahte areálabuhtadus lea vuoigatmeahttun muhto cuige jearaldagas ahte galgat ráhkadit evttohusa dahje vuogi mii vuhtiiváldá duohta vahátloguid. Sámediggi dulko dás ahte mošuvdnaovddideaddji oaivvilda ahte bierdna- ja goaskinvaháгат leat stuoribut go dan maid buhtadus dál gokčá. Dan lea Sámediggi ieš nai gávnahan ja lea Bušeahttavuodus 2019-2021, Dnr 1.3.3-2018-380 gáibidan ahte biertna ja goaskina buhtadusdásit loktejuvvojit. Jearaldat areálabuhtadusa birra vástiduvvo maid

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.12 M 526 –Arealbaserad rovdjursersättning för björn och örn

Dokument

- Motion nr 526 av Jan Rannerud, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1266
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.24
- Rennäringsens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.16

Föredragande: Marita Stinnerbom

Jan Rannerud har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där han yrkar

- att Sametinget snarast utarbetar ett förslag till ersättning som tar hänsyn till verkliga förluster,
- att Sametinget initierar en utredning för att etablera en norm för hur många renar som dödas av björn och örn, förslagsvis kan Udtja-projektet skapa klarhet i hur stor ersättningen måste vara för att komma i närheten av toleransverktygets nivåer.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.24

- att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018 och anför följande;

Motionären konstaterar att björn och örn fortsättningsvis ersätts utifrån samebyns areal trots att de andra rovdjuren (lo, järv, varg) ersätts utifrån förekomst. Motionären menar att detta leder till orättvis fördelning där skogssamebyar och mindre fjällsamebyar med högt antal björn missgynnas. Motionären ger ett räkneexempel som visar att nuvarande ersättning kan täcka endast en liten del av skada orsakat av björn.

Motionären tar i sin framställan fram att arealersättning är orättvist men pekar på i hemställan att man ska utarbeta ett förslag som tar hänsyn till verkliga förluster. Här tolkar Sametinget det som att motionären menar att skadorna orsakat av björn och örn överstiger den ersättning som utbetalas idag. Detta har redan Sametinget själv konstaterat och har genom Budgetunderlag 2019-2021, Dnr 1.3.3-2018-380 begärt en höjning av ersättningsnivåerna för björn och örn. Frågeställningen om arealersättning bevaras i motion 523. Därmed anser Sametinget att första hemställan är besvarad.

PK RH Askel

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.12 M 526 –Areálavudot meahceallebuhtadus biertna ja goaskina ovddas

mošuvdna 523:s. Danin atná Sámediggi ahte vuosttaš jearaldat mošuvnnas lea vástiduvvon.

Nubbi jearaldat mošuvnnas lea ahte Sámediggi galgá vuolggahit guorahallama vai sáhtášii gávrnahit norpma das ahte man olu bohccuid bierdna ja goaskin goddá. Goaskina dáfus ii gávdno luohthahtti dutkan, ja danin ii leat vuodđu ráhkadit dakkár norpma. Biertna dáfus gávdno dutkan ja inventeren mii sáhtášii adnot vuodđun das ahte man olu bohccuid dat váldá. Dat meroštallan gávdno Bušeahttavuodus 2019-2021, Dnr 1.3.3-2018-380 ja lea vuodđun dasa ahte bajidit buhtadusdásiid. Danin atná Sámediggi ahte mošuvnna nubbe jearaldat lea vástiduvvon.

Boazodoallolávdegoddi lea mearridan ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Håkan Jonsson ja Torkel Stångberg reservereba evttohusa vuostá ja evttoheaba doarjut mošuvnna.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon

Christina Åhrén ii leat sajis, ii ge su sadjásaš lahttu ge.

Åvtehe loahpaha digaštallama.

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.12 M 526 –Arealbaserad rovdjursersättning för björn och örn – *forts.*

Andra hemställan rör att Sametinget ska initiera en utredning för att fastställa en norm för hur många renar som dödas av björn och örn. För örn finns ingen tillförlitlig forskning och

därför finns inget underlag för att skapa en sådan norm. För Björn finns både forskning samt inventering som skulle kunna utgöra ett underlag för hur många renar som dödas. Den beräkningen är framtagen genom Budgetunderlag 2019-2021, Dnr 1.3.3-2018-380 och utgör ett underlag för att höja ersättningsnivåerna. Därmed anser Sametinget att andra hemställan är besvarad.

Rennäringsnämnden har beslutat att föreslå styrelsen att motionen därmed är besvarad.

Håkan Jonsson och Torkel Stångberg reserverar sig mot förslaget och yrkar på bifall.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Christina Åhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att motionen därmed är besvarad.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.13 M 527 – Bierdnasuodjebivdu ja got dat váikkuha dábálaš bivdoáiggiid Norrbottena leanas

Áššegirjjit

- Mošuvdna nr 527 Jan Rannerud ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1267
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12-1-4, § 175.25
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11—13, § 74.17

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Jan Rannerud lea golggothmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi farggamusat álggaha gulahallama boazodoalloleanaid leanastivrraiguin unnidan dihte bierdnalogu guotteteana guovlluin,

ahte Sámediggi váldá oktavuoda guoskevaš departemeanttain čilgen dihte ja čoavdin dihte daid váttisvuođaid maid ilá alla bierdnalohku dagaha guotteteatnamiin.

Stivra mearridii skábmamánu 12 – 14 b 2017, § 175.25

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša áššis.

Boazodoallolávdegoddi lea giedeahallan mošuvnna cuonomanu 5 b 2018 ja cealká čuovvovačča;

Ággan dán mošuvdnii lea ahte suodjebivddut mat leat juolluduvvon eai leat váikkuhan bierdnavašagiidda, ja danin lea bierdnalohku ain ila allat ja dat ii leat dohkálaš. Riikkabeaivi lea mearridan ahte meahcieallevahágiin galgá leat gierdanrádji ja danin fertejit álggahuvvot doaimmat maiguin unnida bierdnalogu boazodoalloguovllus.

Sámedikki ovddasvástádus

Sámediggi galgá sámediggelága (1992:1433) jalgii bargat ealli sámi kultuvrra ovddas. Dasto lea Sámediggi maid guovddáš hálddašaneiseváldi ja ráđđehusa áššedovdi-eiseváldi mas lea ovddasvástádus boazoealáhusáššiin. Sámedikki barggut boazoealáhusa ektui reglerejuvvojit vuosttažettiin boazodoallolágas, boazodoalloláhkamearrádusas ja Sámedikki juolludusreivves. Dát barggut doaimmahuvvojit hálldahusdoaimmaid bokte ja hálddašeami bokte, ee. ovttasráđiid iežá eiseválddiiguin.

§ 35 Motioner - *forts.*

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.13 M 527 – Skyddsjakt på björn och hur det påverkat ordinarie jakttid i Norrbottens län

Dokument

- Motion nr 527 av Jan Rannerud, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1267
- Styrelseprotokoll 2017-11-12-1-4, § 175.25
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.17

Föredragande: Marita Stinnerbom

Jan Rannerud har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där han yrkar

- att Sametinget snarast inleder en dialog med länsstyrelserna i renskötellänen för att minska antalet björnar inom kalvningsområdet,
- att Sametinget kontaktar berörda departement för att belysa och lösa problemen med en för stor björnpopulation inom kalvningsområdet.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.25

- att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018 och anför följande;

Skälet till yrkandet är att björnpredationen på ren inte påverkats av de skyddsjaktsärenden som beviljats och att antalet björnar därför är fortsatt otillfredsställande högt. Med anledning av det beslut om toleransnivåer för rovdjursskador som riksdagen fattat finns skäl att vidta åtgärder för att minska populationen av björnar inom renskötseområdet.

Sametingets ansvar

Sametinget har enligt sametingslagen (1992:1433) ett aktivt uppdrag att verka för en levande samisk kultur. Därtill är Sametinget central förvaltningsmyndighet och regeringens expertmyndighet med ansvar för frågor som berör rennäringen. Sametingets uppgifter rörande renskötsel regleras främst i rennäringslagen, rennäringsförordningen och Sametingets regleringsbrev. Uppdraget utförs genom administrativa åtgärder och förvaltning, bland annat i samarbete med andra myndigheter.

§ 35 **Mošuvnnat - joatkka**

§ 35.13 **M 527 – Bierdnasuodjebivdu ja got dat váikkuha dábálaš bivdoáiggiid Norrbottena leanas-joatkka**

Hálddašanreaidu stuora meahcielliid gierdanráji ektui boazoealáhusas

Sámedikki juolludusreivves bušeahttajagis 2018 daddjo ahte Sámediggi galgá buohtalastit ovttasráđiid Luonddugáhttendoaimmahagain barggu hálddašanreaidduiguin dan gierdanráji jelgii mii lea mearriduvvon meahcieallevahágiidda boazoealáhusas dainna ulbmiliin ahte doalahit ceavzilis boazoealáhusa ja govtolaš seailuhanstáhtusa stuora meahcielliide. Dasto galgá Sámediggi maid ráđđádallat Dalarna, Västernorrlandda, Jämtlandda, Västerbottena ja Norrbottena leanastivrraiguin hálddašanreaidduid barggus. Sámediggi galgá raporteret got bargu ovdána ja man guvlui dat ain joatkašuvvá.

Gulahallan ovddasvástideaddji eiseválddiiguin ja departemeanttaiguin

Sámediggi bargá aktiivvalaččat hálddašanreaiddu implementeremiin ja das ahte riikkabeaivvi mearrádus gierdanráji birra galggalii menestuvvat meahcieallehálddašeamis. Dán barggus deaivvada Sámediggi jámmadit Luonddugáhttendoaimmahagain ja boazodoalloleanaid leanastivrraiguin. Mángii jagis dollojit gulahallančoahkkimat gos eiseválddit searválaga deaivvadit ealáhusdepartemeanttain digaštallan dihte boazoealáhusa dili meahcielliid dáfus, got bargu hálddašanreaidduiguin ovdána, ja makkár váilevašvuodaid ferte divvut vai sihkkarastá ceavzilis boazoealáhusa ja seammás govtolaš seailuhanstáhtusa stuora meahcielliide. Dát digaštallamat ja gulahallan Sámedikki ja iežá eiseválddiid ja departemeantta gaska fátnmasta maiddái jearaldagaid suodjebivddus ja guottetbáikkiid bierdnaloguin.

Gáibádus ahte gierdanráđji ja hálddašanreaidduid váldojit mielde vuoddonjuolggadusaide
Sámediggi evttoha das ahte riikkabeaivvi mearrádus gierdanráji birra ja hálddašanreaiddu čadaheapmi váldo mielde mearrádussii (2009:1263) biertna, návddi, geatkki, albasa ja goaskina hálddašeami birra. Das galggašii gierdanráđji definerejuvvot, ja maiddái čilgejuvvot got meahcieallehálddašeapmi galgá heivehuvvot vai eastada gierdanráji rihkkuma, ja makkár doaibmabijuiguin galgá dustet gierdanráji rihkkuma. Evttohuvo maid ahte ráđđádallamat gaskal leanastivrraid ja čearuid reglerejuvvojit, Sámediggi evttoha maid rievdadit osiid bivdomearrádusas (1987:905). Departemeanta lea dál giedahallame gáibádusa.

§ 35 **Motioner - forts.**

§ 35.13 **M 527 – Skyddsjakt på björn och hur det påverkat ordinarie jakttid i Norrbottens län – forts.**

Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennärningen

I Sametingets regleringsbrev för budgetåret 2018 anges att Sametinget ska samordna, i samverkan med Naturvårdsverket, arbetet med ett förvaltningsverktyg utifrån fastställd toleransnivå för skador orsakade av stora rovdjur inom rennärningen i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur. Vidare ska Sametinget samråda med länsstyrelserna i Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län i arbetet med förvaltningsverktyget. Sametinget ska redogöra för hur arbetet genomförts och inriktningen för det fortsatta arbetet.

Dialog med ansvariga myndigheter och departement

Sametinget arbetar aktivt för att implementera förvaltningsverktyget och för att riksdagens beslut om toleransnivå ska för genomslag i rovdjursförvaltningen. Inom ramen för detta arbete träffar Sametinget regelbundet Naturvårdsverket och länsstyrelserna i renskötselänen. Flera gånger per år hålls även dialogmöten där myndigheterna gemensamt träffar näringsdepartementet för att diskutera renskötselns situation i fråga om rovdjursförekomst, hur arbetet med förvaltningsverktyget fortskrider och vilka brister som behöver åtgärdas för att säkerställa en hållbar renskötsel i förhållande till gynnsam bevarandestatus för de stora rovdjuren. De diskussioner och dialog som förs mellan Sametinget och ansvariga myndigheter och departement omfattar även frågor om skyddsjakt och björnförekomst inom kalvningsområden

Hemställan om införande av toleransnivå och förvaltningsverktyg i författning

Sametinget har i januari 2018 lämnat in en hemställan till regeringen – näringsdepartementet med kopia till miljödepartementet (dnr. 6.2.6–2018-147) om förslag på författningsändringar för att säkerställa renskötselns bedrivande i förhållande till rovdjurens bevarande. I hemställan föreslår Sametinget att riksdagens beslut om toleransnivå samt tillämpningen av förvaltningsverktyget införs i förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Av regleringen ska definitionen av toleransnivå framgå, samt hur rovdjursförvaltningen ska anpassas för att förhindra att toleransnivån överskrids, respektive åtgärder som bör vidtas vid ett eventuellt överskridande. Därtill föreslås att förvaltningsverktyget i den del som avser samråden mellan länsstyrelsen och samebyarna regleras. Sametinget föreslår även vissa ändringar i jaktförordningen (1987:905). Hemställan handläggs för närvarande av departementet.

§ 35 Mošuvnnat - *joatkka*

§ 35.13 M 527 – Bierdnasuodjebivdu ja got dat váikkuha dábálaš bivdoáiggiid Norrbottena leanas

Boazodoallolávdegoddi mearrida

ahte evttoha stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Christina Áhrén ii leat sajis, iii oktage sadjásaš.

Jan Rannerud gáibida máhcahit ášši.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Sámediggeortnega § 56 jelgii galgá gáibádus ođđa meannudeamis biddjot mearrádusa vuollái ovdalii iežá gáibádusaid.

Čoahkkinjodiheddji bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut Jan Rannerud gáibádusa máhcahit ášši ja gávnaha ahte Sámediggi dohkkeha Jan Rannerud gáibádusa máhcahit ášši.

Sámediggi mearrida

ahte máhcahit ášši.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.13 M 527 – Skyddsjakt på björn och hur det påverkat ordinarie jakttid i Norrbottens län – *forts.*

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att motionen mot bakgrund av ovanstående därmed är besvarad.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Christina Åhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Jan Rannerud yrkar om återremiss.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att i enlighet med § 56 Sametingsordningen så ska yrkande om återremiss prövas före andra yrkanden.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Jan Ranneruds yrkande om återremiss och finner att Sametinget godtagit Jan Ranneruds yrkande om återremiss.

Sametinget beslutar

att återemittera ärendet.

§ 35 Mošuvnnat- joatkka

Paulus Kuoljok ávtehke

§ 35.14 M 530 – Lupiidna- goarádussan duottaršattuide

Áššegirjjit

- Mošuvdna nr 530 Oscar Sedholm ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1269
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12—14, § 175.28
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Oscar Sedholm lea golggothmánu 4 b 2017 , ovddidan mošuvnna mas son gáibida

ahte Sámediggi bargá dan badjelii ahte lupiidna čálihuvo čáhpeslistui.

Stivra mearridii skábmamánu 12- 14 b 2017, § 175.28

ahte bivdá boazodoallolávdegottis cealkámuša áššis.

Boazodoallolávdegoddi lea giedahallan mošuvnna čoahkkimis cuorjománu 5 b 2018;

Luonddugáhttendoaimmahat¹³ čilge ahte lupiidna lea leavvan olle Ruttii earet Norrbottena siseatnamii ja duoddariidda davvin. Šaddu lea vuolgán Davvi-Amerihkás. Lupiidna leavvá hirbmat jođánit ja lea dábálaš luoddaguorain, ruovderatiid guora, gilvvagárdiin ja šattohis eatnamis”.

Lupiidna váikkuha negatiivvalaččat biologalaš girjáivuhtii. Šaddanvugiinis goarida lupiidna iežá lunddolaš šattuid. Dat čuoheá eatnama biepmusvuhtii go fiksere nitrogena ja dat čuoheá álgošattuide. Pollinearat välljejit lupiinna ovdalii iežá šattuid. Lupiidna sáhtá dagahit allergijaid ja lea mirkkolaš olbmuid ja ealliide. Lupiidna billista maid fuodđariid ja guohtuneatnamiid.

Lupiidna navdojuvvo juo dege dáidá gártat invasiiva šládjan Ruotas, muhto ii leat reglerejuvvon EU:s invasiiva šládjan. EU:s sáhttet invasiiva šlájat garvit gártamis čáhpeslistui daningo daid leavvama vuostálastin šaddá nu stuora olggosgollun stáhtaide (lea dálpáhuvan gaska-Eurohpas). Invasiiva leavvi šlájaid vuosttaldeapmi lea dávjá politihka duohken das ahte šaddet go EU-reglerejuvvot vai eai. Nu guhká go lupiidna ii navdojuvvo invasiivan EU-vuogádagas, de fertejit olbmot ieža veahkehit doalaheamis eret luppiinna leavvama. Lupiidna lea šaddu mainna ferte leat várrogas.

¹³<https://www.naturvardsverket.se/Amnen/Invasiva-frammande-arter/>
Dárkkisteddjiid namnamearka

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.14 M 530 – Lupinen- ett hot mot fjällfloran

Dokument

- Motion nr 530 av Oscar Sedholm, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1269
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.28
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.18

Föredragande: Marita Stinnerbom

Oscar Sedholm har den 4 oktober 2017, inlämnat en motion där han yrkar

att Sametinget verkar för en svartlistning av lupinen.

Styrelsen beslutade den 12- 14 november 2017, § 175.28

att överlämna ärendet till rennäringsnämnden för yttrande.

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018;

Enligt Naturvårdsverket¹³ är Blomsterlupin etablerad i hela Sverige förutom Norrbottens inland och norra fjällen. Växten härstammar från Nordamerika. Lupinen är snabbspredande och vanlig längs vägar, järnvägar, trädgårdar och "skräpmark".

Blomsterlupin har negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Genom sitt växtsätt konkurrerar lupinen ut inhemska arter. Den påverkar jordens näringsinnehåll genom kvävefixering och det påverkar den ursprungliga vegetationen. Dessutom föredrar pollinerare lupinen framför inhemska blommor. Lupinen är allergiframkallande och giftig för människor och boskap. Lupinen försämrar kvalitén på foder och betesmarker.

Blomsterlupin räknas som eller riskerar att bli en invasiv art i Sverige, men är *inte EU-reglerad som invasiv art*. Inom EU kan invasiva arter undgå svartlistning för att bekämpning av arterna kommer att utgöra stora kostnader inom staterna (har förekommit i mellaneuropa). Bekämpning av invasiva arter kan ofta bero på politik om arterna blir EU-reglerade eller inte. Så länge *lupinen inte är en EU-reglerad invasiv art* kommer allmänheten att få hjälpa till att hålla undan den. Lupinen är en växt som ska hanteras försiktigt. Ett tillvägagångssätt är att slå lupinen innan den hunnit fröa sig och gärna slå flera gånger under en växtsäsong. Man ska gärna återkomma under flera säsonger och slå bort det som växt upp från fröna i marken. Man

¹³<https://www.naturvardsverket.se/Amnen/Invasiva-frammande-arter/>

PK AN Asht

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.14 M 530 – Lupiidna- goarádussan duottaršattuide - joatkka

Okta vuohki lea ahte láddje lupiinna ovdalgo dat lea šaddagoahtán ja áinnas láddjet mángii geassebottas. Lea maid buorre láddje mánga jagi manálaga. Lea maid vuohki gaikut šattuid eatnamis ja diktit daid goldnat plastihkkabusse siste ija badjel. Jus áigu komposteret de ferte bures gokčat daid vai siepmanat eai bieđgan biečka mielde. Lea maid goansta doalvut gieldda ruskaduvdnái daid muhto de ferte maid muitit gokčat daid vai goldnet. Johtolatdoaimmahat navdá lupiinna vearrámus šaddun infrastruktuorra suorggis. Jearahallamat maid Johtolatdoaimmahat lea dahkan čehpiiguin čájehit ahte lea vejolaš lihkostuvvat lupiinna jávkademiin jus gávdná šattuid árrat ovdalgo dat leat leavvagoahtán. Leat dattege šaddan mánggaid jagi soahtat jávkadit šattu. Lea leamaš váttis oalát jávkadit lupiinna jus dat juo lea šaddagoahtán. Lupiinna siepmanat leat hui ceavzilat ja dat sáhttet šaddat mánggaidloht jagiid boarrás. Jus leat buorit eavttut de sáhttet lupiidnasiepmanat ceavzit 50-70 jagi. (Sapra m.fl. 2003).¹⁴

"EU-mearrádus invasiiva šlájaid birra bođii fápmui ođđajagimánu 1 b 2015 ja doaibmá ruota láhkan riikkas. Lea dárbu ruota mearrádusaide mat dievasmahttet EU-mearrádusa. Ráđđehus mii galgá bargat láhkarietvadásuiguin ja ođđa ruota mearrádusaiguin lea dieđihan ahte ođđa áigeplána jelgii galget mearrádusat válbmanit 2018 geassái. Luonddugáhtendoaimmahat ja Mearra- ja čáhceiseváldi barget buohtalaga mearrádusdahkamiin, muhto dasa dárbbasuvvojit láhkarietvadásat ja danin eai sáhte mearrádusat doaibmagoahtit ovdalgo láhkarietvadásat ja láhkaásahusat leat boahtán fápmui." ¹⁵

Luonddugáhtendoaimmahat lea ovddasvástideaddji eiseváldi ja váldá áinnas vuostá dieđuid das ahte gosa lupiidna lea leavvan dege šaddan. www.artpotalen.se dahje invasivaframmandearter@naturvardsverket.se rieahtasiidduin lea vejolaš registreret lupiidnagávdnosa. Luonddugáhtendoaimmahat almmuha maid dilálašvuodaraporttaid amas invasiiva šlájaid birra.

Eanet dieđuid ja rávvagiid addá ovddasvástideaddji eiseváldi Luonddugáhtendoaimmahat.

¹⁴Invasiva arter i infrastruktur, CBM:s skriftserie 98, Jörgen Wissman (Centrum för biologisk mångfald, SLU och Uppsala universitet), Karin Norlin (Ecom) och Tommy Lennartsson (Centrum för biologisk mångfald, SLU och Uppsala universitet)

¹⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/info-mejl/lagesrapport-invasiva-frammande-arter/Artiklar-2017/Nya-besked-svensk-forordning/>

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.14 M 530 – Lupinen- ett hot mot fjällfloran – *forts.*

kan även dra upp plantor och lägga dem i slutet plastpåse för att ruttna. Om de, i undantagsfall komposteras, måste de täckas ordentligt så att inte frön blåser iväg. Man kan även lämna lupinen på kommuners återvinningshantering men också då under förutsättning att de ska täckas eller lämnas ruttnade. Trafikverket betecknar blomsterlupinen som den besvärligaste växten att bekämpa inom infrastrukturen. Intervjuer som Trafikverket gjort med olika nyckelpersoner på myndigheter har visat att det har lyckats med bekämpning om man hittat plantor på tidigt etableringsstadier och plantorna inte hunnit sprida ut sig. Det har också krävts bekämpning under flera års tid. Det har varit svårt att helt bekämpa blomsterlupinen om det är för utbredd område av växterna. Frön av blomsterlupin besitter en långlivad fröbank och har förmågan att gro i årtionden. Vid optimala förhållanden kan blomsterlupinens frön förbli livskraftiga 50-70 år (Sapra m.fl. 2003).¹⁴

"EU-förordningen om invasiva främmande arter trädde i kraft den 1 januari 2015 och gäller som svensk lag i landet. Som ett komplement till EU-förordningen behövs svenska bestämmelser. Regeringskansliet, som är ansvariga för att ta fram lagändringar och en ny svensk förordning, har meddelat att enligt en ny tidplan ska dessa bestämmelser vara på plats sommaren 2018. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten arbetar parallellt med att ta fram föreskrifter, men då föreskrifterna är helt beroende av lagändringarna och den svenska förordningen kommer föreskrifterna att kunna vara på plats först efter att lagändringar och förordningen trätt i kraft."¹⁵

Naturvårdsverket är ansvarig myndighet och tar gärna emot information om var Blomsterlupinen tagit plats. Man kan registrera fyndet på www.artpotalen.se eller invasivaframmandearter@naturvardsverket.se Naturvårdsverket publicerar även lägesrapporter om invasiva främmande arter.

För mer information och råd får man vända sig till den ansvariga myndigheten Naturvårdsverket.

¹⁴Invasiva arter i infrastruktur, CBM:s skriftserie 98, Jörgen Wissman (Centrum för biologisk mångfald, SLU och Uppsala universitet), Karin Norlin (Ecocom) och Tommy Lennartsson (Centrum för biologisk mångfald, SLU och Uppsala universitet)

¹⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/info-mejl/lagesrapport-invasiva-frammande-arter/Artiklar-2017/Nya-besked-svensk-forordning/>

PK PU Ald

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.14 M 530 – Lupiidna- goarádussan duottarsattuide - joatkka

Boazodoallolávddegoddi mearrida

ahte evttohit stivrii ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Håkan Jonsson ja Torkel Stångberg reservereba evttohusa vuostá ja doarjuba mošuvnna.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvdna dasto lea vástiduvvon.

Christina Åhrén ii leat sajis, ii oktage sadjásaš.

Mona Persson gáibida beavdáibidjat mošuvnna go mošuvdnaovddideaddji ii leat sajis.

Åvtehe dieđiha ahte Sámediggeortnega § 56 jelgii galgá gáibádus ođđa meannudeamis biddjot mearrádusa vuollái ovdal iežá gáibádusaid.

Åvtehe loahpaha digaštallama.

Åvtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut Mona Persson gáibádusa beavdáibidjat ášši ja gávnaha ahte Sámediggi dohkkeha Mona Persson gáibádusa beavdáibidjat ášši.

Sámediggi mearrida

ahte beavdáibidjá ášši.

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.14 M 530 – Lupinen- ett hot mot fjällfloran – *forts.*

Rennäringsnämnden beslutar att

föreslå styrelsen att därmed är motionen besvarad.

Håkan Jonsson och Torkel Stångberg reserverar sig mot förslaget och yrkar på bifall.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.

Christina Åhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Mona Persson yrkar att motionen bordläggs då motionären inte är närvarande.

Ordföranden meddelar att i enlighet med § 56 Sametingsordningen ska yrkande om bordläggning prövas före andra yrkanden.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Mona Persson yrkande om bordläggning och finner att Sametinget godtagit Mona Perssons yrkande om bordläggning.

Sametinget beslutar

att bordlägga ärendet.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 35.15 M 531 – Eatnama vuoigatvuodát

Áššegirjiit

- Mošuvdna nr 531 Marie Persson Njajta, Mona Persson, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström, Torkel Stångberg, Veronika Iläkansson, Daniel Holst, Kristina Nordling, Agneta Rimpi, Christina Åhrén, Stefan Mikaelsson, Lars-Paul Kroik ovddidan, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1271
- Stivrabeavdegirji 2017-11-12 – 14, § 175.29
- Boazodoallolávdegotti beavdegirji 2018-04-05
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 74.19

Áššegiedahalli: Marita Stinnerbom

Mona Persson. Marie Persson Njajta j.ea leat golggotmánu 4 b 2017, ovddidan mošuvnna mas sii gáibidit

ahte Sámedikki dievasčoahkkin doarju ovttasdoaibmanvuodu eatnama vuoigatvuodaid várás,

ahte Sámediggi doarju julggaštusa Eanan eadnámét vuoigatvuodaid birra.

Stivra mearridii skábmanánu 12 – 14 b 2017, § 175.29

ahte bivdit boazodoallolávdegottis cealkámuša mošvdnii.

Boazodoallolávdegoddi lea čoahkkimis cuonomanu 5 b 2018 giedahallan mošuvnna ja cealká dasa čuovvovačča;

Mošuvdnaovddideddjiin leat čuovvovaš ákkat iežaset mošvdnii. Eatnama vuoigatvuodát lea dat ahte mii dohkkehit ahte ekovuogádagas, ja dan šattuín, elliín, čáziin ja eatnamiin leat vuoigatvuodát danin go gávdnojit. Máilbmeviidosáččat leat geavahišgoahtán eatnama vuoigatvuodaid stivrenreaidun. Eatnama vuoigatvuodaid lihkadus lea vuollel logi jagis sakka sturron, dat mii lei oalle smávva dáhpáhusaš gávdno dál olu riikkain. Dát jurddašanvuohki lea oažžugoahtán doarjaga sihke ásašusain ja juridihkalaš njuolggadusain. Lea dehálaš ahte mii buohtalaga álgoálbmotvuoigatvuodaid čuoččuhemiin maiddái ohat bealálaččaid dakkár globála lihkadusaid gaskkas mat suodjalit Eatnama Eadnámét, ja mat ovddidit guhkilmas perspektiivvaid mat gudnejahttet álgoálbmotvuoigatvuodaid. Livččii dehálaš ahte Sámediggi ja sámi álbmot čájeha doarjaga ja oasálašvuoda dása.

Mošuvnnas leat mielddusin gihpa eatnama vuoigatvuodaid birra ja julggaštus.

§ 35 Motioner - forts.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 35.15 M 531 – Naturens rättigheter

Dokument

- Motion nr 531 av Marie Persson Njajta, Mona Persson, Erik-Oscar Oscarsson, Carola Fjällström, Torkel Stångberg, Veronika Håkansson, Daniel Holst, Kristina Nordling, Agneta Rimpi, Christina Åhrén, Stefan Mikaelsson, Lars-Paul Kroik, 2017-10-04, dnr 1.1.8-2017-1271
- Styrelseprotokoll 2017-11-12 – 14, § 175.29
- Rennäringsnämndens protokoll 2018-04-05
- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 74.19

Föredragande: Marita Stinnerbom

Mona Persson. Marie Persson Njajta m fl har den 4 oktober 2017 , inlämnat en motion där de yrkar

att Sametingets plenum stödjer en plattform för samverkan kring naturens rättigheter,

att Sametinget uttalar stöd för deklarationen om Moder Jords rättigheter.

Styrelsen beslutade den 12 – 14 november 2017, § 175.29

att överlämna till rennäringsnämnden för yttrande.

Rennäringsnämnden har behandlat motionen vid möte den 5 april 2018 och anför följande;

Som skäl för sina yrkanden framför motionärerna huvudsakligen följande. Naturens rättigheter handlar om att erkänna att våra ekosystem med dess växter, djur, vattendrag och landskapsformationer har rättigheter i kraft av sin existens. Globalt börjar ramverket naturens rättigheter i allt större utsträckning användas som styrmedel. Rörelsen för naturens rättigheter har på mindre än ett årtionde gått från en relativt marginell företeelse till att nu finnas representerad i många länder. Idéerna har fått genomslag inom flera institutioner och juridiska regelverk. Parallellt med att hävda våra urfolksrättigheter är det viktigt att alliera oss med globala rörelser som värnar Moder Jord och förespråkar mer långsiktiga perspektiv med respekt för urfolks rättigheter. Det vore viktigt om Sametinget och det samiska folket kunde visa sitt stöd och partnerskap.

Till motionen har bifogats informationsblad om naturens rättigheter och deklarationen.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.15 M 531 – Eatnama vuoigatvuodát – joatkka

Eatnama vuoigatvuodát

Eatnama vuoigatvuodáid idea vuodđun lea ahte maidái eatnamis; jogain, váriin, jávriin je. leat vuoigatvuodát seammaládje go olbmui. Dálálaš oaidnu láve ahte luondu lea objekta ja olbmo opmodat. Eatnama vuoigatvuodáid jurddašeapmi ii dohkket dán oainnu ja dáhttu rievdatit perspektiivva nu ahte ii váldde vuodá olbmos, namalassii ahte luondu ii gula olbmui muhto baicca ahte olmmoš lea oassin luondus. Danne leat canan, eatnama ekovuogádat ja eallinhámit subjeavttat main leat iežaset vuoigatvuodát.

The Global Alliance for the Rights of Nature¹⁶ lea fierpmádat ja álbmotlihkadus mas leat miellahtun organisašuvnnat ja ovttaskas olbmot miehtá máilmmi ja mii vuodđuduvvui 2010:s ja bargá luonduvuoigatvuodáid ovddas. Fierpmádagas leat mielde dutkit, advokáhtat, ekonomat, álgoálbmotnjunnožat, girječállit, politihkkárat, studeanttat, aktivisttat j.ea čuohtenäre riikkas. Lihkadusa válđoáššit leat ahte ON galgá dohkkehit almmolaš julggaštusa Eatnama Eadnámet vuoigatvuodáid birra, ja ahte ON galgá dohkkehit ja implementeret eatnama vuoigatvuodáid. Fierpinádagas lea čállingoddi, International Rights of Nature Tribunals mii válđá ovdan áššiid gos luonduvuoigatvuodát eai leat doahttaluvvon, ja dat dahká juridihkalaš guorahallamiid dálá lágain ja addá rávvagiid got divvu, ráddje, ođasmahttá ja eastada eanet vahágiid lundui.¹⁷

Ruotas gávdno fierpmádat Nätverket Naturens rättigheter i Sverige mas leat mánggat organisašuvnnat mielde, ee. Lodyn, End Ecocide Sweden, Latinamerikagrupperna ja Swedish Earth Right Lawyers. Dát fierpinádat ovtasbargá Global Alliance-fierpmádagain ja olu iežá riikkaidgaskasaš fierpmádagaiguin.

Julggaštus Eatnama Eadnámet vuoigatvuodáid birra

The World People's Conference on Climate Change and the Rights of Mother Earth lea ráhkadan julggaštusevttohusa Eatnama Eadnámet vuoigatvuodáid birra. Dát konferánssa lágduvuvui Bolivias cuonomanus 2019 ja lei molssaeaktun Köbenhámmana dálkkádatšiehtadallamiidda mat gopmánedje juovlamánus jagi ovdal.

Manjelgo konferánssa 35 000 oasseváldi, geat ovddastedje iešguđet álbmotlihkadusaid, dohkkehede julggaštusa de lea Bolivia ovddidan dán julggaštusa ON generálačoahkkimii dohkkeheapmái (mii ii leat vel menestuvvan¹⁸).

– ON lea dattege álggahan barggu mas lea namman Harmony of Nature ja mii giedahallá eatnama vuoigatvuodáid

¹⁶ <https://therightsofnature.org/>

¹⁷ Dássožii leat lágidan njeallje tribunála, manjemus lei Bonnas 2017:s. <https://therightsofnature.org/rights-of-nature-tribunal/>

¹⁸ <http://www.harmonywithnatureun.org/>

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.15 M 531 – Naturens rättigheter – *forts.*

Om naturens rättigheter

Idén om naturens rättigheter grundar sig på att naturen; floder, berg, sjöar m.m. har rättigheter precis som människor. Dagens synsätt är baserat på naturen som objekt och som människans egendom. Idén om naturens rättigheter ifrågasätter detta synsätt och vill förändra perspektivet till att inte utgå från människan, dvs. att naturen inte tillhör människan utan att människan är en del av naturen. Därmed att naturen, jordens ekosystem och livsformer är subjekt med egna inneboende rättigheter.

The Global Alliance for the Rights of Nature¹⁶ är ett nätverk och gräsrotsrörelse med medlemmar bestående av organisationer och enskilda individer från hela världen som bildades år 2010 och arbetar för naturens rättigheter. I nätverket ingår forskare, advokater, ekonomer, urfolksledare, författare, politiker, studenter, aktivister m.m. från över 100 länder. Huvudfrågorna som rörelsen arbetar med är att FN ska anta den allmänna deklarationen om Moder Jords rättigheter samt att FN ska erkänna och implementera naturens rättigheter. Nätverket har även inrättat ett sekretariat för International Rights of Nature Tribunals som tar upp fall där naturens rättigheter åsidosatts och där juridiska analyser av bl.a. gällande lagstiftning genomförs och där rekommendationer lämnas för åtgärder om reparation, begränsning, restaurering och förebyggande av ytterligare skador och skador.¹⁷

I Sverige finns Nätverket Naturens rättigheter i Sverige som består av ett flertal organisationer, bl.a. Lodyn, End Ecocide Sweden, Latinamerikagrupperna och Swedish Earth Right Lawyers. Detta nätverk samarbetar med Global Alliance och flera andra internationella nätverk.

Deklarationen om Moder Jords rättigheter

Det finns ett utkast på en allmän deklaration om Moder Jords rättigheter som arbetades fram av The World People's Conference on Climate Change and the Rights of Mother Earth. Mötet arrangerades av Bolivia i april 2010 och sågs som ett alternativ till de misslyckade klimatförhandlingarna i Köpenhamn i december året innan. Efter att mötets 35 000 närvarande folkrörelserepresentanter godkände deklarationen har Bolivia lämnat in utkastet till deklaration till FN:s Generalförsamling för antagande (vilket hitintills inte skett

– FN har däremot inrättat ett arbete som går under namnet Harmony of Nature och som bl.a. behandlar naturens rättigheter¹⁸).

¹⁶ <https://therightsofnature.org/>

¹⁷ Hittills har fyra tribunaler arrangerats, den senaste år 2017 i Bonn. <https://therightsofnature.org/rights-of-nature-tribunal/>

¹⁸ <http://www.harmonywithnatureun.org/>

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.15 M 531 – Eatnama vuoigatvuodát – joatkka

Julggaštusas leat artihkkalat Eatnama Eadnámet vuoigatvuodáin buhtes áibmui (art. 2.6), vuoigatvuodas ahte beassat eret nuoskkideamis, áibmonuoskkideamis, mirkkuin ja radioaktiiva bázahusain (art. 2.8), vuoigatvuodas ahte ii rievdaduvvo genehtalasččat dahje modifiserejuvvo nu ahte dat áitá integritehta dahje eallin- ja funkšuvdnavuogi (art. 2.9). Julggaštusas leat maid artihkkalat olbmo geatnegasvuodaid birra Eatnama Eadnámet guovdu mii mearkkaša ahte buot olbmot, stáhtat, almmolaš ja priváhta ášahusat berrejit háhkat ja ollásit geavahit norpmaid ja lágaid mat suddjejit Eatnama Eadnámet vuoigatvuodaid (art. 3.5), gudnejahttit, suodjalit, várjalit ja álohii divvut Eatnama Eadnámet eallinjođu, eallinproseassa ja dásseidisvuoda integritehta (art. 3.6), dáhkidit ahte dat vahát maid olmmoš dagaha dáid vuoigatvuodaid vuostá dovddastuvvojit dán julggaštusas, ja ahte dat divvojuvvojit ja ahte sis geain lea ovddasvástádus čájejit ahte sii divvot Eatnama Eadnámet integritehta ja dearvvašvuoda (art. 3.7).

Riikkaidgaskasaš doarjja

Doarjja eatnama vuoigatvuodaide lassána. Dál leat juo olu stáhtat dovddastan eatnama vuoigatvuodaid iežaset konstitušuvnnain dahje iežá lágain, ja olu stáhtat lea maiddáid dovddastan vissis ekovuogádagaid stáhtusa riekteobjektan. Dá leat muhtun ovdamearkkat:

- Ođđa Selándda parlameanta lea dohkkehan lágaid mat dovddastit Whanganui-eanu ja Te Urewera – ovddeš suodjemeahci stáhtusa ekovuogádahkan ja juridihkalaš persovdnan mas leat iežas vuoigatvuodát
- Indias lea alimusriekti oassestáhtas Uttarkhandas dovddastan Ganges ja Yamuna jogaid, jihkiid ja iežá ekovuogádagaid juridihkalaš persovdnan main leat vuoigatvuodát,
- Mexico City lea konstitušuvnnii váldán mielde eatnama vuoigatvuodaid mearrádusaid
- Ecuador ja Bolivia leaba dohkkehan eatnama vuoigatvuodaid konstitušuvnnas
- Colombias lea duopmostuollu dohkkehan Atrato-eanu vuoigatvuodaid "suodjaleapmái, várjaleapmái, mátasdoallamii ja divodeapmái" ja lea ásahan oktasaš hálddašeami dán jogas maid álgoálbmot ja ráđđehus ovtta doaimmahit
- USA:s lea golbmaloht gieldda dohkkehan báikkálaš njuolgadusaid mat addet lundui gievrrat riektesajádaga.

Maiddáid Ruotas lea jurddašeapmi eatnama vuoigatvuodaid birra oažžugohtán eanet fuomášumi. Juste dál lea Biras- ja eanandoallolávdegoddi giedahallame mošuvnna (2017/18:3010) das ahte ovddidit evttohusa got eatnama vuoigatvuodaid sáhtta searvadahttit ruota lágaide. Guorahallan 2017/18:MJU19 *Övergripande miljöfrågor* lea plánejuvvon almmuhuvvot cuonomanu 6 beaivvi 2018.

Eatnama vuoigatvuodát ja julggaštus Eatnama Eadnámet vuoigatvuodaid birra bokta beroštumi álgoálbmogiid gaskkas miehtá máilmmi. Álgoálbmogat leat ovddastuvvon dain fierpmádagain ja vuoduin mat gávdnojit ja mat aktiivvalaččat barget dáid vuoigatvuodaid ja julggaštusa dohkkehemiin. Erenoamážit daningo

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.15 M 531 – Naturens rättigheter – *forts.*

Deklarationen innehåller artiklar om Moder Jords inneboende rättigheter såsom bl.a. rätt till ren luft (art. 2.6), rätt att slippa föroreningar, avgaser, gifter och radioaktivt avfall (art. 2.8), rätt att inte förändras genetiskt och modifieras i sin struktur på ett sätt som hotar dess integritet eller levnads- och funktionssätt (art. 2.9). Deklarationen innehåller även artiklar om människornas skyldigheter gentemot Moder Jord som innebär att alla människor, stater, offentliga och privata institutioner bör skapa och fullskaligt tillämpa normer och lagar för att skydda och bevara Moder Jords rättigheter (art. 3.5), respektera, skydda, bevara och var helst det är nödvändigt återställa integriteten hos Moder Jords livscyklar, livsprocesser och balans (art. 3.6), garantera att de skador orsakade av människors brott mot de inneboende rättigheter som erkänns i denna deklaration åtgärdas och att de ansvariga visar att de återställer Moder Jords integritet och hälsa (art. 3.7).

Internationellt stöd

Stödet för naturens rättigheter växer. Idag har flera stater erkänt naturens rättigheter i sin konstitution eller annan inhemsk lagstiftning och flera stater har även tillerkänt specifika ekosystem status som rättssubjekt. Här följer några exempel

- Nya Zeelands parlament har antagit lagstiftning som beviljar Whanganui-floden och Te Urewera - en tidigare nationalpark status som ett ekosystem och juridisk person med rättigheter
- I Indien har högsta domstolen i delstaten Uttarkhand tillerkänt floderna Ganges och Yamuna, glaciärer och andra ekosystem som juridiska personer med visa rättigheter
- Mexico City har inkluderat bestämmelser om naturens rättigheter i sin konstitution
- Ecuador och Bolivia har erkänt naturens rättigheter i sin konstitution
- I Colombia har domstol tillerkänt Atrato-floden rättigheter till "skydd, bevarande, underhåll och restaurering" och etablerat gemensamt förvalterskap för floden mellan urfolk och regeringen
- I USA har ett trettiotal kommuner antagit lokala förordningar som ger naturen en starkare rättslig ställning

Även i Sverige uppmärksammas idén om naturens rättigheter alltmer. För närvarande bereder Miljö- och jordbruksutskottet en motion (2017/18:3010) om att ta fram ett förslag på hur naturens rättigheter kan integreras i svensk lagstiftning. Betänkandet 2017/18:MJU19 Övergripande miljöfrågor är planerat att publiceras den 6 april 2018.

Frågan om naturens rättigheter och deklarationen om Moder Jords rättigheter engagerar urfolk världen över. Bland de etablerade nätverk och plattformar som finns och som aktivt arbetar med ett erkännande av dessa rättigheter och antagande av deklarationen finns urfolk representerade. Inte minst då urfolks värderingar och

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.15 M 531 – Naturens rättigheter – *forts.*

synsätt på naturen ligger till grund för det som dessa nätverk och rörelsen om naturens rättigheter representerar samt då urfolk i Bolivia och Ecuador varit drivande i den rättsliga utveckling som skett där.

Sametingets värderingar och arbete

Grundstenen för Sametingets arbete är livsmiljöprogrammet Eallinbiras och handlar om hur vi bör förvalta den biologiska mångfalden på ett försiktigt, långsiktigt och hållbart sätt. I programmet anges att naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka naturresurserna är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl.

Sametinget arbetar aktivt med miljö- och klimatfrågor och värnar om att skydda jordens resurser. De värderingar och prioriteringar som Sametinget ger uttryck för i olika styrdokument, handlingsplaner m.m. känns igen i idéerna om naturens rättigheter. Här kan bl.a. nämnas Sametingets gruv- respektive vindkraftspolicy.

Sametingets stöd till plattform för samverkan om naturens rättigheter samt deklarationen om Moder Jords rättigheter

Motionärernas första yrkande hänvisar endast till en plattform för samverkan om naturens rättigheter utan att närmare ange ett namn eller beskrivning (internationellt nätverk eller svenskt). Inte heller preciserar yrkandet vad för slags stöd som avses. Det är alltså inte klart vad plenum åtar sig att göra och i förhållande till vem om motionen bifalls. Det står plenum fritt att visa solidaritet med urfolk världen över och att visa att man står bakom arbetet med naturens rättigheter och även att uttala stöd för nätverks och organisationers arbete.

När det gäller yrkandet om deklarationen är det tydligare formulerat i och med att motionärerna angett att Sametinget uttalar stöd för deklarationen. Detta skulle kunna göras genom ett pressmeddelande där detta uttrycks.

Rennäringsnämnden har beslutat att

föreslå styrelsen att motionens första att-sats avslås samt att motionens andra att-sats bifalls.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionens första att-sats avslås,

att motionens andra att-sats bifalls.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.15 M 531 – Eatnama vuoigatvuodát – joatkka

álgoálbmotárvvut ja sin oaidnu luonddu ektui lea vuodđun dáid fierpmádagaid barggus ja lihkadusain, ja go Bolivia ja Ecuadora álgoálbmogat leat leamaš njunnožis dan rievttálaš ovdáneamis doppe.

Sámedikki árvvut ja bargu

Sámedikki barggu vuodđojuolgi lea Eallinbiras-programma mii válddahallá dan ahte got mii berret hálldašit biologalaš girjáivuoda várrogas, guhkilmas ja ceavzilis vuogi mielde. Prográmmas lea luondu ožžon suodjalanárvvu ja olbmo rievttis geavahit ja rievdadit luondduriggodagaid mielddisbuktá ovddasvástádusa hálldašit eatnama buriin vugiin.

Sámediggi bargá aktiivvalaččat biras- ja dálkkádatáššiiguin ja ángiruššá suddjet eatnama resurssaid. Dat árvvut ja vuoruheamit maid Sámediggi ovddida iešguđet stivrendokumeanttain, doaibmaplánain j.ea. sulastahttet jurdagiid eatnama vuoigatvuodain. Dás namuhit ee. Sámedikki ruvke- ja bieggafápmopolicyaid.

Sámedikki doarjja ovttasbargovuodđui eatnama vuoigatvuodaid várás ja Eatnama Eadnámet julggaštussii

Mošuvdnaovddideddjiid vuosttaš gáibáduš čujuha dušše eatnama vuoigatvuodaid ovttasbargovuodđui ii ge das čilgejuvvo dárkileappot mii dat jurájuste lea (riikkaidgaskasaš fierpmádat dahje Ruota). Das ii ge boade ovdan makkár doarjagis lea sáhka. Dasto ii leat čielggas maid dievasčoahkkinn geatnegahtta iežas dahkat ja gean ektui, jus mošuvdna dohkkehuvvo dievasčoahkkimis. Dievasčoahkkinn oažžu friddja čájehit solidaritehta máilmmi álgoálbmogiidda, ja čájehit doarjaga bargguide eatnama vuoigatvuodaiguin, ja maiddáit addit doarjaga fierpmádagaid ja organisašuvnnaid bargui.

Julggaštusa ektui lea mošuvdna čielgaseabbo go mošuvdnaovddideaddjit leat gáibidan ahte Sámediggi addá cealkámuša mainna doarju julggaštusa. Dan sáhtášii dahkat omd. preassadieđáhusain mas čájeha ja ovdanbuktá doarjaga.

Boazodoallolávdegoddi lea mearridan

ahte evttohit stivrii ahte mošuvnna vuosttaš ahte-cealkka hilgojuvvo ja nubbi ahte-cealkka dohkkehuvvo.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte mošuvnna vuosttaš ahte-cealkka hilgojuvvo,

ahte mošuvnna nubbe ahte-cealkka dohkkehuvvo.

§ 35 Mošuvnnat - joatkka

§ 35.15 M 531 – Eatnama vuoigatvuodát – joatkka

Christina Áhrén ii leat sajis, ii oktage sadjásaš.

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut stivrra evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju stivrra evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte mošuvdna dasto-lea vástiduvvon.

*Divvuvvon
ahte mošuvnna vuosttaš ahte-
ceallke hilgojuvvo
ahte mošuvnna nubbe ahte-ceallke
dohkkejuvvo*
/gp

Ášši § 35.2 M 492 Stipeanda nuorra boazovázziide gieđahallo 2018-05-25 dii 16.10

§ 35 Motioner - *forts.*

§ 35.15 M 531 – Naturens rättigheter – *forts.*

Christina Åhrén ej närvarande, ingen ersättare.

Ordföranden förklarar debatten avslutad

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för styrelsens förslag och finner att Sametinget godtagit styrelsens förslag.

Sametinget beslutar

att ~~motionen därmed är besvarad.~~

Rättelse:

*att motionens förslag att sats avslås
att motionens förslag att sats bifalls*

Behandling av § 35.2 M 492 Stipendier för unga renskötare behandlas 2018-05-25 kl 16.10

Sc

PK PH Gld

Paulus Kuoljok ávtehe

§ 36 Stivrra ja lávdegottiid raporttat dievasčoahkkimii

Áššegirjiit

- ./.
- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 54.5
 - Stivrra ja lávdegottiid raporttat guovvamánu - 2018
 - Stivrabeavdegirji 2018-04-27, § 95.2

Stivrra mearridii cuonomanu 11 – 13 b 2018, § 54.5

ahte giedahallat ášši telefončoahkkimis cuonomanu 27 b.

Stivrra evttoha

ahte bidjat ovdan stivrra ja lávdegottiid raporttaid dievasčoahkkimii.

Stivrra evttoha Sámedikki mearridit

ahte bidjá dieđuid áššebáhpiriidda,

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Christina Áhrén ii leat sajis, ii oktage sadjásaš

Mari-Louise Boman čohkká lahtu Torkel Stångberg sajis

Stefan Mikaelsson evttoha beavdáibidjat ášši.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Sámediggeortnega § 56 jelgii galgá gáibádus beavdáibidjat ášši biddjot mearrádusa vuollái ovdalii iežá gáibádusaid.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut Stefan Mikaelsson gáibádusa beavdáibidjat ášši ja gávnaha ahte Sámediggi dohkkeha Stefan Mikaelsson gáibádusa beavdáibidjat ášši.

Sámediggi mearrida

ahte beavdáibidjá ášši.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 36 Styrelsen och nämndernas redovisning till plenum

Dokument

- Styrelseprotokoll 2018-04-11 – 13, § 54.5
- ./.
- Styrelsen och nämndernas redovisningar för perioden februari 2018 –
- Styrelseprotokoll 2018-04-27, § 95.2

Styrelsen beslutade den 11 – 13 april 2018, § 54.5

att behandla ärendet på telefonsammanträdet den 27 april.

Styrelsen beslutar

att överlämna styrelsen och nämndernas redovisningar till plenum.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga redovisningarna till handlingarna.

Paragrafen justeras omedelbart

Christina Åhrén ej närvarande. Ingen ersättare
Mari-Louise Boman ersätter ledamoten Torkel Stångberg

Stefan Mikaelsson föreslår att bordlägga ärendet.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Yrkandet om bordläggning prövas före andra yrkanden i enlighet med § 56
Sametingsordningen

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för Stefan Mikaelssons förslag att bordlägga ärendet och finner att Sametinget godtagit Stefan Mikaelssons förslag att bordlägga ärendet.

Sametinget beslutar

att bordlägga ärendet.

PK RH JKH

§ 37 Válgááššit

Ása Blind ávtehkke

§ 37.1 Eahpeluohtttámuš Sámedikki ávtehkke vuostá

Áššegirjiit

- ./.
- Gáibádus Jakt –och fiskesamerna, Landspartiet Svenska Samer, Min Geaidnu, Albmüt ovddidan
2018-05-23

Lars Miguel Utsi dieđiha ahte Guovssonásti ollásit luohttá ávtehkii.

Lars Jon Allas evttoha hilgut ášši.

Per-Olof Nutti dieđiha ahte Sámiid Riikkabellodat ollásit luohttá ávtehkii.

Jan Rannerud dieđiha ahte Vuovdega ollásit luohttá ávtehkii.

Anders Kråik dieđiha ahte Samernabellodat ollásit luohttá ávtehkii

Ávtehkke gávnna ahte Sámedikki eanetlohku doarju ávtehkke ja loahpaha dasto ášši.

§ 37 Valärenden

Åsa Blind ordförande

§ 37.1 Misstroende mot Sametingets ordförande

Dokument

- ./.
- Yrkande från Jakt –och fiskesamerna, Landspartiet Svenska Samer, Min Geaidnu, Albmüt
2018-05-23

Lars Miguel Utsi meddelar att Guovssonásti har fullt förtroende för ordföranden.

Lars Jon Allas föreslår att yrkandet avvisas.

Per-Olof Nutti meddelar att Sámiid Riikkabellodat har fullt förtroende för ordföranden.

Jan Rannerud meddelar att Vuovdega har fullt förtroende för ordföranden.

Anders Kråik meddelar att partiet Samerna har fullt förtroende för ordföranden

Ordföranden konstaterar att majoriteten stöder Sametingets ordföranden och avslutar därmed ärendet.

§ 37 Válgaaššit

Ása Blind ávtehe

§ 37.2 Dievasmahttinválggat – 1. sadjásaš ávtehe

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-08-29, 09-01, § 6
- Mona Perssona gáibádus beassat luohpat ámmáhis 2018-03-16, dnr 1.1.1-2018-453
- Válgaválbmenjoavkku beavdegirji 2018-05-22, - 24, § 3

Mona Persson gáibida beassat luohpat Sámedikki 1. sadjásaš ávtehe ámmáhis.

Torkel Stångberg buktá dieđu Jakt- och fiskesamerna bellodagas ahte ii leat evttohus 1. sadjásaš ávtehe ámmáhii.

Válgaválbmenjoavku mearrida

ahte gávnnaha dasto ahte ii gávdno evttohus 1. sadjásaš ávtehe ámmáhii.

Ávtehe loahpa digaštallama.

Ávtehe diediha ahte go ii gávdno evttohus 1. sadjásaš ávtehe ámmáhii, de ii dahkko áššiin mihkke.

§ 37 Valärenden

Åsa Blind ordförande

§ 37.2 Fyllnadsval – 1:e vice ordförande

Dokument

- Plenumsprotokoll 2018-08-29, 09-01, § 6
- Begäran om entledigande från Mona Persson 2018-03-16, dnr 1.1.1-2018-453
- Valberedningens protokoll 2018-05-22, - 24, § 3

Mona Persson begär entledigande från uppdraget som 1:e vice ordförande i Sametinget.

Torkel Stångberg vidarebefordrar meddelande från Jakt- och fiskesamerna att det inte finns något förslag till 1:e vice ordförande.

Valberedningen beslutar

att konstatera att inget förslag finns till 1:e vice ordförande.

Ordförande förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att eftersom inget förslag finns till 1:e vice ordförande lämnas ärendet utan åtgärd.

§ 37 Válgaaššit – joatkka

Ása Blind ávtehe

§ 37.3 Dievasmahttinválgat – 3. sadjásaš ávtehe

Áššegirjijt

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-08-29, 09-01, § 6
- Daniel Holst gáibádus beassat luohpat ámmáhis 2018-03-16, dnr 1.1.1-2018-456
- Válgaválbmenjoavkku beavdegirji 2018-05-22, - 24, § 4

Daniel Holst gáibida beassat luohpat Sámedikki 3. sadjásaš ávtehe ámmáhis.

Torkel Stångberg buktá dieđu Jakt- och fiskesamerna bellodagas ahte ii leat evttohus 3. sadjásaš ávtehe ámmáhii.

Válgaválbmenjoavkku mearrida

ahte gávnnaha dasto ahte ii gávdno evttohus 3. sadjásaš ávtehe ámmáhii.

Ávtehe loahpa digaštallama.

Ávtehe diediha ahte go ii gávdno evttohus 3. sadjásaš ávtehe ámmáhii, de ii dahkko áššiin mihkke.

§ 37 Valärenden – *forts.*

Åsa Blind ordförande

§ 37.3 Fyllnadsväl – 3:e vice ordförande

Dokument

- Plenumsprotokoll 2018-08-29, 09-01, § 6
- Begäran om entledigande från Daniel Holst 2018-03-16, dnr 1.1.1-2018-456
- Valberedningens protokoll 2018-05-22, - 24 § 4

Daniel Holst begär entledigande från uppdraget som 3:e vice ordförande i Sametinget.

Torkel Stångberg vidarebefordrar meddelande från Jakt- och fiskesamerna att det inte finns något förslag till 3:e vice ordförande.

Valberedningen beslutar

att konstatera att inget förslag finns till 3:e vice ordförande.

Ordförande förklarar debatten avslutad.

Ordföranden meddelar att eftersom inget förslag finns till 1:e vice ordförande lämnas ärendet utan åtgärd.

§ 37 Válgaáššit – joatkka

Ása Blind ávtehe

§ 37.4 Dievasmahtfinvállggat – várrelahttu Kulturlávdegoddái

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-08-29, 09-01, § 11
- Ulla Alvarsson gáibádus beassat luohpat ámináhis 2018-05-02, dnr 4.1.1-2018-674
- Válgaválbmenjoavkku beavdegirji 2018-05-22, - 25, § 5

Ulla Alvarsson gáibida beassat luohpat várrelahttun Kulturlávdegottis.

Válgaválbmenjoavkku evttoha Sámedikki mearridit

ahte válljet Daniel Holst kulturlávdegotti várrelahttun.

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut válgaválbmenjoavkku evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju válgaválbmenjoavkku evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte válljet Daniel Holst kulturlávdegotti várrelahttun.

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe.

§ 37 Valärenden – *forts.*

Åsa Blind ordförande

§ 37.4 Fyllnadsval – ersättare till Kulturnämnden

Dokument

- Plenumsprotokoll 2018-08-29, 09-01, § 11
- Begäran om entledigande från Ulla Alvarsson, 2018-05-02, dnr 4.1.1-2018-674
- Valberedningens protokoll 2018-05-22, - 25 § 5

Ulla Alvarsson begär entledigande som ersättare i Kulturnämnden.

Valberedningen föreslår Sametinget besluta

att utse Daniel Holst till ersättare i kulturnämnden.

att paragrafen justeras omedelbart.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för valberedningens förslag och finner att Sametinget godtagit valberedningens förslag.

Sametinget beslutar

att utse Daniel Holst till ersättare i kulturnämnden.

att paragrafen justeras omedelbart.

§ 37 Válgaaššit – joatkka

Ása Blind ávtehe

§ 37.4 Dievasmahttinválggat – várrelahttu Kulturlávdegoddái

Áššegirjiit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-08-29, 09-01, § 11
- Anna-Karin Svensson gáibádus beassat luohpat ámmáhis 2018-05-02, dnr 4.1.1-2018-750
- Válgaválbmenjoavkku beavdegirji 2018-05-22, - 24, § 6

Anna-Karin Svensson gáibida beassat luohpat várrelahttun Kulturlávdegottis.

Válgaválbmenjoavku evttoha Sámedikki mearridit

ahte válljet Martin Lundgren kulturlávdegotti várrelahttun.

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkavide.

Ávtehe loahpaha digaštallama.

Ávtehe bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut válgaválbmenjoavkku evttohusa, ja gávnnahe ahte Sámediggi doarju válgaválbmenjoavkku evttohusa.

Sámediggi mearrida

ahte válljet Martin Lundgren kulturlávdegotti várrelahttun.

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkavide.

§ 37 Valärenden – forts.

Åsa Blind ordförande

§ 37.5 Fyllnadsval – ersättare till Kulturnämnden

Dokument

- Plenumsprotokoll 2018-08-29, 09-01, § 11
- Begäran om entledigande från Anna-Karin Svensson, 2018-05-21, dnr 4.1.1-2018-750
- Valberedningens protokoll 2018-05-22, - 24 § 6

Anna-Karin Svensson begär entledigande som ersättare i Kulturnämnden.

Valberedningen föreslår Sametinget besluta

att utse Martin Lundgren till ersättare i kulturnämnden,

att paragrafen justeras omedelbart.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för valberedningens förslag och finner att Sametinget godtagit valberedningens förslag.

Sametinget beslutar

att utse Martin Lundgren till ersättare i kulturnämnden,

att paragrafen justeras omedelbart.

§ 37 Válgááššit – joatkka

Ása Blind ávteške

§ 37.6 Lahtut ja várrelahtut dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddái

Áššegirjiit

- Stivrabeavdegirji 2018-04-11 – 13, § 62
- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2018-05-24, § 30
- Válgaválbmenjoavkku beavdegirji 2018-05-22, - 25, § 7

Válgaválbmenjoavku evttoha Sámedikki mearridit

ahte válljet lahtuid ja várrelahtuid propošunála vugiin,

ahte mandáhttaáigodat álgá odne ja čuovvu Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnega maid Sámediggi lea dohkkehan,

ahte válljet čuovvovaš lahtuid ja várrelahtuid dearvvašvuoda- boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddái;

Lahttu

Mariann Lörstrand
Monica Harr Sandström
Britt Sparrock
Agneta Rimpi
Anders Axelsson

Várrelahttu

Inger Baer Omma
Marina Nilsson Ederlöv
Per Henrik Bergkvist
Elisabeth Önnhall
Magnus Lindberg

ahte válljet Monica Harr Sandström ságadoallin,

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe.

Ávteške loahpaha digaštallama.

Ávteške bidjá ovdan proposišuvnna dohkkehit dehe hilgut válgaválbmenjoavkku evttohusa, ja gávnna ahte Sámediggi doarju válgaválbmenjoavkku evttohusa.

§ 37 Valärenden – *forts.*

Åsa Blind ordförande

§ 37.6 Ledamöter och ersättare till hälso-, äldre- och idrottsnämnd

Dokument

- Styrelseprotokoll 2018-04-11–13, § 62
- Plenumsprotokoll 2018-05-24, § 30
- Valberedningens protokoll 2018-05-22, - 25, § 7

Valberedningen föreslår Sametinget besluta

- att utse ledamöter och ersättare proportionellt,
- att mandatperioden är från dagens datum och följer den av Sametinget beslutad Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder,
- att utse ledamöter och ersättare till hälso-, äldre och idrottsnämnd enligt nedan;
<u>Ledamot</u>	<u>Ersättare</u>
Mariann Lörstrand	Inger Baer Omma
Monica Harr Sandström	Marina Nilsson Ederlöv
Britt Sparrock	Per Henrik Bergkvist
Agneta Rimpi	Elisabeth Önnhall
Anders Axelsson	Magnus Lindberg
- att utse Monica Harr Sandström till ordförande,
- att paragrafen justeras omedelbart.

Ordföranden förklarar debatten avslutad.

Ordföranden ställer proposition för bifall till eller avslag för valberedningens förslag och finner att Sametinget godtagit valberedningens förslag.

§ 37 Válgaaššit – joatkka

§ 37.6 Lahtut ja várrelahtut dearvvašvuoda-, boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddái – joatkka

Sámediggi mearrida

ahte válljt lahtuid ja várrelahtuid propošunála vugiin,

ahte mandáhttaáigodat álgá odne ja čuovvu Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnega maid Sámediggi lea dohkkehan,

ahte válljet čuovvovaš lahtuid ja várrelahtuid dearvvašvuoda- boarrásiid- ja valáštallanlávdegoddái;

Lahttu

Mariann Lörstrand

Monica Harr Sandström

Britt Sparrock

Agneta Rimpi

Anders Axelsson

Várrelahttu

Inger Baer Omma

Marina Nilsson Ederlöv

Per Henrik Bergkvist

Elisabeth Önnhall

Magnus Lindberg

ahte válljet Monica Harr Sandström ságadoallin,

ahte paragrafa dárkkistuvvo dakkavide.

Paulus Kuoljok boahhtá fas sadjásis

Tomas Páve čohkká lahtu Ingrid Inga sajis

Inger Baer Omma čohkká lahtu Lars Jon Allas sajis

Karl-Einar Enarsson čohkká lahtu Lars-Paul Kroik sajis

Carola Fjällström čohkká lahtu Torkel Stångberg sajis

Elisabeth Kråik čohkká lahtu Anders Kråik sajis

§ 31 Sámedikki stivrra ja lávdegottiid bargoortnet giedahallo dál.

§ 37 Valärenden – *forts.*

§ 37.6 Ledamöter och ersättare till hälso-, äldre- och idrottsnämnd – *forts.*

Sametinget beslutar

- att utse ledamöter och ersättare proportionellt,
- att mandatperioden är från dagens datum och följer den av Sametinget beslutad Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder,
- att utse ledamöter och ersättare till hälso-, äldre och idrottsnämnd enligt nedan;
<u>Ledamot</u>	<u>Ersättare</u>
Mariann Lörstrand	Inger Baer Omma
Monica Harr Sandström	Marina Nilsson Ederlöv
Britt Sparrock	Per Henrik Bergkvist
Agneta Rimpi	Elisabeth Önnhall
Anders Axelsson	Magnus Lindberg
- att utse Monica Harr Sandström till ordförande,
- att paragrafen justeras omedelbart.

Paulus Kuoljok återinträder

Tomas Påve ersätter ledamoten Ingrid Inga

Inger Baer Omma ersätter ledamoten Lars Jon Allas

Karl-Einar Enarsson ersätter ledamoten Lars-Paul Kroik

Carola Fjällström ersätter ledamoten Torkel Stångberg

Elisabeth Kråik ersätter ledamoten Anders Kråik

§ 31 Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder behandlas nu

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 38 Mošuvnnaid ilmmuheapmi

Sámediggi mearrida

./.

ahte ovddiduvvon mošuvnnat mildosis lea ilmmuhuvvon dievasčoahkkimis,

ahte mošuvnnat addojit stivrii ášševálbmena várás.

Paulus Kuoljok ávtehkke

§ 12 Loahpaheapmi

Čoahkkinjoddiheaddji loahpaha čoahkkima 2018-05-25, dii 18.00

Paulus Kuoljok ordförande

§ 38 Anmälan av motioner

Sametinget beslutar

- ./.
- att inlämna motionerna enligt bilaga är anmälda i plenum,
 - att motionerna överlämnas till styrelsen för beredning.

Paulus Kuoljok ordförande

§ 39 Avslutning

Ordföranden avslutar sammanträdet 2018-05-25, kl 18.00.

PK PH Klet